

Фантастика

ПЛЪЗЯДИ

Носител на наградите
ХЮГО,
НЕБЮЛА
и ФЕНТЪЗИ

КЛИФЪРД САЙМЪК

ТЕ ВЪРВЯХА
КАТО
ХОРА

88

Клифърд Саймък

Те вървяха като хора

1.

Беше четвъртък вечер, бях си подпийнал, а в коридора цареше полумрак и точно това ми спаси живота. Ако не се бях привел да подбера ключовете точно под лампата край моята врата, сто на сто щях да стъпя в капана.

Всъщност няма значение дали е било четвъртък вечер или понеделник сутрин, но така съм свикнал да пиша. Аз съм вестникар, а вестникарите задължително споменават в кой ден и по кое време е станало всичко.

В коридора цареше полумрак, защото старият Джордж Уебър беше щипия и половина. По цял ден се караше с другите наематели, че отоплението трябвало да се икономисва, че климатичните инсталации били излишна работа и че водопроводът си бил много хубав, само дето попрокапвал тук-там. С мен не се караше, защото ми беше все едно. Не съм придирчив – нали имам къде да спя, да похапна от време на време и да прекарвам колкото свободно време ми остане. Страхотно се уважавахме със стария Джордж. Сегиз-тогиз се събирахме да поиграем пинокъл или да пийнем по някоя бира, а всяка есен ходехме в Южна Дакота на лов за фазани. Но тая есен нямаше да ходим, спомних си аз, защото сутринта бях откарал стария Джордж и жена му до летището – заминаваха за Калифорния. А и да бяха останали, пак нищо нямаше да излезе, защото след седмица трябваше да поема на онова пътешествие, за което ме подръчква Стария вече от половин година.

Ровех из връзката ключове малко несигурно, защото двамата с градския редактор Гевин Уокър бяхме подхванали спор дали научният отдел трябва да отразява заседанията на общинския съвет, дейността на учителската асоциация и прочие глупости. Гевин казваше, че трябва, аз твърдах обратното и първо той ме почерпи, после аз го почерпих, а по някое време заведението опустя и се наложи барманът Ед да ни изхвърли. Позачудих се дали да седна зад волана или да хвана такси. Накрая реших, че още мога да карам, обаче заобиколих по задните улички, за да не ме спипат ченгетата. Прибрах се благополучно и вмъкнах колата зад жилищния блок, но не се и опитах да я паркирам както трябва. Просто я зарязах наред паркинга.

Голям зор беше да подбера нужния ключ. Всички си приличаха и докато ровех из тях, цялата връзка се изплъзна от пръстите ми и падна

на пътеката.

Наведох се да ги вдигна, обаче първия път не улучих, вторият опит също се оказа неуспешен и трябваше да коленича, за да няма накъде да мърдат.

Точно тогава го видях.

Помислете си: ако старият Джордж не беше такава циция, щеше да сложи по-силни лампи в коридора, тъй че човек да си отиде до вратата и спокойно да подбере нужния ключ, вместо да се свива под мъждивите лъчи на оная мизерна светулка, наречена кой знае защо „електрическа крушка“. А ако не се бях накъркал заради спора с Гевин, изобщо нямаше да изтърва ключовете. И даже да ги бях изтървал, щях да ги вдигна без да коленича. А ако не бях коленичил, изобщо нямаше да забележа, че пътеката е изрязана.

Не разкъсана, подчертавам. Не протрита. Изрязана. И то по много странен начин – в полукръг пред моята врата. Сякаш някой бе използвал за център средата на вратата и бе изрязал в пътеката полукръг с ножче, вързано за метър канап. А после го бе оставил на място – защото парчето лежеше там, където трябваше да бъде. Точно така: някой бе изрязал част от пътеката и после я бе оставил на място.

А това, казах си аз, е адски чудновата постъпка – съвършено безсмислена постъпка. На кой му е притрябвало парче килим с точно такава форма? И ако все пак му е притрябвало, защо го е зарязал на място?

Предпазливо посегнах с пръст, за да се уверя, че не греша... че не ми се привиждат разни работи. И се оказах прав, само че парчето не беше същото. Онова, което лежеше в еднометровия кръг, приличаше на ужасно овехтял килим, обаче не беше килим. Беше нещо като хартия – извънредно тънка хартия – наподобяваща килим до най-малки подробности.

Отдръпнах ръка, постоях още малко на колене и се замислих не толкова за изрязаната пътека и хартиената фалшификация, колкото за това как ще обясня странната си поза, ако някой се появи в коридора.

Но не се появи никой. Коридорът беше пуст и из него се носеше онзи типичен застоен мирис на жилищна кооперация. Над главата си чувах тихичкото бръмчене на крушката и знаех, че щом бръмчи тъй, значи скоро ще изгори. Може би новият управител щеше да я замени с по-силна. Но едва ли ще имаме такъв късмет, казах си аз, старият Джордж сигурно му е дал най-строги инструкции по въпросите на икономичната поддръжка.

Отново протегнах ръка и докоснах хартията с пръст. Оказа се

наистина хартия, точно както бях предполагал... или поне на допир изглеждаше така.

Вбесих се от мисълта, че някой е изрязал всичкия този килим и го е заменил с хартия. Това беше мръсен номер и гадно мошеничество. Сграбчих хартията и я дръпнах настрана.

Отдолу лежеше капанът.

Без да изпускам хартията, аз с усилие се изправих на крака и втренчих поглед в капана.

Не можех да повярвам. Никой нормален човек не би повярвал. Такива неща просто не се вършат – да залагаш капани на други хора, сякаш са лисици или мечки.

Но капанът си лежеше на голия под сред изрязания килим, където допреди малко го прикриваше хартиеното парче, също както някой трапер би посипал клопката с листа и трева, за да измами плячката.

Беше голям стоманен капан. Никога не бях виждал капан за мечки, но предположих, че този е още по-голям. Това е капан за хора, казах си аз, защото са го заложили на човек. Вече не се съмнявах, че е бил сложен за мене.

Отстъпих назад, докато блъснах гръб в стената. Стоях там, гледах капана, а на килима между него и мене лежеше изтърваната връзка ключове.

Това е шега, казах си аз. Но разбирах, че греша. Не беше никаква шега. Ако бях стъпил пред вратата, вместо да се наведе под крушката, нямаше да има никаква шега. Краката ми щяха да бъдат разкъсани – а може би и строшени – защото челюстите бяха осеяни с огромни, остри зъби. А веднъж щракнали около жертвата, никой на тоя Божи свят не би могъл да ги разтвори. Би се наложило да домъкнат лостове и инструменти, за да разглобят капана.

При тая мисъл неволно потреперих. Човек би могъл да умре от кръвоизлива, докато някой успее да разглоби капана.

За да се прибера, казах си аз, ще трябва да намеря някаква пръчка и да обезвредя капана. Разбира се, можех да повикам ченгетата, но нямаше смисъл. Само щяха да вдигнат ужасна олелия и най-вероятно щяха да ме отмъкнат в участъка за разпит, а няхах време за подобни глупости. Бях грохнал от умора и не исках нищо друго, освен да се просна в леглото.

Нещо повече, подобно произшествие би създадо на къщата лоша слава, а не ми се щеше да погаждам такъв мръсен номер на стария Джордж, докато е в Калифорния. Плюс това съседите щяха да се

разбърят и да задават хиляди въпроси, което никак не ми е по вкуса. Досега ме бяха оставяли на мира и точно така исках да бъде. Никога не съм си падал по празните приказки.

Зачудих се откъде мога да намеря пръчка и единственото място, за което се сетих, беше килерът на първия етаж, където държат метлите, парцалите, прахосмукачката и разни други вехтории. Опитах да си припомня дали е заключен. Май не беше, но не знаех със сигурност.

Отлепах гръб от стената и се запътих към стълбището. Тъкмо бях стигнал до първото стъпало, когато нещо ме накара да се обърна. Не вярвам да съм чул някакъв звук. Дори съм почти сигурен, че в коридора царуваше тишина. И все пак нещо ме накара да се обърна.

Сякаш някой ми заповяда да се завъртя и аз се подчиних толкова бързо, че краката ми се заплетоха и полетях на пода.

В мига на падането видях, че капанът се топи.

Протегнах ръце, за да смекча падането, но май не се справих много добре. Стоварих се долу с глух тътен, цапардосах си главата и в черепа ми избухнаха звезди.

Измъкнах ръце изпод гърдите си, надигнах се, тръснах глава и звездите се поразсеяха. Капанът продължаваше да се топи.

Челюстите бяха провиснали, цялата машинария омекваше и се сгърчваше на странна буца. Гледах я смяяно и не правех абсолютно нищо – просто лежах, подпрян на лакти.

Капанът омекваше все повече и повече, частите му се събираха към буцата. Приличаше на парче размачкан пластилин, което се мъчи да си възвърне предишната форма. И успя. Превърна се в топка. През цялото време той променяше цвета си и когато най-сетне се закръгли, вече беше черен като сажди.

Постоя малко пред вратата, после се затъркаля съвсем бавно, сякаш ми трябваше огромно усилие, за да се задвижи.

Търкаляше се право към мен!

Опитах да се отдръпна, но кълбото бързо набираще скорост и за момент ми се стори, че ще се вреже право в мен. Имаше размерите на топка за боулинг, може би мъничко по-голяма и няха никаква представа колко тежи.

Но не се блъсна в мен. Само ме закачи.

Завъртях се да го проследя как слиза по стълбата и това слизание същото беше странно. Отскачаше от стъпалата, но не както би сторила нормална топка. Отскоците не бяха високи и лениви, а ниски и пъргави – сякаш някакъв неизвестен природен закон изискваше топката да

докосне всяко стъпало колкото се може по-бързо. Така, от стъпало на стъпало, тя стигна до долу и свърна зад ъгъла толкова енергично, че дървото под нея едва не пушеше.

Криво-ляво се изправих на крака, пристъпих към парапета и се приведох да огледам долния етаж. Но от топката нямаше и помен. Беше изчезнала безследно.

Върнах се по коридора. Ключовете лежах под крушката, а пред вратата ми зееше изрязаният полукръг.

Коленичих, вдигнах връзката, най-сетне подбрах ключа и пристъпих към вратата. Отключих, влязох в апартамента и побързах да заключа още преди да бях щракнал лампата.

После светнах и се добрах до кухнята. Седнах край масата и си спомних, че в хладилника имам кана доматен сок – не би било зле да пийна малко. Но от самата мисъл ми призля. Знаех отлично какво ми трябва – още чашка алкохол, обаче и бездруго бях кърган.

Седях, мислех за капана и се чудех кому е притрябвало да го залага пред моята врата. По-смахната работа не бях срещал откакто се помня. Ако не го бях видял с очите си, не бих повярвал за нищо на света.

Разбира се, не беше капан – обикновен капан, искам да кажа. Обикновените капани не се топят, не стават на топка и не изчезват, когато жертвата ги открие.

Мъчех се да проумея, но главата ми съвсем се бе замътила, спеше ми се, пък и нали вече си бях у дома. Утрото е по-мъдро от вечерта. Тъй че заряхах мисленето и се помъкнах към леглото.

2.

Нещо ме изтръгна от съня.

Подскочих и седнах в леглото напълно объркан, без да осъзнавам къде съм и кой съм – не бях замаян или сънлив, изпълваше ме онова страшно, студено прояснение, което избухва изведнъж и превръща целия свят в пустота.

Седях сред тишина, пустота и непрогледен мрак, а студеното прояснение се стрелваше насам-натам като атакуваща змия и изпитваше ужас, защото не срещаше нищо.

После долетя шумът – висок, пронизващ, настоятелен, безумен шум, в който нямаше и капчица смисъл, защото не бе предназначен нито за мене, нито за когото и да било, а съществуваше единствено заради себе си.

Отново настана тишина и сега различавах наоколо сенки и очертания – сумрачен правоъгълник, който се оказа прозорец, светлият процеп на вратата към кухнята, където бях забравил да изгася лампата, някакво присвито дебнешо чудовище с формата на кресло...

Звънът на телефона отново раздра предутринния мрак. Смъкнах се от леглото и подирих слепешком невидимата врата. Напипах я и в този момент звукът замлъкна.

Като се препъвах из тъмното, аз пресякох хола и вече посягах към телефона, когато той отново издрънча.

Яростно грабнах слушалката и измучах нечленоразделно. Нещо ставаше с езика ми. Не искаше да ме слуша.

– Паркър, ти ли си?

– Не, баба ми.

– Обажда се Джо... Джо Нюман.

– Джо?

Помислих малко и се сетих. Джо завеждаше нощната смяна в редакцията.

– Много съжалявам, че те събудих – каза Джо.

Отвърнах му с кисело ръмжене.

– Случи се нещо странно. Реших, че трябва да ти кажа.

– Слушай, Джо – рекох аз. – Обади се на Гевин. Той е редакторът. За това му плащат – за го будят посред нощ такива като тебе.

– Но това е в твоята област, Паркър. Знаеш ли...

– Да, знам – прекъснах го аз. – Кацнала е летяща чиния.
– Не е това. Чувал ли си за Тимбър лейн?
– Да, чувал съм – казах аз. – Крайградски път. На запад, близо до езерото.

– Точно така. Води към старото имение Белмонт. Къщата е пуста. Никой не живее там откакто собствениците се преселиха в Аризона. Само влюбени хлапета скитосват по шосето.

– Слушай, Джо...

– Чакай, сега ще ти кажа, Паркър. Тая нощ някакви хлапета минавали оттам с кола. Видели по пътя да се търкалят топки. Като топки за боулинг, подредени в колона.

– Какво? – провикнах се аз, може би малко по-силно, отколкото трябваше.

– Зърнали ги в светлината на фаровете, подплашили се и веднага подкарали обратно. После се обадили на полицията.

Овладях се и заговорих по-спокойно.

– Ченгетата откря ли нещо?

– Само следи – каза Джо.

– От топки за боулинг?

– Да, май нещо такова.

– Дечурлигата може да са били пияни – предположих аз.

– Полицаите не са на това мнение. Разговаряли са с тях. Хлапетата просто видели ония топки да се търкалят по пътя. Не спрели да проучват въпроса. Просто подкарали към града.

Мълчах. Мъчех се да измисля някакъв коментар. И се страхувах. Умирах от страх.

– Какво мислиш, Паркър?

– Не знам – казах аз. – Може да им се е привидяло. Или си правят майтап с ченгетата.

– Да, ама имало следи.

– Може хлапетата да са ги направили. Търкулнали са някоя топка за боулинг по най-прашните места. Сигурно са искали да пишат за тях във вестника. Изкукуригали са от скука...

– Значи няма да пишеш за това?

– Слушай, Джо... аз не съм редактор. Нямам думата по въпроса. Питай Гевин. Той решава какво да пишем.

– И не ти ли се струва, че има нещо мътно? Може да е измама, а?

– Откъде да знам, по дяволите? – изръмжах аз.

Джо веднага се кисна. И с право.

– Благодаря, Паркър. Извинявай, че те събудих.

Той затвори телефона и в слушалката се разнесе тихо бръмчене.

– Лека нощ, Джо – казах аз на бръмченето. – Извинявай, че те нагрубих.

Той не ме чу, но все пак малко ми поолекна.

Запитах се защо бях опитал да омаловажа случката, защо се мъчех да му внуша, че всичко е обикновена хлапашка лудория.

Защото те гони шубето, защото умираш от страх, заяви онзи вътрешен глас, който ме спохожда от време на време. Защото би дал всичко, само и само да повярваш, че е така. Защото не искаш да си спомняш за онзи капан в коридора.

Докато затварях телефона, ръката ми трепереше и слушалката изтрака върху вилката.

Стоях сред мрака и усещах как ме обзема ужас. Но когато се опитах да осъзная откъде идва страхът, не открих нищо. Цялата работа не изглеждаше страшна; беше по-скоро смешна – капан пред вратата и няколко топки за боулинг, които се търкалят безгрижно по един пуст крайградски път. Комиксите са пълни с подобни истории. Звучеше толкова нелепо, че просто не можех да повярвам. От такава история човек се хили до премала, дори да знае, че зад нея се крие собственото му убийство.

Ако целта е била убийство.

И точно там беше въпросът. Дали някой бе искал да ме убие?

Дали пред вратата ми бе лежал истински капан от истинска закалена стомана? Или само играчка от безобидна пластмаса?

А после идваше и най-трудният въпрос – наистина ли бе имало капан? Разбира се, знаех, че е имало. Защото го бях видял. Но съзнанието ми отказваше да повярва. В името на покоя и здравия разум то отхвърляше случая и крещеше, че в цялата история няма капка логика.

Вярно, бях пиан, но не чак дотам. Не дотам, че да се търкалям и да ми се привиждат разни работи... само дето ми трепереха ръцете и стъпвах малко несигурно.

Сега бях добре – ако се изключеше онзи ужасен, самотен хлад в главата ми. Махмурлук от третия вид – най-страшният.

Но очите ми постепенно бяха привикнали към полумрака и различавах наоколо тъмните очертания на мебелите. Добрах се до кухнята без да се препъна нито веднъж. Вратата беше открената и отвътре струеше светлина.

Бях забравил да изключи лампата преди да си легна. Стенният

часовник показваше три и половина.

Открих, че съм облечен и дрехите ми са станали на хармоника. Бях по чорапи, вратовръзката ми провисваше до коленете и приличах на чучело.

Стоях и размишлявах. Ако си легнеш сега, щях да спя като пън чак до пладне и щях да се събудя като пребит.

Но ако вземех да се наплискам с хладна вода и да хапна нещичко, а после отидех в редакцията преди другите, можех да отхвърля сума ти работа и да си тръгна по-раничко, та да започна уикенда като нормален човек.

Освен това беше петък и имах среща с Джой. Постоях още малко в кухнята, без да правя каквото и да било – просто се радвах, че е петък и довечера ще видя Джой.

Бързо си съставих план: слагам вода за кафето, пъхвам се под душа, после хапвам яйца и бекон с препечена филийка, изпивам чаша доматиен сок и може би всичко това ще ми помогне да пропъдя ужасната, хладна самота.

Но най-напред трябваше да погледна дали полукръглото парче все още липсва от пътеката в коридора.

Отидох до вратата и надникнах навън.

Оголеният под самодоволно се ухили насреща ми.

Видяхте ли бе, рекох аз на съмненията и възмутената логика, после се запътих да сложа вода за кафето.

3.

Рано сутрин всяка редакция е студена и неуютна. Просторната зала изглежда безкрайно пуста и спретната, толкова спретната, че те обзема неволен страх. По-късно през деня настава суматохата, която донася човешка топлина – бюрата се отрупват с накълцани вестници, по пода се въргалат смачкани коректури, кошчетата се препълват с отхвърлени материали. Но prizори, след минаването на чистачите, редакцията е безжизнена като операционна зала. Редките лампи изглеждат прекалено ярки, оголените бюра и столове са подредени толкова правилно, че просто крещат за ефективност и целенасоченост – по-късно това чувство омеква и позатихва, когато из редакцията се развихри трескава дейност, ръкописите заподскачат от бюро на бюро и настане типичната лудница, в която се ражда всеки нов брой.

Нощният екип отдавна се бе прибрал, Джо Нюман също не се виждаше никъде. Донякъде се бях надявал да го заваря в редакцията, но от него нямаше и помен, а бюрото му беше голо и спретнато както всички останали.

По писалищата на макетъорите лъщяха в редици грижливо изстъргани и почистени шишенца, пълни догоре с прясно лепило. От всяко стърчеше дръжката на четчица. Върху бюрото на дежурния редактор лежеше спретната купчинка телекси. А от кабинката в ъгъла долиташе деловитото потракване на телетайпа, предъвкващ новини от всички кътчета на света.

Нейде из сенките в дъното на залата куриерчето си подсвиркваше една от ония накъсани, несвързани мелодийки, които всъщност нямат нищо общо с музиката. Потръпнах от този звук. Имаше нещо злоецо в мисълта, че някой може да си подсвирква по това време на денонощието.

Минах зад бюрото си и седнах. Някой от чистачите беше подредил на куп всичките ми научни списания. Предния следобед бях хвърлил сумата ти труд, за да ги прегледам и да отделия каквото ще ми свърши работа за поредната статия. Примижах кисело срещу купчината и изругах. Сега трябваше пак да почвам отначало.

Насред бюрото се белееше безпомощно екземпляр от сутрешния брой. Взех го, облегнах се назад и прегледах новините.

Нямаше кой знае какво. Неприятностите в Африка продължаваха, а

венецуелската каша ставаше все по-отчайваща. Снощи някой беше ограбил аптека в центъра, имаше и снимка, на която беззъб аптекар сочеше на скучаещ полицай точно къде е стоял грабителят. Губернаторът заявяваше, че догодина новата администрация ще трябва да потърси допълнителни източници на приходи. Според него в противен случай целият щат можел да фалира. Не го казваше за пръв път.

В горния ляв ъгъл на първа страница имаше местен икономически обзор от Грант Дженсън, редактор в нощната смяна. Грант явно преливаше от оптимизъм. Твърдеше, че възходящите тенденции в бизнеса продължавали непоколебимо. Търговията с недвижими имоти се въртjала успешно, промишлените индекси нараствали, нямало изгледи за трудови конфликти – с две думи, розова картинка. Особено добри перспективи се разкривали в строителството, продължаваше статията. Търсенето на жилища надхвърляло предлагането и всички предприемачи в областта били ангажирани за цялата предстояща година.

Неволно се прозинах. Не ще и дума, всичко беше вярно, но дъртаци като Дженсън вечно ни тъпчат с подобна плява. Обаче издателят щеше да хареса обзора, защото предсказваше разцвет и вдъхваше оптимизъм на рекламодателите, а на обед в Юниън клуб старите финансови ветерани щяха да разговарят надълго и широко за днешната статия.

Ама ако беше обратното, казах си аз, ако продажбите падаха, ако никой не търсеше жилища и фабриките изхвърляха хиляди работници на улицата – тогава и думица нямаше да поместим, преди положението да стане неудържимо.

Сгънах вестника и го бутнах настрани. После измъкнах от чекмеджето вчерашните си записки и се заех да ги препрочитам.

От сянката край бюрото ми изникна куриерчето на сутрешната смяна по прякор Бързака.

– Добро утро, мистър Грейвс.

– Ти ли подсвиркваше? – запитах аз.

– Да, сигурно съм бил аз – кимна момчето и сложи на бюрото ми прясна коректура. – Това е вашата статия за днешния брой. Дето обясняват как са измрели мамутите и разни други животни. Рекох си, че ще искате да ѝ хвърлите едно око.

Взех коректурата и я прегледах. Както винаги някой умник от дежурните редактори ѝ беше лепнал сензационно заглавие.

– Тая сутрин идвате по-раничко, мистър Грейвс – каза Светкавицата.

– Ще трябва да си подготвя материалите за половин месец напред –

обясних аз. – Заминавам в командировка.

– Чух за това – въодушеви се Бързака. – Астрономия.

– Е, да, и така може да се каже. Обиколка на по-големите обсерватории. Ще пиша поредица за космоса. За далечния космос. Галактики и тем подобни.

– А дали ще ви разрешат да надникнете през някой телескоп, мистър Грейвс?

– Не ми се вярва. Работното време на телескопите е разчетено до минута.

– Мистър Грейвс...

– Какво, Бързак?

– Мислите ли, че там има хора? По другите звезди, искам да кажа.

– Не знам. Никой не знае. Разумно е да предположим, че все някъде ще има живи същества.

– Като нас ли?

– Не, не вярвам да са като нас.

Бързака пристъпи от крак на крак и изведнъж се сепна.

– Божичко, мистър Грейвс, без малко да забравя. Чака ви един човек.

– Тук ли?

– Да. Дойде преди два часа. Казах му, че няма да пристигнете скоро, ама той рече, че ще почака.

– Къде е сега?

– Отиде в дежурната стая и се настани на креслото. Мисля, че е заспал.

Аз се оправих.

– Дай да видим кой е.

Трябваше да се сетя от самото начало. Само един човек можеше да постъпва по този начин. Само един човек не се интересуваше дали е ден или нощ.

Блажено усмихнат, той дремеше в креслото. Похъркваше тихичко и от радиостанцията му пригласяше глухото бръщолевене на полицейски участъци, автомобилни патрули, пожарни команди и тем подобни служби за ред и сигурност.

Спряхме на прага и го огледахме.

– Кой е той, мистър Грейвс? – попита Бързака. – Познавате ли го?

– Името му е Карлтън Стърлинг – обясних аз. – Биолог от университета и мой добър приятел.

– Не ми прилича на биолог – категорично заяви момчето.

– Бързак – казах му аз, – след време ще разбереш, че биолозите, астрономите, физиците и всички останали от безбожното учено племе са най-обикновени хора като теб и мен.

– Ама чак пък да идва тук в три сутринта. И да вярва, че ще ви завари...

– Е, такъв си е той. Не му и минава през ум, че другите може да не са като него.

И наистина си беше такъв.

Имаше часовник, но го използваше само за да измерва времето в разни научни експерименти. Рядко се сещаше дали е ден или нощ. Когато огладнееше, ровеше из шкафовете и намираще нещо за ядене. Когато очите му почваха да се затварят, лягаше да дремне в някое ъгълче. Когато привършеше поредното изследване или загубеше интерес към него, отиваше в горската си хижичка на север от града да отпочине за няколко дни.

Толкова упорито забравяше да посещава аудиториите, толкова рядко провеждаше обявените лекции, че ръководството на университета бе вдигнало ръце от него. Вече не се и преструваха, че го смятат за преподавател. Оставяха го да се свираща в лабораторията сред хаоса от апарати и клетки с бели мишки. Но си струваше да го търпят. Редовно правеше открития, които вдигаха голям шум – не само около него, но и около целия университет. Що се отнася до Стърлинг, той беше готов да отстъпи цялата слава на университета. Не го интересуваше дали ще тъне в забрава или името му ще изскочи по първите страници на вестниците.

Той живееше единствено заради експериментите си, заради вечната борба с предизвикателните загадки на вселената. Имаше апартамент, но понякога не се мяркаше там по цяла седмица. Зарязваше чековете за заплатата си по разни чекмеджета и ги оставяше да се трупат, докато от счетоводството му се обадеха с настоятелна молба да ги осребри. Веднъж му присъдиха награда – не от най-големите, но все пак почетна награда, придружена със солидна сума – а той забрави да се яви на вечерята, където трябваше да му я връчат.

И ето че сега дремеше в креслото с отнетната назад глава, изпружил дългите си крака в сянката под радиостанцията. Леко похъркваше и приличаше не на един от най-перспективните учени в света, а на уморен транзитен пътник, намерил спокойно кътче, където да дремне за час-два. Явно се нуждаеше от бръснене и подстригване. Смачканата му вратовръзка висеше накриво и беше изпъстрена с петна, най-вероятно от консервите, които заграваше на лабораторната горелка и излапваше

разсеяно, продължавайки да обмисля поредната научна задача.

Пристъпих към него, хванах го за рамото и леко го разтръсках.

Той се събуди спокойно, без да трепне. Погледна ме и се усмихна широко.

– Здравсти, Паркър.

– Ти си здрасти – рекох аз. – Бих те оставил да си доспиш, обаче се боях да не си изкълчиш врата в тая поза.

Той разкърши рамене, изправи се и ме последва в редакционната зала. Кимна към прозореца и установи:

– Ами че то вече се разсъмвало. Време е за ставане.

Наистина, зад прозорците мракът отстъпваше място на утринна дрезгавина.

Карлтън приглади с пръсти чорлавата си коса и разтри лицето си с длан. После затършува из джоба си и измъкна шепа смачкани банкноти. Подбра две и ми ги подаде.

– Дръж. Добре, че се сетих. Взимай додето не съм забравил пак.

– Чакай, Карл...

Той нетърпеливо тръсна банкнотите и се опита да ги натика в ръцете ми.

– Преди една-две години. Помниш ли като бяхме отскочили до езерото? Нали си проиграх всичките пари на автомата в кафето...

Взех парите и ги прибрах в джоба си. Май имаше подобен случай.

– Искаш да кажеш, че си наминал само за това?

– Разбира се – заяви той. – Както си карах колата, гледам сградата и точно пред нея свободно място за паркиране. Чакай, викам си, да намина.

– Но аз не работя нощем.

Той се ухили.

– Няма значение, Паркър. Тъкмо си подремнах.

– Ела да закусиш. Отсреща има закусвалня. Правят хубави яйца с шунка.

Той поклати глава.

– Трябва да си вървя. Много се забавих при теб. Работа ме чака.

– Нещо ново ли? – запитах аз.

Той се поколеба, после каза:

– Не е за публикуване. Засега. Може по-късно да излезе нещичко, но още е рано. Доста ще трябва да почакаш.

Мълчах и го гледах.

– Екология – каза той.

– Не те разбирам.

– Знаеш ли що е екология, Паркър?

– Естествено. Взаимоотношенията между живите същества и околната среда.

– А питал ли си се някога какво би представлявало същество, което не зависи от външните фактори... с други думи неекологично същество?

– Невъзможно – възразих аз. – Нали трябва да се храни, да диша...

– Е, това е само идея. Хрумване. Или, да речем, ребус. Гатанка в областта на адаптацията. Най-вероятно нищо няма да излезе.

– Все пак ще се обаждам от време на време да те питам докъде си стигнал.

– Обаждай се – кимна той. – Като се видим пак, подсети ме за пушката. Забравих я в хижичката.

Преди месец бе взел назаем пушката ми – искал да потренира малко стрелба край езерото. Никой нормален човек не би стрелял по мишени с едрокалибрена карабина – такава идея можеше да се роди само в главата на Карлтън Стърлинг.

– Изгърмях ти всичките патрони – добави той. – Купих нова кутия.

– Не е трябвало.

Той махна с ръка.

– А, голяма работа. Беше много весело.

Не се сбогува. Просто ми обърна гръб, напусна редакцията и с широки крачки се отдалечи по коридора. Чухме го как трополи по стълбата.

– Мистър Грейвс – заяви Бързака, – на тоя образ май са му изгорели бушоните.

Не му отговорих. Върнах се на бюрото и опитах да продължа работата.

4.

Гевин Уокър нахълта в редакцията. Отвори книгата за дежурства, прелисти страниците и презрително изсумтя.

– Пак няма хора – печално ми съобщи той. – Чарли се обади, че е болен. Сигурно пак го гони махмурлукът. Ал виси в областния съд и чака да разбере как ще се развие мелбърнският процес. Бърт се мъчи да събере материали за новата магистрала. Началството ни е натиснало здравата. Много се забавихме с тая магистрала.

Той свали сакото си и го закачи на стола. Метна шапката си върху купчина ръкописи. Изпъчи се под ярката електрическа светлина и яростно запретна ръкави.

– Бог ми е свидетел, някой ден „Франклин“ ще пламне, милион паникьосани купувачи ще се мятат с писъци из пожара...

– И няма да има кого да изпратиш – довърших аз.

Гевин примига насреща ми като бухал.

– Паркър – заяви той, – говориш самата истина.

В тежки моменти все това повтаряше. Всички знаехме репликата наизуст.

„Франклин“ беше най-големият универсален магазин в града и редовен клиент на рекламните страници.

Прекрачих към прозореца и погледнах навън. Започваше да се развиделява. Градът изглеждаше мрачен, студен и почти безжизнен като някаква зловеща приказна страна, очакваща дълга и мразовита зима. От време на време по улицата минаваха автомобили. Тук-там се мяркаха пешеходци. Зад прозорците на жилищните сгради започваха да приплават светлинки.

– Паркър – каза Гевин.

Обърнах се.

– Виж какво, знам, че си останал без хора. Обаче аз пък съм затънал в работа. Имам да пиша цял куп есета. Затова съм дошъл толкова рано.

– Да – коварно подхвърли той, – виждам колко усърдно работиш.

– По дяволите – възкликнах аз. – Нали трябва и да се поразкърша малко.

Върнах се на бюрото и опитах да се съсредоточа.

Дотърча художественият редактор Ли Хоукинс. Буквално се беше разпенил от яд. Цветната лаборатория съсипала снимката за първа

страница. Бълвайки ругатни и заплахи, той хукна към долния етаж да спасява положението.

Един по един пристигнаха и другите и редакцията постепенно взе да оживява. Коректорите викнаха на Бързака да изтича отсреща за кафе. Протестирайки гръмогласно, момчето събра поръчките и се запъти навън.

Задълбочих се в работата и този път ми потръгна. Думите се нижеха една подир друга, идеите напиреха. Защото сега царуваше най-подходящата атмосфера за писане – оная оглушителна лудница, която се нарича редакция на ежедневник.

Бях довършил едното есе и се готвех за следващото, когато някой спря до бюрото ми.

Вдигнах глава и видях, че е Доу Крейн от икономическия отдел. Винаги съм харесвал Доу. Той не е гадняр като Дженсън. Пише каквото мисли. Не цепи басма никому и щом каже черно, значи е черно.

Този път изглеждаше мрачен.

Така и му казах.

– Имам неприятности, Паркър.

Той извади пакет цигари и ми предложи да си взема. Знае, че не пуша, но винаги ми предлага. Махнах с ръка. Той запали цигара.

– Искаш ли да ми направиш една услуга?

Казах, че искам.

– Снощи ми се обади един човек. Тази сутрин ще дойде в редакцията. Казва, че не можел да си намери къща.

– Каква къща му трябва?

– Къща за живеене. Каквато и да е. Казва, че преди четири месеца си продал къщата, а сега не може да купи друга.

– Е, значи няма късмет човекът – безгрижно рекох аз. – С какво можем да му помогнем?

– Той казва, че не бил сам. Твърди, че имало много като него. Разправя, че в целия град нямало нито един свободен апартамент.

– Доу, тоя тип е смахнат.

– Може и да не е – каза Доу. – Поглеждал ли си обявите напоследък?

Аз поклатих глава.

– Не ми се е налагало.

– Аз пък ги погледнах. Тази сутрин. Колона след колона с обяви от хора, които търсят подслон... каквото и да било, само да имат покрив над главата. Някои звучат направо отчаяно.

– Днешната статия на Дженсън...

– Разцвета на строителството ли имаш предвид?

– Точно така – казах аз. – Нещо не се връзва, Доу. От една страна статията на Дженсън, от друга – жалбите на този човек.

– Може и да си прав. Даже сигурно си прав. Обаче гледай сега какво става. Трябва да изтичам на аерогарата. След малко пристига една важна клечка и само там ще мога да взема интервю за следобедния брой. Ако онзи човек с къщата пристигне преди да съм се върнал, ще поговориш ли с него?

– Дадено – съгласих се аз.

– Благодаря ти – рече Доу и изтича към бюрото си.

Бързака домъкна кафетата върху очукания поднос, който обикновено се търкаляше под бюрото на фотографа. Моментално настана олелия. Беше взел едно кафе със сметана, а никой не искаше сметана. Три бяха със захар, а само двама коректори пиеха кафето със захар. И поничките беше объркал.

Сложих нов лист в пишещата машина и затраках.

Наоколо царуваше нормален работен ритъм.

Приключеше ли задължителната схватка между Бързака и коректорите-кафепийци, ставаше ясно, че редакцията е загоряла и бързо набира обороти.

Но не успях да работя дълго.

Някой ме потупа по рамото.

Надигнах глава и видях, че е Гевин.

– Парк, ти си мой човек – каза той.

– Не съм – сурово отвърнах аз.

– От цялата редакция единствено ти можеш да се справиш. Става дума за „Франклин“.

– Само не ми разправяй, че магазинът е пламнал и милион купувачи...

– Не е това – каза той. – Току-що се обади Брус Монтгомъри. Свиква пресконференция в девет тази сутрин.

– Прати Доу, това е по неговата част.

– Доу замина за аерогарата.

Предадох се. Нямах друг изход. Човекът беше готов да се разплаче. А пък аз не понасям плачещи редактори.

– Добре де. Ще ида. Какво толкова е станало?

– Не знам – каза Гевин. – Питам Брус, обаче той си трае. Щяло да е нещо важно. За последен път свикаха пресконференция преди петнайсет

години, когато назначиха Брус за президент на компанията. Той беше първият външен човек в ръководството. Дотогава всичко се решаваше в семеен кръг.

– Добре – повторих аз. – Имам грижата.

Той се обърна и хукна по задачи.

Ревнах няколко пъти, накрая успях да привлека вниманието на един куриер и го пратих да ми донесе от архивата всички изрезки за „Франклин“ от последните пет години.

Измъкнах изрезките от пликовете и ги прегледах. Не узнах почти нищо ново. Основните факти ми бяха известни отпреди. Имаше бележки за модни ревюта, художествени изложби и разни други обществени прояви във „Франклин“.

Магазинът беше старинен и гордо пазеше древните традиции. Преди няколко месеца бе отпразнувал стогодишния си юбилей. На него се крепеше градът почти от самото си основаване. „Франклин“ беше (и си оставаше) семеен бизнес, грижливо поддържан в затворен роднински кръг. В нашия град хората израстваха поколение след поколение като клиенти на „Франклин“. Друг магазин не признаваха от люлката до гроба и го бяха превърнали в синоним на почтеност и високо качество.

Край бюрото ми мина Джой Кейн.

– Здравсти, хубавице – рекох аз. – С какво се занимаваме тая сутрин?

– Със скунсове.

– Мислех, че предпочиташ норки.

Тя спря и застана плътно до мен. Усетих едва доловим дъх на парфюм и още нещо – усетих невидимия ореол на красота около нея.

Джой протегна ръка и весело ми разчорли косата, после отново стана строга.

– Питомни скунсове – обясни тя. – Домашни любимци. Последна мода. Разбира се, ароматизирани.

– Естествено – кимнах аз. И се зачудих какво ли ще стане, ако тия симпатични зверчета вземат да пренасят бяс и други подобни болести.

– Отначало много се ядосах на Гевин, като ме прати из ония пушинаци.

– Из горите ли?

– Не, в скунсовата ферма.

– Да не искаш да кажеш, че някой ги развъжда като свине и кокошки?

– Точно така. Нали ти обясних, че са питомни. Онзи човек

разправя, че са страшно мили. Чистоплътни, галювни и много забавни. Продавачите на домашни любимци от Ню Йорк, Чикаго и много други градове са го отрупали с поръчки.

– Носиш ли снимки?

– Водех Бен, той нашрака цял куп филми.

– А онзи човек откъде се е снабдил със скунсове?

– Нали ти казах. Развъжда ги.

– Не, питам как е започнал.

– Купува ги от ловците и селските хлапета. Плаща добри пари. Кани се да разшири бизнеса, та му трябват и диви животни за разплод. Взима всичко, каквото му донесат.

– По този повод се сетих за нещо – казах аз. – Днес дават заплати.

Ще ми помогнеш ли да прахосам моята?

– Разбира се. Не помниш ли, че вече се уговорихме?

– На Пайнкрест драйв са открили ново заведение.

– Звучи интересно – каза тя.

– Довечера в седем, съгласна ли си?

– И нито минута по-късно. Да знаеш, че рано огладнявам.

Тя тръгна към бюрото си, а аз отново се захванах с изрезките. Но колкото и да се стараех, не открих нищо интересно. Накрая върнах всичко по пликете.

Седях, мислех си за скунсове и бяс и се чудех какво ли не правят хората на тоя свят.

5.

Човекът, седнал на почетното място до Брус Монтгомъри, беше плешив – агресивно плешив, сякаш се гордееше с това, толкова плешив, че неволно се запитах дали изобщо някога е имал коса. По черепа му лазеше муха, а той дори не ѝ обръщаше внимание. Цял настръхвах като я гледах как пълзи самодоволно и безпрепятствено по гладката розова кожа. Направо имах чувството, че усещам противния гъдел от подтичващите лапки.

Но човекът си седеше преспокойно и гледаше не нас, а някъде над главите ни, като че върху стената в дъното на заседателната зала имаше нещо безкрайно интересно. На нас не обръщаше внимание, сякаш не съществувахме. Беше някак безличен, студен и напълно неподвижен. Ако не бях забелязал, че диша, можех да се запитам дали Брус не е домъкнал зад заседателната маса някой манекен от витрината.

Мухата прекоси темето му и изчезна от поглед, навярно сега лазеше по задната част на лъскавия череп.

Момчетата от телевизията продължаваха да се суетят с настройката на камерите и Брус нетърпеливо се озърна към тях.

Залата беше кажи-речи препълнена. Имаше екипи от радиото и телевизията, представители на Асошиейтед прес и Юнайтед прес интереснейшънъл, а на едно от челните места седеше местният кореспондент на „Уол стрийт джърнъл“.

Брус пак се озърна към бъркотията около камерите.

– Готово ли е? – запита той.

– След минутка, Брус – отвърна някой от навалищата.

Продължихме да чакаме, докато техниците настройваха камерите, разпъваха кабели и човъркаха разни машинарии. Така е с тия досадници от телевизията. Държат да бъдат навсякъде и вдигат олелия до небето, ако не ги поканят, обаче дадеш ли им воля, създават невъобразим хаос. Заемат всичкото свободно пространство и те карат да чакаш докато бъдат готови, а това винаги трае дълго.

Седях кротко и кой знае защо се замислих колко приятни бяха последните няколко месеца с Джой. Излизахме на екскурзии, ходехме за риба и трябва да призная, че по-свястно момиче не съм срещал през живота си. Беше добра журналистка, но при това не бе загубила своята женственост, а подобно нещо рядко се случва. Прекалено много жени

смятат, че вестникарските традиции изискват от тях да станат груби и нахални, което си е чиста глупост. Журналистите нямат нищо общо с ония нахакани образи от филмите. Те са обикновени отрудени хора и гледат да си свършат работата колкото се може по-добре – това е всичко.

Мухата отново изпълзя иззад хоризонта на лъскавия череп. Спря за момент, после се изкатери до върха и взе да си чисти крилцата със задни лапки. След като свърши тая работа, огледа околностите и пак пролази някъде отзад.

Брус почука с молива си по масата.

– Господа – каза той.

В залата настана такава тишина, че чувах дишането на човека до мене.

И в мига на напрегнато очакване отново усетих колко достойнство и традиция е събрала тази старинна зала с дебел килим, изящна дърворезба по ламперията, тежки завеси и скъпи картини на стената зад заседателната маса.

Тук, казах си аз, е концентриран духът на рода Франклин, тук усещаш какво място заема техният магазин в живота на града и какво означава за всички нас. Тук от всяка стена лъха гордост, почтеност, гражданска доблест и стремеж към висок културен стандарт.

– Господа – повтори Брус, – няма защо да увъртам. Случи се нещо, което само преди месец бих сметнал за невъзможно. Ще ви го кажа, а после можете да задавате въпроси...

Той замълча за миг, сякаш се мъчеше да подбере най-точните думи. Лицето му беше преbledняло и безизразно.

После Брус изрече бавно и отчетливо:

– „Франклин“ е продаден.

За няколко секунди всички онемяхме – не от учудване или възмущение, а просто защото не можехме да повярваме. Бихме допуснали най-фантастичните предположения, само не и това. Защото името Франклин – както родът, така и магазинът – заемаше място сред най-уважаваните традиции на града. Да продадеш „Франклин“ беше все едно да продадеш църквата или съдебната палата.

Лицето на Брус Монтгомъри беше застинало като каменна маска и аз се запитах как е намерил сили да изрече тия думи, защото той беше свързан с магазина не по-малко от рода Франклин – а през последните години навярно и повече, тъй като именно той ръководеше търговията, той се грижеше за сделките и прекарваше безсънни нощи над плановете

за бъдеща дейност. Правеше го от толкова време, че мнозина вече не помнеха кога е дошъл.

После тишината сякаш избухна и въпросите се посипаха от всички страни едновременно.

Брус вдигна ръка.

– Не се обръщайте към мене – каза той. – Мистър Бенет ще отговори на всички въпроси.

Плешивият мъж за пръв път ни обърна внимание. Той откъсна очи от задната стена и леко кимна.

– Един по един, ако обичате.

– Мистър Бенет – запитва някой от дъното на залата, – вие ли сте новият собственик?

– Не, аз съм само негов представител.

– В такъв случай кой е собственикът?

– Не мога да отговоря на този въпрос – каза Бенет.

– Означава ли това, че не знаете кой е собственикът, или...

– Означава, че не мога да отговоря.

– А можете ли да ни съобщите размера на сделката?

– Предполагам, че питате каква сума е била заплатена за магазина.

– Да, точно...

– Това също не подлежи на разгласяване – заяви Бенет.

– Брус – възмутено се обади някой.

Монтгомъри поклати глава.

– Моля ви, обръщайте се към мистър Бенет. Той ще отговаря на всички въпроси.

– Можете ли да изложите накратко намеренията на новия собственик? – запитах аз. – Ще продължи ли търговията както преди? Ще се запази ли досегашният стремеж към високо качество, изгодни кредитни условия и обществена...

– Магазинът ще бъде затворен – равнодушно отвърна Бенет.

– Навярно предвиждате реконструкция и...

– Младежо – отсеке Бенет дума по дума, – не се предвижда нищо подобно. Магазинът ще бъде затворен. Повече няма да се отвори. „Франклин“ вече не съществува. С него е свършено.

Зърнах лицето на Брус Монтгомъри. До сетния си час не ще забравя изражението на това лице, пламнало от изненада, потресение и страх.

6.

Довършвах последните редове на статията, Гевин подскачаше до мене и час по час надничаше през рамото ми, а от печатницата вдигаха олелия, че проваляме броя. В този момент се обади секретарката на издателя.

– Мистър Менард би искал да ви види веднага щом се освободите – каза тя.

– След малко пристигам – викнах аз и оставих слушалката.

Натраках последния абзац и дръпнах листа от ваялка. Гевин го грабна и хукна при коректорите.

След малко се върна и кимна към телефона.

– Стария ли беше?

Потвърдих.

– Сигурно иска да чуе за „Франклин“. Пак ще ме върти на шиш.

Такъв си беше Стария. Не че не ни се доверяваше. Не че ни подозираше в небрежност, извъртане или укриване на информация. Навярно всичко идваше от журналистическия характер – Стария копнееше за информация и се надяваше, че в разговор с нас може да открие някоя пропусната подробност. Приличаше на златотърсач, който отчаяно пресява купища факти, за да изрови скъпоценната находка. Може би това му създаваше чувството, че продължава да владее ситуацията.

– Тежък удар за нас – каза Гевин. – Губим най-добрия си клиент. Счетоводителят на рекламния отдел сигурно се готви да си пререже гърлото в някое мрачно ъгълче.

– Не сме само ние – казах аз. – Ударът е за целия град.

Защото „Франклин“ не беше само търговско заведение; много по-важна бе ролята му на неофициален обществен център. Стари дами с изящни прически и грижливо изгладени костюмчета редовно се събираха на кротка размудка в чайната зала на седмия етаж. Домакините, пристигнали да пазаруват във „Франклин“, непременно срещаха приятелки – дошли тук със същата мисия – и задръстваха пътеките, за да обсъдят безброй важни въпроси. Когато човек трябваше да си уреди среща, нямаше по-добро място от „Франклин“. Освен това там редовно се уреждаха картинни изложби, научни беседи и тем подобни прояви от типичния американски културен живот. „Франклин“ беше тържище, сборно място и нещо като клуб за хората от всички класи и съсловия.

Станах от бюрото и тръгнах по коридора към кабинета на шефа.

Шефът се казва Уилям Удруф Мейнард и не е лош човек. Във всеки случай не чак толкова лош, колкото можеш да предположиш по името.

Заварих в кабинета му Чарли Гъндърсън, който се занимава с рекламата. И двамата изглеждаха угрижени.

Стария ми предложи пура от голямата кутия. Отказах и седнах до Чарли срещу бюрото на шефа.

– Обадох се на Брус – каза Стария, – обаче той се държа хладно. Бих казал дори ледено. Не иска да разговаря.

– Естествено, че не иска – кимнах аз. – Мисля, че беше потресен не по-малко от всички нас.

– Не те разбирам, Паркър. Защо да е потресен? Сигурно той лично е ръководил преговорите по сделката.

– Затварянето на магазина – обясних аз. – Мисля, че за това говорим. Не вярвам Брус да е знаел, че новият собственик възнамерява да закупи „Франклин“. Ако беше заподозрял нещо подобно, сигурно изобщо нямаше да има сделка.

– Какво те кара да мислиш така, Паркър?

– Изражението на Брус. Когато Бенет обяви, че ще закупят магазина, той беше изненадан, възмутен, ядосан и може би мъничко замаян. Като човек, който сваля четири попа, а отсреща му тръсват каре аса.

– Но той не е казал нищо.

– Какво можеше да каже? Сделката вече беше сключена и „Франклин“ си имаше нов собственик. Сигурно и през ум не му е минавало, че човек може да купи преуспяващ магазин, а после просто да го закупи.

– Да – замислено каза Стария, – изглежда съвсем нелепо.

– Може да е само рекламен трик – обади се Чарли Гъндърсън. – Правят си майтап с хората. Признайте, че около магазина никога не се е вдигал толкова шум, колкото днес.

– „Франклин“ не търси популярност – строго заяви Стария. – Тя не му е необходима.

– След два-три дни ще вдигнат шум до небесата, че магазинът пак се открива – упорито продължаваше Чарли. – Новото ръководство ще обяви, че отстъпва пред обществения натиск за запазване на „Франклин“.

– Не ми се вярва – възразих аз и веднага разбрах, че трябва да си държа езика зад зъбите. Не разполагах с никакви доводи, говорех по интуиция. Цялата сделка смърдеше на измама. Бях готов да се закълна, че зад нея се крие нещо повече от трик, измислен набързо от някой

скупаещ рекламен агент.

Но за щастие те не ме запитаха защо смятам така.

– Паркър – рече Стария, – съвсем ли нямаш идея кой може да се крие зад сделката?

Поклатих глава.

– Бенет не обели нито дума по въпроса. Магазинът бил закупен – сграда, стоки, терен и тъй нататък – от човек или група хора, чиято воля бил дошъл да изрази. Предстояло закриване. Без причина. Нямамо плавно сградата да се използва за нещо друго.

– Сигурно доста сте го разпитвали.

Кимнах мълчаливо.

– И той не каза нищо?

– Нито дума.

– Странна работа – промърмори Стария. – Адски странна.

– Кой е този Бенет? – запита Чарли. – Какво знаеш за него?

– Нищо. Отказа да съобщи за себе си каквото и да било, освен че е представител на купувача.

– Ти, естествено, си се постарал да изкопчиш нещичко – каза Стария.

– Нямах време. Разполагах само с двадесет минути, за да вмъкна статията в следобедния брой. Гевин разпрати хора да проверят по хотелите.

– Обзалагам се на двадесет долара, че няма да открият и следа от него – заяви Стария.

По физиономията ми навярно пролича колко се изненадах.

– Цялата работа е нелепа – добави Стария, – от началото до края. Сделка като тази ужасно трудно се прикрива. И все пак нямаше слухове, никой не обели нито думица.

– Ако имаше слухове – изтъкнах аз, – Доу щеше да знае. А ако знаеше, щеше да е във „Франклин“ вместо на аерогарата...

– Напълно съм съгласен – кимна Стария. – Доу знае почти всичко за градския бизнес.

– Не забеляза ли нещо по-особено в този Бенет? – запита Чарли. – Нещо, което да ни ориентира поне мъничко...

Поклатих глава. Спомнях си само съвършено плешивото теме и това, че по черепа му лазеше муха, а той изобщо не обръщаше внимание.

– Е, благодаря ти, Паркър – каза Стария. – Предполагам, че си свършил работата както винаги. Бързо и компетентно. Докато имаме в редакцията хора като тебе, Доу и Гевин, няма от какво да се боим.

Побързах да се измъкна преди да се е разчувствал дотолкова, че пак

да ми обещае повишение на заплатата. Не понасям сантименталности.

Върнах се в общата зала.

Вестникът тъкмо бе пристигнал от печатницата и на първа страница се мъдреше моята статия с огромно заглавие на цели осем колони.

Пак на първа страница имаше и снимка на Джой със скунс в ръцете – изглеждаше направо очарована от животинчето. По-долу започваше нейният репортаж и както винаги някой майтапчия от дежурния екип му бе лепнал сензационно заглавие с още две-три сочни подзаглавия.

Отидох до бюрото на Гевин и попитах:

– Как мина издирването на Бенет?

– Умряла работа – ядосано отвърна той. – Просто не вярвам, че има такъв човек. Сигурно си го измислил.

– Ако опиташ с Брус...

– Обадих му се. Брус каза, че според него Бенет трябва да се е настанил в някой хотел. Каза още, че онзи тип говорел само за бизнес. По всякакви лични въпроси мълчал като риба.

– Откри ли нещо в хотелите?

– Не, изобщо не е бил там. От две седмици в нито един хотел не е записвана фамилията Бенет. Сега проверяваме мотелите, обаче мене ако питаш, Паркър, само си хабим времето. Няма такъв човек и толкоз.

– Може да се е записал под друго име. Питай за плешив мъж...

– Голям майтап – озъби се Гевин. – Имаш ли представа колко плешиви мъже се настаняват всеки ден по нашите хотели?

– Не – казах аз. – Нямам.

Съвсем се беше разпенил, тъй че нямаше смисъл да му досаждам повече. Оставих го на мира и тръгнах през залата да поприказвам с Доу. Но отдалече видях, че го няма и спрях край бюрото си.

Взех новия брой и седнах да го прегледам. Изчетох си репортажа – два абзаца бяха толкова объркани и мъгляви, че ме хвана яд. Винаги става така, когато пишеш под натиск. Влагаш цялото си умение, а като излезе черно на бяло, виждаш, че за второто издание ще трябва да изгледаш сума ти нещо.

Грабнах пишещата машина и преработих двата абзаца. С линияката откъснах репортажа от вестника и го подлених с два бели листа. Задрасках обърканите абзаци и отбелязах, че трябва да се подменят. После пак прегледах текста, засякох две-три печатни грешки и изгладих тук-там по някоя неточна дума.

Всъщност е цяло чудо, казах си аз, че изобщо успях да напиша този репортаж – как да пишеш, когато от печатницата реват, че проваляме

броя, а Гевин подскача от крак на крак и ти пъхти над рамото при всеки нов ред?

Взех текста с поправките и отидох да го тръсна върху бюрото на макетъорите. После се върнах на място и взех осакатения брой. Изчетох материала на Джой – същинско бонбонче. После потърсих какво е написал Доу за срещата си на аерогарата, обаче в броя нямаше нищо подобно. Пак огледах залата – никаква следа от Доу.

Оставих вестника на бюрото, облегнах се назад и взех лениво да си припомням какво бе станало тази сутрин в заседателната зала на „Франклин“. Но нищо не ми идваше на ум освен оная муха върху плешивото теме.

И изведнъж се сетих за още нещо.

Гъндърсън бе запитал дали не съм забелязал в Бенет нещо по-особено, което да ни ориентира поне мъничко. А аз бях отговорил отрицателно.

Само че бях сгрешил. Имаше нещо. Не кой знае какво, но все пак адски необичайно. Сега си спомнях – онзи тип миришеше странно. Лосион за след бръснене, така си бях казал, когато миризмата ме лъхна за пръв път. Но подобен лосион срещам за пръв път. Никой друг освен Бенет не би търпял такъв аромат. Не че беше натрапчив или вулгарен – напротив, миришеше съдържано, едва доловимо. Просто този тип миризма никак не се свързваше с представата ми за човешко същество.

Седях и се мъчех да избистря нещата, мъчех се да измисля с какво да го сравня. Но не успях, защото за нищо на света не можех да си спомня на какво точно миришеше. Обаче бях твърдо уверен, че срещна ли пак онзи аромат, веднага ще го позная.

Станах и отидох до бюрото на Джой. Тя пишеше нещо, но като ме усети, спря да трака. Обърна лице към мен и очите ѝ бяха влажни и лъскави, сякаш се мъчеше да удържи сълзите.

– Станало ли е нещо? – запитах аз.

– Паркър – въздъхна тя. – Горките хорица! Сърцето ми се къса, като помисля за тях.

– Какви хори... – започнах аз, после се сетих какво я е сполетяло. – Как попадна на онзи човек?

– Доу беше изчезнал някъде – обясни тя. – Хората дойдоха да го търсят. А наоколо всички бяха заети. И Гевин ги прати при мен.

– Всъщност задачата беше моя – казах аз. – Доу ме помоли да го заместя и аз обещах, ама като се почна оная суматоха с „Франклин“, всичко друго ми изхвъркна от ума. И защо говориш за хора? Нали трябваше

да дойде само един...

– Той доведе цялото си домочадие. Седяха тук и ме гледаха с големи, тъжни очи. Разказаха ми как си продали къщата, защото вече била станала тясна за толкова голямо семейство, а сега не можели да намерят друга. След ден-два трябва да напускат и изобщо нямат къде да се подслонят. Представи си ги – седят, разказват за бедите си и те гледат с неописуема надежда. Като че си Дядо Коледа, Добрата фея или нещо от този сорт. Сякаш моливът ти може да се превърне във вълшебна пръчица. Сякаш вярват, че тутакси ще оправяш нещата и всичко пак ще бъде наред. Хората имат толкова нелепа представа за вестниците, Паркър. Мислят, че ние тук сме вълшебници. А ти седиш, гледаш ги и знаеш, че нищичко не можеш да направиш.

– Знам – кимнах аз. – Просто не си позволявай да се разкиснеш. В този занаят няма място за нежни сърца. Трябва да се каляваш.

– Паркър – рече тя, – изчезвай и ме остави да си довърша материала. От десет минути Гевин се е разкрещял, че само мене чака.

Говореше съвършено сериозно. Искаше да изчезна, та да си поплаче на спокойствие.

– Окей – съгласих се аз. – До довечера.

Като се върнах на бюрото, прибрах в чекмеджето есетата, които бях написал сутринта. После си взех шапката и шлифера и тръгнах да диря нещо за пиене.

7.

Заведението беше съвършено празно, само Ед стоеше зад бара с лакти върху плота и подпираше брадата си с длани. Не изглеждаше в настроение.

Изкатерих се на една табуретка и измъкнах пет долара.

– Сипи едно набързо, Ед, че ми е причерняло пред очите.

– Задръж си я тая хартишка – мрачно рече той. – Днес поръчките са за моя сметка.

Едва не се изгърсих от табуретката. За пръв път го чувах да казва подобно нещо.

– Ти да не си откачил?

– Не е там работата – обясни Ед, посягайки към любимата ми марка уиски. – Приключвам с бизнеса. Затуй черпя старите, верни клиенти, ако случайно наминат.

– Значи успя да осигуриш старините – безгрижно рекох аз, защото обикновено Ед си пада по майтапите. Готов е да се смее и на най-брадатите вицове.

– Прекратиха ми договора за помещението – отвърна той.

Дожаля ми за него.

– Неприятна работа. Карай да върви, сигурно ще си намериш друго. Свободни помещения в квартала колкото щеш.

Ед скръбно поклати глава.

– Затварям. Нямам къде да отида. Проверих навсякъде. Ако искаш да знаеш какво мисля, Паркър, всичко това са гадните интриги на кметството. Някой иска да ми прибере разрешителното. Сигурно е бутнал сухо на един-двама съветници – и готово.

Той сипа питието и бутна чашата пред мен.

После наля и на себе си, а такова нещо не прави нито един барман. Явно вече не му пукаше какво ще си помислят хората.

– Двайсет и осем години – печално сподели той. – Толкова време съм тук. И винаги съм се старал да поддържам прилично заведение. Сам знаеш, Паркър. Ти поне си редовен клиент. Виждал си как поддържам барачката. Помниш ли някога да съм кръщавал напитките или да съм допускал уличници? Обаче помниш колко пъти си виждал ченгетата да висят на бара и да пият за сметка на заведението.

Потвърдих. Човекът говореше светата истина.

– Знам, Ед – рекох аз. – Божичко, нямам представа как ще правим с момчетата тоя наш вестник, щом хлопнеш кепенците. Къде ще ходим да си изплакнем устата от вкуса на печатарско мастило? Ами че най-близкият бар е чак на осем пресечки от редакцията.

– Не знам как ще я карам – каза той. – Прекалено съм млад за пенсионер, пък и пари нямам. Все някак трябва да изкарвам залька. Естествено, мога да работя и на чуждо място. В тоя град всяка кръчма ще се радва да ме наеме. Обаче съм свикнал сам да командвам бараката и няма лесно да се отърва от старите навици. Между нас казано, доста ще се изтормозя.

– Срам и позор – подкрепих го аз.

– Аз и „Франклин“ – продължи Ед. – Заедно ще си отидем. Току-що го прочетох във вестника. Онова, дето ти си го писал. Без „Франклин“ градът вече няма да е същият.

Рекох му, че и без него градът вече няма да е същият, а той ми сипа още едно, но този път подмина своята чаша.

Настанихме се удобно един срещу друг и поведохме дълъг разговор – за закриването на „Франклин“, за прекратения договор на Ед и за това, че тоя проклет свят е тръгнал на провала. Пресуших още две чашки, Ед си сипа още една, сетне повторихме, обаче за последната поръчка настоях да си платя. Даже му казах, че щом остава без работа, не бива да черпи наляво и надясно. А той отвърна, че с печалбите, дето ги бил натрупал от мен през последните шест-седем години, можел да ме налива чак до вечерта.

По някое време дойдоха клиенти и Ед отиде да ги обслужи. Изглежда бяха непознати или рядко го навестяваха, защото им позволи да си платят. Издрънча с касата, върна им рестото и пак дойде при мен. Отново обсъдихме ситуацията – вече започвахме да се повтаряме, но това изобщо не ни вълнуваше.

Когато най-сетне си тръгнах, часът минаваше два.

С известна сантименталност обещах на Ед да се върна за един последен разговор преди да е дръпнал резето.

При тия огромни количества алкохол, с които се бях заредил, би трябвало да съм пиан-заян. Но не бях. Само се чувствах потиснат и мрачен.

Поех обратно към редакцията, но насред път реших, че няма смисъл. До края на работния ден оставаше около час, а по това време поредният брой вече беше в печатницата и нямаше кой знае какво за вършене. Евентуално можех да напиша някое и друго есе, само че не ми беше до

есета. Реших да се прибера. Щях да помързелувам, а пък през уикенда имаше време да наваксам с есетата.

Отидох на паркинга, криво-ляво измъкнах колата оттам и потеглих към къщи бавно и предпазливо, за да не привличам вниманието на ченгетата.

8.

Завих по алеята, минах в задния двор на блока и паркирах на обичайното място.

Наоколо беше спокойно и аз поседях няколко минути в колата, преди да изляза навън. Слънцето припичаше и нямаше вятър, защото зданието пазеше завет от три страни. Край единия ъгъл растеше мършава топола и под ярките слънчеви лъчи есенните ѝ листа пламтяха като в приказка. Въздухът опияняваше с аромата на слънце и време и беше толкова тихо, че чух как по алеята зад ъгъла потракват ноктите на някакво куче. След миг песът се появи и ме видя. Беше колкото половин кон и толкова рошав, че не можеше да се разбере каква форма има всъщност. Спря, вдигна тежка задна лапа и съсредоточено се зае да пъди бълхите.

– Здравсти, малкия – рекох му аз.

Той се изправи и продължи по алеята. Преди да изчезне, спря за секунда и се озърна към мен.

Излязох от колата и се упътих покрай ъгъла към входа на сградата. Фоайето беше тихо и пусто, само моите стъпки отекваха под тавана. Открих в пощенската кутия две писма и ги пъхнах в джоба си, после бавно се затъртрих по стълбата към втория етаж.

Най-напред, казах си аз, ще трябва да подремна. Ранното ставане вече почваше да ми се отразява.

Полукръглото парче все още липсваше от пътеката пред вратата ми. Спрях и се вгледах. Почти бях забравил за снощното произшествие, но сега спомените избухнаха като светкавица. Потреперих, изрових ключа от джоба си и побързах да тръшна вратата между мене и дупката в пътеката.

Щом се озовах в апартаента, метнах шапката и шлифера на един стол, после постоях и се огледах. Всичко беше наред. Не се забелязваше нищо подозрително. Нищо не помръдваше. С две думи – нищо странно.

Жилището не беше палат, но аз го харесвах. Беше си мое – първото място от години насам, където бях прекарал достатъчно дълго, за да го сметна за дом. Живеех тук вече шеста година и се чувствах съвсем на място. От едната страна стоеше шкафът за пушки, в ъгъла беше стереоуредбата, а пък отсрещната стена се заемаше изцяло от книги, подредени по лавиците на чудовишна библиотека, която си бях сковал сам.

Минах в кухнята, откряхнах хладилника и измъкнах доматиения сок.

Налях си една чашка, после отидох да се настаня край масата. Докато сядях, писмата в джоба ми изшумоляха и аз ги извадих. Едното беше от профсъюза и нямаше нужда да го чета, за да разбере, че пак ми напомнят за членския внос. Другото идваше от някаква фирма с доста засукано име.

Отворих го и извадих самотен лист.

Текстът гласеше: Драги мистър Грейвс, с настоящето ви уведомяваме, че в съответствие с условията на параграф 31 от нашия договор прекратяваме наемните си отношения с вас относно апартамента на „Уелингтън армс“ 210, считано от 1 януари идната година.

Отдолу се мъдреше съвършено нечетлив подпис.

И в цялата работа имаше нещо ужасно нередно, защото тия хора, дето ми прашаха писмото, не бяха собственици на сградата. Стария Джордж беше собственик – Джордж Уебър, който живееше на първия етаж в апартамент 116.

Наканих се да стана от стола, да хукна долу и да питам Стария Джордж какви са тия скапани глупости. После се сетих, че Стария Джордж и жена му са в Калифорния.

Може би, казах си аз, Стария Джордж е прехвърлил грижите за сградата върху ония хора докато се завърне. Ако беше така, значи имаше някаква грешка. Двамата бяхме стари приятели. Той не би ме изхвърлил за нищо на света. От време на време отскачаше при мен да пийнем по чашка, а във вторник вечер играехме пинокъл и почти всяка есен ходехме в Южна Дакота на лов за фазани.

Отново се вгледах в анетката на писмото и открих, че фирмата се нарича „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“. Отдолу беше отпечатано със ситни буквички: „Сделки с недвижими имоти“.

Зачудих се какъв ли ще е въпросният параграф 31. Мислех да го прегледам, обаче не знаех къде съм затрил копието от договора за наем. Сигурно се валяше нейде из апартамента, но къде точно – няхах ни най-малка представа.

Минах в хола и набрах номера на „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“.

Отговори ми типично телефонен глас – професионално школуван женски глас, направо прашащ от радост, че се обаждам.

– Мис – казах аз, – някой във вашата кантора е решил да ме будалка. Получих едно писмо, че трябва да се омитам от апартамента.

Раздаде се щракане и заговори мъжки глас. Обясних какъв е случаят.

– Какво общо има вашата фирма с цялата работа? – запитах накрая.

– Доколкото знам, собственик на сградата е моят добър приятел и съсед Джордж Уебър.

– Грешите, мистър Грейвс – отвърна онзи тип с толкова спокоен и самодоволен глас, че даже дългогодишен съдия би могъл да му завиди.

– Преди няколко седмици мистър Уебър продаде въпросния имот на един наш клиент.

– Не ми е казал нито дума за това.

– Навярно просто е забравил да спомене – рече онзи и в гласа му звучеше дълбоко презрение. – А може би не е имал случай да ви уведоми. Нашият клиент стана пълноправен собственик от средата на настоящия месец.

– И незабавно ми праща писмо да опразвам апартамента?

– Всички апартаменти, мистър Грейвс. Имотът му е необходим за други цели.

– Например за да го събори и да построи паркинг.

– Да, точно така. За паркинг или нещо подобно.

Треснах слушалката, без даже да се сбогувам. Разбирах, че приказките с онзи веселяк няма да ме докарат доникъде.

Седях си кротко в хола и слушах шума на уличното движение. По тротоара минаха със смях две бъриви девойчета. Слънцето хвърляше през западните прозорци топли, златни лъчи.

Но в стаята бе натегнал хлад – страховит леден хлад, който сякаш идваше от някакво отвъдно измерение и ме пронизваше до мозъка на костите.

Първо „Франклин“, после барът на Ед, а сега и тая кутийка, която наричах свой дом. Не, бъркам, помислих аз – най-напред беше човекът, който се обади на Доу и в крайна сметка дойде да разкаже на Джой как не може да си купи къща. Той и всички други с тяхното тихо отчаяние в колоните за обяви – те бяха първи.

Грабнах вестника от писалището, където го бях метнал на влизане, разгърнах на страницата за обяви и всичко се оказа точно както твърдеше Доу. Колона подир колона с подзаглавия „Търси се къща“ или „Наема се апартамент“. Жалки, кратки редове, изпълнени с воплите на бездомни хора.

Какво става, запитах се аз. Какво ненадейно бедствие е сполетяло пазара на жилищна площ? Къде са всичките нови апартаменти, къде са безбройните декари строежи в предградията?

Пуснах вестника на пода и позвъних на един познат агент за недвижими имоти. Отговори ми секретарката и се наложи да изчакам, защото

моят човек беше на другия телефон.

Най-сетне чух гласа му.

– С какво мога да ти услужа, Паркър?

– Изхвърлят ме – казах аз. – Трябва ми покрив над главата.

– О, Господи! – възкликна той.

– Една стая ми стига – уточних аз. – Само една голяма стая, ако не намериш нещо по-добро.

– Слушай, Паркър, докога ти е срокът?

– До края на годината.

– Е, дотогава все ще измисля нещичко. Може пък положението да се пооправи. Ще те имам предвид. Значи нямаш претенции, нали така каза?

– Наистина ли е толкова зле, Боб?

– Кантората ми е претъпкана. Не смея да вдигна телефона. Хората търсят жилища.

– Но какво се е случило? Нали имаше толкова много жилищни блокове – и в центъра, и в новите предградия. Цяло лято навсякъде висяха табели за продажби и даване под наем.

– Не знам – рече той и в гласа му звучеше отчаяние. – Вече съм се отказал да мисля по въпроса. Мога да продам хиляда жилища. Какви ти хиляда, мога да продам всичко, което ми дадат. Но не разполагам с нито едно. Седя си тук и бавно се разорявам, защото няма нищо за продан. Изчерпих резервите до дъно още преди десет дни. А хората ми се молят. Предлагат ми подкупи. Мислят, че търгувам на черно. Събрал съм повече клиенти от когато и да било, а нямам начин да ги задоволя.

– Нови хора ли се заселват в града?

– Божичко, Паркър, мисля, че не. Във всеки случай не чак толкова много.

– Да не са се нароили млади семейства?

– Честно ти казвам, половината от тълпите пред вратата ми са стари хора, които са си продали къщите, защото вече не им трябвало толкова голямо жилище. А с мнозина от останалите пък е точно обратното – семействата им растат и търсят нещо по-просторно.

– А сега не намират абсолютно нищо – довърших аз.

– Това е положението – съгласи се той.

Нямаше повече за какво да говорим.

Казах му го.

– Благодаря ти, Боб.

– Ще те имам предвид – рече той, но усетих, че сам не си вярва.

Оставих слушалката и се запитах какво става. Вече не се съмнявах, че става нещо. Не беше само криза, породена от внезапно повишеното търсене на жилища. Ставаше нещо, противоречащо на всички икономически закони. И някъде сред събитията се криеше сензация – надушвах я отдалече. „Франклин“ беше закрит, Ед беше загубил помещението си, Стария Джордж беше продал сградата и хората атакуваха бюрата за недвижими имоти в отчаян опит да си осигурят покрив над главата.

Станах и си взех шапката и шлифера. Докато излизах, се помъчих да не обръщам внимание на полукръглата дупка в пътеката.

Имах едно страшно подозрение – ужасяващо подозрение.

Сградата, в която живеех, се намиреше край един стар търговски квартал, създаден много години преди да се зароди модата на съвременните паянтови супермаркети, пръснати насам-натам из града.

Ако подозрението ми беше вярно, можех да открия отговора именно в търговския квартал... във всеки търговски квартал.

Потеглих да го търся.

9.

Деветдесет минути по-късно знаех отговора и бях едва ли не зашеметен от страх.

Повечето магазини и заведения в квартала бяха останали без помещения или в скоро време щяха да ги загубят. При няколкото случая на дългосрочни договори сградите се оказаха продадени. Очевидно повечето здания бяха сменили собствениците си през последните три-четири седмици.

Едни от събеседниците ми бяха отчаяни, други се примиряваха със съдбата. Трети кипяха от ярост, а четвърти признаваха откровено, че са ги изиграли.

– Между нас казано, може и да е за добро – заяви един аптекар. – С всичките тия данъци, правилници и правителствени указания, неведнъж съм се питал има ли смисъл да продължавам бизнеса. Вярно, търсех си ново помещение. Но това беше по навик. Човек трудно се отърсва от старите навици. А помещения няма. Къде да отида? Ще гледам да разпродам стоката на прилична цена и да се отърва от грижите, пък после ще решавам какво да правя.

– Имате ли някакви планове? – запитах аз.

– Ами... с жената отдавна си говорим, че е крайно време да отделим повечко време за почивка. Обаче само с приказките си оставахме. Все не можехме да се наканим. Аптеката ми висеше на врата като верига, а пък добри помощници трудно се намират.

Когато навестих бръснаря, той свирепо затрака с ножиците из въздуха.

– Господи, вече и залъка не можеш да си изкарваш с честен труд. Просто не ти дават.

Заинтересувах се кой не му дава, но човекът не ме остави да довърша.

– Бог ми е свидетел, че и бездруго едвам свързвам двата края – заяви той. – Бръснарският занаят вече не е като едно време. Само с подстригването останахме. Измиеш от време на време някоя глава – и толкоз. Някога бръсняхме хората, правехме масажи и всички искаха брилянтин на косата. А днес ако не е подстригването, гладни ще ходим. Ама и то много им се видя, та решиха да ни го отнемат.

Все пак успях да вмъкна въпроса кой иска да им го отнеме, но

човекът не знаеше. От това се ядоса още повече. Реши, че си правя май-тап с него.

Два стари семейни магазина (само два от многото), които разполагаха със собствени сгради, бяха устояли на куп предложения, едно от друго по-съблазнителни.

– Знаете ли, мистър Грейвс – каза ми престарелият собственик на единия магазин, – сигурно е имало времена, в които бих приел някое от предложенията. Навярно е глупаво, че се инатя. Но вече съм твърде стар. С тоя магазин сме живели заедно толкова дълго, че просто сме се сраснали. Да го продам ще е все едно да продам късче от себе си. Вие едва ли ще ме разберете.

– Мисля, че разбирам – казах аз.

Старецът надигна крехка съсухрена ръка с мрежа от удивително сини вени върху порцелановата кожа и приглади рехавите бели кичури, полепнали по черепа му.

– Има едно нещо, наречено гордост – обясни той. – Гордостта на деловия човек. Уверявам ви, никой не би въртял търговията тъй добре като мен. В днешния свят няма добри маниери, младежо. Няма човешка топлинка. Няма уважение. Отдавна не съществува грижа за доброто на ближния. Деловият свят се е превърнал в една огромна счетоводна книга, водена от машини и хора, още по-бездушни от машините. Няма чест, няма доверие и навсякъде царува вълчи морал.

Той протегна порцеланови пръсти и докосна ръката ми толкова леко, че почти не усетих.

– Казахте, че всички съседни са загубили или продали помещенията си?

– Повечето.

– Ами Джак отсреща... нали не е продал? Онзи, дето търгува с мебели. Той е дърт изпечен мошеник, но по душа сме еднакви.

Казах му, че е прав. Джак беше сред редките пет-шест собственици, които не желяеха да продават.

– И той е като мен – кимна старецът. – За нас търговията означава право и доверие. Днешните хлапаци само се чудят как да натрупат повече пари. Джак има синове, тъй че може да напусне бизнеса и това сигурно има значение. А може пък точно затова да държи на магазина. С мене не е така. Нямам семейство. Живеем двамата със сестра ми. Когато си отидем, с нас ще си отиде и магазинът. Но докато сме живи, ще стоим тук и ще служим честно на обществото, доколкото ни стигат силите. От мен да го знаете, сър, търговията не е само сметки и печалби. Тя е

възможност да служиш, да дадеш нещичко на тоя свят. Тя е лепилото, което крепи нашата цивилизация и няма по-достойна професия за един честен човек.

Гласът му звучеше като глух фанфарен зов от отдавна отминала епоха... и навярно си беше точно така. С болка на сърцето си представих как в ония забравени дни из небесната синева се развяват горди знамена и под тях всичко е ново и чисто.

Старецът, изглежда, бе усетил същото, защото добави:

– Вече всичко е помръкнало. Само тук-там из някое затънтено ъгълче можеш да видиш как старец като нас съхранява блясъка на старата слава.

– Благодаря ви, сър – казах аз. – Нямате представа колко ми помогнахте.

Докато му протягах ръка за сбогом, аз се запитах защо бях изрекъл това. Но разбирах, че е истина – че нещо в думите или постъпките на стареца е възстановило част от вярата ми. Вярата в какво? Сам не знаех. Може би вярата в Човека. Вярата в света. Или дори вярата в собствените ми сили.

Излязох на тротоара и потръпнах от студ, макар че денят още не бе почнал да захладнява.

Нещо се бе случило в този град и вече не можеше да става дума за случайности. Не опираше само до „Франклин“ или до моя апартамент. Нито само до това, че Ед бе останал без помещение. Нито до хората без покрив над главата.

Имаше някаква обща схема – схема и зловеща целенасоченост. Преследвани систематично, със сатанински педантизъм.

А нейде зад всичко това се криеше организирана конспирация, която работеше светкавично и в пълна тайна. Защото сделките явно бяха извършени през последните няколко месеца и всички щяха да постигнат крайната си цел приблизително по едно и също време.

Едно не знаех и можех само да правя догадки – дали цялата работа е дело на самотник, на малка групичка или е била необходима цяла армия, за да организира проучването, предложенията и подписването на договорите. Бях опитал да изясня, но очевидно никой не беше в течение. Повечето хора, с които разговарях, бяха наематели и нямаха откъде да разберат.

Отскочих до дрогерията на ъгъла и позвъних в редакцията. Когато телефонистката се обади, помолих да ме свърже с Доу.

– Къде изчезна? – запита той.

– Мотая се насам-натам.

– А пък ние тук сме на път да откачим. Току-що обяха, че „Хенеси“ остава без сграда.

– „Хенеси“! – възкликнах аз. Макар че сам не знаех какво толкова има да се чудя след всичко, което бях чул.

– Направо невероятно – рече Доу. – Не може два такива гиганта да изгърмят в един и същи ден.

„Хенеси“ беше вторият по размери универсален магазин. Без него и „Франклин“ централната търговска зона щеше да се превърне в пустиня.

– Ти май изгърва първото издание с онова интервю на аерогарата – казах аз. Всъщност бавех топката и се чудех дали да споделя какво съм открил.

– Самолетът закъсня – обясни той.

– Как са успели да държат всичко в тайна? – запитах аз. – До тази сутрин никой и дума не обели за „Франклин“.

– Преди малко бях при Брус – каза Доу. – Задах му същия въпрос. Той ми показа договора – не за публикация, само колкото да разбере как стоят нещата. Според една от точките сделката се анулира автоматично в случай на преждевременно разгласяване.

– Ами „Хенеси“?

– Сградата била собственост на Първа национална банка. Вероятно са имали същата точка в договора. „Хенеси“ може да остане още една година, но друга сграда няма да намери...

– Цената трябва да е била добра. Даже доста добра, за да се боят от провал на сделката. Нали ме разбираш, щом са го пазили в такава тайна...

– За „Франклин“ си напълно прав. Пак не е за публикация, узнах го на четири очи, обаче сумата е била поне двойно по-голяма от най-високата цена, която би платил шо-годе разумен човек. Точно това най-много тормози Брус. Сякаш някой е ненавиждал „Франклин“ толкова люто, че охотно е платил двойната му цена, само и само да го затвори.

Доу помълча неуверено, после добави:

– Паркър, в това няма никакъв смисъл. Делови смисъл, искам да кажа.

А аз си помислих, че това обяснява цялата секретност. Обясняваше защо не е имало слухове. Защо Стария Джордж бе пропуснал да ми каже, че е продал сградата... и офейка в Калифорния, за да не обяснява мълчанието си пред всички наематели.

Стоях в кабинката и се чудех дали е възможно всички договори да са съдържали забрана за разгласяване... и дали текстът им е бил един и същ.

Разбира се, изглеждаше невероятно, но и цялата история беше невероятно от край до край.

– Паркър – запитва Доу, – там ли си още?

– Да – казах аз. – Да, още съм тук. Кажете ми нещо, Доу. Кой е закупил „Франклин“?

– Не знам – призна той. – В подписването на документите има пръст някаква агенция за търговия с недвижими имоти, наречена „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“. Обадох им се...

– А те ти казаха, че работят за клиент. И нямат право да разгласяват кой е той.

– Точно така. Откъде разбра?

– Предположих – казах аз. – Цялата работа вони до небесата.

– Направих справка за „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“ – продължи Доу. – Кантората съществува точно от десет седмици.

– На Ед са му прекратили договора за помещението – казах аз ни в клин, ни в ръкав. – Съвсем ще осиротеем без него.

– Ед ли?

– Да. Барът на Ед.

– Паркър, какво става?

– Да пукна ако знам – казах аз. – Има ли още нещо ново?

– Пари. Проверих. Банките пращат по шевове от пари. В брой. От миналата седмица гребат парите с лопата. Хората идват с претъркани джобове и откриват сметки.

– Я гледай ти – възкликнах аз. – Приятно е да чуе човек, че местната икономика процъфтява.

– Паркър – изръмжа Доу, – какво те прихваща, по дяволите?

– Нищо ми няма – рекох аз. – До утре.

Побързах да оставя слушалката преди да ми е задал още някой въпрос.

Постоях край телефона и се запитах защо не му бях казал всичко, което знаех. Нямах причина да мълча. Напротив, би трябвало непременно да му разкажа, в края на краищата това ми влизаше в служебните задължения.

И все пак бях премълчал, защото не можех да разкажа, не намирах сили да го сторя. Сякаш докато мълчах, всичко щеше да остане нереално. Сякаш ако мълчах, нямаше да е истина.

А това, разбира се, беше нелепо.

Напуснах кабината и излязох на улицата. На ъгъла спрях, бръкнах в джоба си и открих известието от сутрешната поща. Кантората на „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“ се намираше в центъра – в старата сграда „Маккандълс“, една от ония древни гранитни гробници, чието събаряне беше отдавна предвидено в плановете за реконструкция и модернизация на града.

Представях си как ще изглежда: скърцащи асансьори, мраморни стълбища с потъмнели от времето бронзови перила, внушителни коридори с високи тавани и прастара дъбова ламперия, излъскана от безчет отминали години, тежки врати с големи правоъгълници от матово стъкло. А долу на партера – задължителната аркада с магазинчета за марки и тютюн, с вестникарски щанд, ваксаджийско салонче и още десетина подобни заведения.

Погледнах часовника и се оказа, че минава пет часа. По улицата пъплеше плътен поток от коли – беше започнало масовото прибиране у дома и целият трафик отиваше на запад, за да се влее в една от двете основни магистрали, които водеха към бетонната грозотия на новите предградия и по-нататък към уютните жилищни райони, сгушени сред хълмовете и езера.

Слънцето бе залязло и наставаше онзи миг, когато денят избледнява, но здрачът още не е набрал сили. Това са най-приятните моменти, помислих си аз, стига да нямаш тревоги или сериозни планове.

Бавно крачех по улицата и също тъй бавно обмислях от всички страни онова, което назряваше в ума ми. Не ми допаднаше особено, но интуицията настояваше да го сторя, а дългият опит ме бе научил да не пренебрегвам нейните съвети. Неведнъж бях плащал твърде скъпо за подобно пренебрежение.

Открих магазин за домашни потреби. Влязох и с чувство на вина си купих стъклорезачка. Пъхнах я в джоба на шлифера и излязох.

Сега по тротоара имаше повече хора, а колите съвсем бяха задръстили уличното платно. Настаних се удобно край една стена и се загледах в тълпата.

Може би трябва да зарежа всичко додето не е станало късно, казах си аз. Може би най-разумното ще е просто да отскоча до вкъщи за около час, а после да се преоблека и да потегля за срещата с Джой.

Стоях, колебах се и наистина едва не заряхах всичко, но някаква смътна догадка ме тормозеше и не ми позволяваше да се откажа.

Сред гъмжилото от коли се зададе такси. Светофарът го спря почти

точно срещу мен. Видях, че е празно и повече не си губих времето в празни размисли. Всъщност даже не взех решение. Слязох на платното, шофьорът ме забеляза и отвори вратата.

– Накъде, мистър?

Казах му да кара към пресечката преди сградата „Маккандълс“.

Светна зелено и таксито потегли напред.

– Забелязахте ли, мистър – дружелюбно запита шофьорът, – че светът отива по дяволите?

10.

Сградата „Маккандълс“ беше точно както си я представях – типично старо каменно здание.

Коридорът на третия етаж беше тих и сумрачен. През прозорците в дъното се процеждаха лъчите на гаснещия ден. Пътеката беше протрита, а стените мръсни; едва личеше старинното величие на очуканата, захабена ламперия.

По матовото стъкло на вратите с олющени златни букви бяха изписани названията на разни фирми. Забелязах, че освен старите вградени ключалки, навсякъде са монтирани и модерни секретни брави.

Обиколих целия коридор, за да се уверя, че наоколо няма никой. Всички канцеларии изглеждаха пусати. Беше петък вечер и навярно чиновниците едва бяха дочакали края на работното време, за да се изнижат навън. За чистачките пък още беше рано.

Кантората на „Рос, Мартин, Парк и Гобъл“ беше към края на коридора. Завъртях дръжката – оказа се заключено, както и бях предполагал. Извадих стъклорезачката и се захванах на работа. Не беше лесно. Когато режеш стъкло, трябва да го сложиш върху плоска повърхност и да режеш отгоре. С известна сръчност по този начин осигуряваш стабилен и равномерен натиск, та малкото колелце да надраска твърдата повърхност. А аз се мъчех да срежа вертикално закрепено стъкло.

Отне ми доста време, но най-сетне успях да надраскам стъклото и прибрах резачката в джоба си. Постоях и се ослушах дали някой не идва по коридора или по стълбите. После блъснах стъклото с лакът. Парчето се пропука по линиите и хлътна навътре, но все още се крепеше на рамката. Чукнах го още веднъж, то се отчупи и падна вътре. На негово място остана дупка с размерите на юмрук точно над ключалката.

Като внимавах да не се порежа върху назъбените остатъци от стъкло по рамката, аз пъхнах ръка навътре и напипах колелцето на бравата. Завъртях го и ключалката щракна. С другата ръка бутнах дръжката и вратата се отвори.

Вмъкнах се вътре, затворих вратата зад себе си, после подпрях гръб на стената и дълго стоях изнемошял в полумрака.

Усещах, че косата ми е настръхнала и сърцето бясно подскача в гърдите ми, защото бях доловил аромата – аромата от бръснарския лосион на Бенет. Мирисът беше едва доловим но все пак ясен, сякаш

преди малко се бях разминал с човек, който сутринта си е сложил от онзи лосион. Пак се помъчих да определя на какво мирише, ала нямах с какво да го сравня. Подобен аромат не бях срещал никога през живота си. В него нямаше нищо нередно – не прекалено нередно, искам да кажа – просто го усещах за пръв път откакто се помня.

В пространството пред мен се мерзееха някакви тъмни, изгърбени очертания. Втренчих се в тях и когато очите ми привикнаха към здрача, разбрах, че съм попаднал в най-обикновена кантора. Изгърбените силуети се оказаха бюра, шкафове и тем подобно оборудване, каквото бих могъл да очаквам от една канцелария.

Стоях напрегнат и чаках, но не се случи абсолютно нищо. През прозорците се процеждаше сивотата на късния здрач, но оскъдната светлина сякаш спираше до стъклата; вътре не проникваше нито лъч. Наоколо царуваше тишина – толкова плътна тишина, че ми действаше на нервите.

Огледах канцеларията и сега за пръв път забелязах нещо странно. В единия ъгъл имаше заградена с перденца ниша – нещо твърде необичайно за делова кантора.

В търсене на още нещо нередно аз огледах останалата част от канцеларията, заставайки очите си да не пропуснат нито един квадратен сантиметър. Но не открих нищо странно освен заградената ниша. И мисиса на лосион.

Предпазливо отлепих гръб от стената и пресякох стаята. Не знам точно от какво се боях, но в тази стая сякаш дебнеше някакъв безименен ужас.

Спрях до бюрото срещу завесите и щракнах настолната лампа. Знаех, че не е благоразумно. Бях влязъл с взлом, а сега демонстрирах присъствието си. Но реших да поема риска. Исках незабавно и категорично да видя какво се крие в заградената ниша.

В жълтеникавата светлина видях, че пердетата са от някакъв плътен черен плат и се крепят на корниз. Минах отстрани, опипах и открих шнура. Когато го дръпнах, завесите плавно се разделиха. Зад тях имаше прът, отрупан със закачалки, върху които висяха грижливо сгънати дрехи.

Зяпнах от изумление. Колкото повече гледах, толкова по-ясно ми ставаше, че това не са просто дрехи, а отделни комплекти. Имаше мъжки костюми и пардесюта. Имаше пет-шест ризи; на една закачалка висяха цял куп връзки. На лавицата над закачалките бяха грижливо подредени всевъзможни шапки. Имаше дамски костюми, рокли и още някакви

провиснали дрехи, навярно поли. Имаше бельо, както мъжко, така и дамско; имаше дълги и къси чорапи. Върху дълга поставка под дрехите зърнах стройна редица от обувки – пак мъжки и дамски.

А това беше чисто безумие. Разбирах, че хората се нуждаят от място, където да закачат палта, шлифери, якета и шапки – щом няма гардероб, все ще се намери някой любител на икономичните решения, за да измисли нещо подобно. Но тук имаше пълен комплект дрехи за цялата кантора, от големия шеф до най-незначителната секретарка.

Отчаяно ровех из мозъка си за обяснение, но обяснение нямаше.

А най-смахнатото беше, че сега в канцеларията нямаше никого, всички си бяха заминали... а дрехите им стояха тук. Голи ли бяха напуснали кантората?

Бавно тръгнах покрай закачалките, посягайки от време на време да пипна дрехите, за да се уверя, че са от истински плат, че наистина съществуват. Да, изглеждаха от истински плат. И наистина съществуваха.

Докато вървах покрай закачалките, неочаквано усетих студен полъх някъде на нивото на глезените си. Отначало ми се стори, че някой е забравил отворен прозорец. Направих още една крачка и течението изчезна също тъй внезапно.

Стигнах до края на редицата, завъртях се и тръгнах обратно. Студеният въздух отново ме лъхна през глезените.

Нещо не беше наред. Не духаше от забравен прозорец. Когато има отворен прозорец, течението не пълзи само на педя височина над пода и не е толкова тясно, че да го пресечеш с една крачка.

Имаше нещо зад закачалките. А какво, за Бога, може да се крие зад някакви си закачалки?

Без да мисля, аз клекнах, бутнах дрехите настрани и открих откъде идва студеният полъх.

Идваше от дупка – дупка, която пробиваше стената на сградата „Маккандълс“, но не излизаше навън, защото ако беше обикновена дупка в стената, щях да видя през нея светлината на уличните лампи.

Нямаше светлина. Вътре царуваше абсолютен, главозамайващ мрак и студ, който беше нещо повече от обикновен студ – по-скоро пълна липса на каквато и да било топлина. Усещах – без сам да зная как – че там вътре няма свършено нищо, че отвъдната пустота е пълно отрицание на всичката земна светлина и топлина. Усещах движение, макар че не можех да го видя – някакво странно завихряне на студа и мрака, като че загадъчен миксер ги премятеше в засмукващ въртоп от ледена тъмнина. Докато надничах в дупката, главозамайването ме върхлетя и се

опита да ме катурне напред, да ме засмуче навътре. С ужас отскочих назад и се проснах на пода.

Лежах вдървен и парализиран от страх, усещах пронизващия хлад и гледах как дрехите бавно се люшват надолу, закривайки дупката в стената.

Бавно се изправих на крака и отстъпих назад, към бюрото, за да осигуря някаква преграда между себе си и онова, което бях открил зад завесата.

Само че какво бях открил?

Въпросът подскачаше из мозъка ми, но обяснение нямаше, както нямаше обяснение и за закачалките с дрехи.

Протегнах ръка към бюрото, за да се хвана за нещо солидно пред лицето на незнайната заплаха. Но вместо ръба на бюрото пръстите ми срещнаха куп хартии и ги разсипаха на пода. Коленичих и се заех да ги събирам една по една. Всички бяха грижливо сгънати и имаха официален вид – даже самият им допир носеше онова странно, самодоволно чувство, което излъчват официалните документи.

Изправих се, тръснах листовете на бюрото, после ги прегледах набързо и всички – до последната хартийка – се оказаха нотариални актове за недвижими имоти. Издадени все на някой си Флечър Атууд.

Името ми се стори смътно познато. Застинах неподвижно и почнах да ровя из задръстената си – и не винаги точна – памет в търсене на някаква подробност, която би ми помогнала да уточня какво представлява този човек.

Някога в миналото името Флечър Атууд бе имало някакво значение за мен. Бях го срещал някъде, или бях писал за него, или го бях чувал по телефона. Името беше складирано дълбоко в мозъка ми, ала лежеше забравено там толкова отдавна (а и навярно още навремето го бях смятал за незначително), че фактът, мястото и времето упорито ми се изплъзваха.

Струваше ми се, че съм го чувал от Джой. Въртеше ми се из главата, че на минаване край бюрото ми тя е спряла да подхвърли една-две думи – небрежен, случаен разговор в редакционния хаос, където никое име не може да оцелее задълго сред трескавия поток от непрекъснати събития.

Като че разговорът имаше нещо общо с къща... къща, закупена от Атууд.

И изведнъж се сетих. Флечър Атууд, човекът, който бе закупил изоставеното имение Белмонт на Тимбър лейн. Този загадъчен тип така

и не бе успял да се спогоди с обитателите на околните изискани резиденции. Всъщност никога не бе живял в закупеното имение; понякога се случваше да наmine за една вечер или за седмица, но това не го правеше местен жител. Доколкото знаех, той нямаше нито роднини, нито приятели и не проявяваше желание да се сближи с когото и да било.

Отначало хората от Тимбър лейн изпитваха неприязън към него, защото някога имението Белмонт беше център на онова трудно определимо нещо, наричано „висше общество“. Днес името му просто не се споменаваше – поне на Тимбър лейн. Той се бе превърнал в мухлясала кирлива риза, забутана в най-прашното чекмедже.

Дали пък не си отмъщаваше? Подреждайки документите под лъча на лампата, аз се замислих по въпроса. Не, едва ли. Нямаше никакви признаци Атууд някога да е бил засегнат от високомерното отношение на Тимбър лейн.

Стойността на имотите в тия документи достигаше милиарди. Пред мен се редяха названия на известни фирми, обгърнати в славни традиции и украсени с имена на древни родове; мяркаха се старинни сгради, станали пословични още в незапомнени времена. И всички те бяха прехвърлени на Флечър Атууд с прецизния, натруфен език на правните договори – всички лежах на куп в очакване да бъдат прегледани и подредени по папките.

А може би лежат, помислих си аз, защото още никой не е намерил време да ги прегледа. Защото са изместени от по-сериозна работа. И аз се запитах каква ли ще е тая по-сериозна работа.

Изглеждаше невероятно и все пак беше факт – пред мене лежах конкретни доказателства, че един човек е закупил в пакет огромна част от деловите квартали на града.

Никой не би могъл да притежава необходимата сума за сделките в тия документи. Такова нещо би било непосилно даже за цяла финансова групировка. А дори и да се намереха подобни хора, каква можеше да е тяхната цел?

Да закупят града?

Защото пред мен беше само малка купчинка договори, зарязани на бюрото, сякаш са нещо незначително. В кантората несъмнено имаше многократно повече документи. А ако Флечър Атууд или хората зад него бяха закупили града, какво възнамеряваха да правят с него?

Оставих документите на място и пак се върнах към закачалките. Загледах се в шапките на горната лавица и ми се стори, че забелязвам между тях нещо като кутия от обувки.

Може би вътре имаше още документи?

Надигнах се на пръсти и разклатих кутията докато тя помръдна напред и успях да я прихвана. Оказа се по-тежка, отколкото очаквах. Отнесох я до бюрото, сложих я под лампата и вдигнах капака.

Кутията беше пълна с кукли. Не, това бяха нещо повече от кукли – липсваше им оная характерна, изкуствена стилизираност. Изглеждаха толкова естествени, че неволно се зачудих дали не са истински хора, смалени до десетина сантиметра, само че толкова изкусно, та всичките им пропорции да останат непроменени.

А най-отгоре върху купчината кукли лежеше идеалното копие на онзи Бенет, който бе седял на заседателната маса до Брус Монтгомъри!

11.

Стоях като зашеметен и се взирах в куклата. Колкото повече я гледах, толкова повече ми приличаше на Бенет – чисто гол Бенет, мъничък изкуствен Бенет, който само чака някой да го облече и да го настани зад заседателната маса. Изглеждаше толкова естествен, че почти си представих как по темето му лази муха.

Бавно, почти със страх – страх, че ако го докосна, може да оживее – аз бръкнах в кутията и измъкнах Бенет. Беше по-тежък, отколкото предполагах, по-тежък от нормалното за една десетсантиметрова кукла. Надигнах го под лъчите на лампата и вече нямаше никакво съмнение, че предметът, който държаш в ръцете си, беше точно копие на живия човек. Очите бяха студени като камък, а устните тънки и прави. Черепът изглеждаше не просто гол, а неплоден като пустиня, сякаш по него никога не бе расла коса. Тялото беше такова, каквото можеше да се очаква от човек, отминаващ средната възраст – склонно към напълняване, но поддържано чрез систематични упражнения и педантично спазване на нормите за здравословен живот.

Оставих Бенет на бюрото, отново бръкнах в кутията и този път извадих женска кукла – великолепна блондинка. Поднесох я към лампата и се убедих, че всъщност не беше кукла, а идеален модел на женско тяло до най-дребната анатомична подробност. Изглеждаше съвсем като жива и имах чувството, че стига само да изрека някаква магическа дума, за да я накарам да се раздвижи. Беше изящна, крехка и прекрасна от косата до крайчетата на пръстите, без помен от механичните дефекти или неточности на фабрично произведена играчка.

Оставих я до Бенет, зарових пръсти в кутията и размърдах куклите. Бяха доста, може би двадесет или тридесет фигурки от най-различен вид. Срещаха се и енергични млади кариеристи, и побелели канцеларски лъвове, и зализано-мъжествени преуспяващи бизнесмени; имаше девойчета в първа младост, свадливи стари моми и типични невзрачни секретарки, каквито се срещат само зад бюрата на деловите кантори.

Престанах да ги разбърквам и пак се заех с блондинката. Беше ме очаровала.

Взех куклата, отново я огледах и се помъчих да запазя професионално хладнокръвие, като се запитах от какво ли е направена. Може би от пластмаса, макар че подобен материал не бях виждал никога през

живота си. Беше твърд и тежък, обаче притежаваше известна податливост. Когато го стиснах по-силно, той хлътна под пръстите ми, но щом отслабих натиска, веднага възстанови предишната си форма. Усещах в него и едва доловима топлина. Странен материал – той сякаш нямаше структура, или пък структурата беше толкова фина, че не можех да я различа.

Пак затършувах из кутията, вадех кукла след кукла, но всички бяха изработени с еднакво изтънчено майсторство.

Прибрах Бенет и блондинката при другите, после върнах кутията на лавицата и грижливо я избутах зад шапките.

Отстъпих назад, огледах кантората и усетих, че здравият ми разум се бунтува. Това беше чисто безумие: куклите на лавицата, дрехите на закачалките, дупката с ледения шемет и купчината документи за изкупуване на половината град.

Посегнах и дръпнах пердетата на място. Те се плъзнаха леко, с едва доловимо шумолене, за да закрийт куклите, дрехите и дупката, ала не можеха да закрийт безумието – то упорито оставаше около мен. Струваше ми се, че го усещам как дебне като сянка в мрака извън лъча на лампата.

Какво трябва да стори човек, запитах се аз, когато открие нещо, което изглежда невъзможно и все пак очевидните факти го потвърждават? Защото фактите бяха неоспорими; можех да сбъркам за едно или друго, но нямаше как да си въобразя всичко видно в тази кантора.

Изключих лампата и мракът ме обгърна, поглъщайки очертанията на мебелите. Без да откъсвам ръка от ключа, аз застинах неподвижно и се ослушах, но не чух нито звук.

Стъпвайки на пръсти, аз се отправих между бюрата към изхода и с всяка крачка усещах все по-силно как заплахата се прокрадва зад гърба ми – някаква въображаема, но въпреки това могъща и ужасяваща заплаха. Може би я пораждаше мисълта, че трябва да има опасност, че нещата, които бях открил, не са предназначени за чужди очи и че най-логичното е нейде наоколо да има вградена защита против натрапници.

Измъкнах се в коридора, затворих вратата зад себе си и за миг се облегнах на стената. Коридорът беше тъмен. Светеше само на стълбището и през прозореца се процеждаха мътните лъчи на уличните лампи.

Нищо не помръдваше, сградата не подаваше никакви признаци на живот. Отвън едва-едва долитаха нормалните звуци на вечерта: клаксо-ни, скърцане на спирачки, весел момичешки смях.

Сам не зная защо, но ми се струваше изключително важно да

напусна сградата без да ме забележат. Сякаш бях повел игра, извънредно опасна игра с огромен залог и не биваше да рискувам крайния успех с излишна самонадеяност.

Прокраднах се по коридора с котешка стъпка и вече приближавах стълбата, когато усетих нападението.

Може би „усетих“ не е най-точната дума; „долових“ също не подхожда. Защото не долових нищо – просто разбрах. Нямаше нито звук, нито потрепнала сянка, която да ме предупреди – нищо освен необяснимия тревожен сигнал, който отекна в съзнанието ми.

Трескаво се завъртях и зърнах, че то вече почти ме настига – нещо черно с човешки размери и очертания се носеше стремглаво сред сенките без никакъв звук. Сякаш крачеше по въздуха, за да не се издаде с шума от стъпките си.

Отскочих толкова рязко, че се блъснах в стената и съществуващото профуча край мен, но светкавично свърна назад и се нахвърли върху мен. Смътно различих някакво бледо лице и в неясната светлина откъм стълбището се очерта масивен силует. Без да чака съзнателна команда, юрукът ми излетя нагоре, към бледото петно над черните очертания. Когато го улучи, в мрака се раздаде мляскащо хрущене и кокалчетата ми изтръпнаха от силата на удара.

Човекът, ако наистина беше човек, се люшна назад, а аз го последвах, замахнах още веднъж и отново чух глухия плясък.

Човекът отхвъркна, загуби равновесие, кръстът му се натъкна на железния парапет около стълбищната шахта... после той се преметна отвъд перилата и рухна с разперени ръце в зейналата пустотата над мраморните стъпала.

Зърнах за сетен път лицето, извито нагоре към светлината с широко разтворена уста, от която не излиташе нито звук. Сетне човекът изчезна и чух как с глух удар се стовари на стълбището четири метра по-долу.

В момента на схватката ме изпълваха страх и отчаяна ярост, но сега изведнъж ми прилоша, защото разбирах, че съм убил човек. Никой, казах си аз, не би могъл да оцелее след подобно падане върху каменните стъпала.

Стоях и чаках откъм стълбището да долети звук. Но не чух нищо. Сградата мълчеше, сякаш бе затаила дъх в очакване на събитията.

Пристъпих напред. Коленете ми се тресяха, дланите ми лепнеха от пот. Когато стигнах до парапета, аз погледнах надолу, напрягайки всичките си сили, за да не изкрещя от гледката на обезобразения труп върху стъпалата.

Долу нямаше нищо.

Никаква следа от човека, който бе паднал към неминуема гибел.

Завъртях се и шумно хукнах надолу по стълбата, без изобщо да се интересувам дали някой ще ме чуе или не. Към облекчението, че не съм убил човека, започваше да се примесва нов, все още неоформен страх – след като не бях унищожил врага, значи той продължава да дебне наоколо.

Тичешком се запитах дали не съм сбъркал, дали няма да се окаже, че трупът си е бил на място, а очите са ме подвели. Не, казах си аз, няма начин да не видиш човешки труп напред стълбището.

Имах право. Когато завих на площадката и изтичах към долния етаж, стъпалата бяха пусти.

Спрях да тичам и заслизах предпазливо, като се вирах във всяко стъпало, сякаш това би ми подсказало какво точно се е случило в отминалите секунди.

И когато стигнах на долния етаж, отново долових мириса на лосион – същия мирис, който бях усетил около Бенет и в кантората, където открих неговата кукла.

На площадката и първите няколко стъпала имаше влажно петно, сякаш някой бе разлял чаша вода. Прилекнах и прокарах пръсти по него, но то наистина изглеждаше като безобидна влага. Вдигнах ръка, подуших я и пак усетих аромата на лосион, само че по-силен от когато и да било.

Видях две влажни дири, които пресичаха площадката и продължаваха надолу по стъпалата, като че някой бе минал оттук, носейки вода в пропукал съд. Това, казах си аз, е следата на онзи, който би трябвало да умре; тази влага е останала подир него.

Над стълбището тегнеше ужас, макар мястото да бе толкова тихо и пусто, че сякаш не допускаше никакви чувства, дори и чувство на ужас. Но част от страха като че бе пропила самата пустота – пустотата, където трябваше да лежи труп, а вместо него имаше само следа от миризлива течност, подсказваща накъде е изчезнал.

Пак хукнах по стълбата, гласът на ужаса реवेशе в главата ми, а аз се питах какво бих могъл да направя и какво би ме сполетяло, ако открия онзи силует да дебне напред стъпалата; ала даже тази мисъл не можеше да ме удържи и аз продължих да се нося гръмовно надолу докато стигнах на партера.

На партера нямаше почти никой, само някакво ваксаджийче дремеше, килнало стола си към стената, а на шанда за пури продавачът се

подпираше до касата и четеше вестник.

Продавачът надигна глава, ваксаджийчето с трясък скочи от стола, но преди да ме спрат или да изкрещят, аз прекосих въртящата се врата и изхвъркнах на улицата. Както винаги в предпочивните вечери, тротоарите бяха задръстени от тълни купувачи, бързащи към магазините.

Щом потънах в навалищата, аз забавих крачка, защото се чувствах в безопасност. На ъгъла спрях, озърнах се към „Маккандълс“ и видях най-обикновена, зацапана от времето стара сграда, която стърчеше тук от-както се помня, но след някоя и друга година щеше да бъде съборена. В нея нямаше нищо загадъчно, нищо зловещо.

И все пак гледката ме накара да потрепера, сякаш изневиделица в душата ми бе нахлул леден вихър.

Отлично знаех какво ми трябва и малко по-нататък го открих. Заведението вече се запълваше и нейде сред опушения сумрак в дъното някой свиреше на пиано. Е, всъщност не свиреше, просто дрънкаше както му падне, вмъквайки тук-там парчета от популярни мелодии.

Минах към края на бара, където навалищата се поразреждаше и открих свободна табуретка.

– Какво да бъде? – запита барманът.

– Уиски с лед – казах аз. – И щом ще си правите тоя труд, сипете го двойно. Да не ви разкарвам излишно.

– Каква марка?

Казах му.

Той пусна леда в чашата. После взе бутилка от лавицата.

Някой седна на табуретката до мен.

– Добър вечер, мис – каза барманът. – Какво ще обичате?

– Коктейл „Манхатън“, моля.

Завъртях глава, защото нещо в този глас изведнъж ме накара да настръхна.

И от вида на младата жена настръхнах още повече.

Тя беше зашеметяващо красива и същевременно личеше, че е изключителна личност.

Погледна ме. Беше студена като лед.

– Срещали ли сме се някъде? – запита тя.

– Мисля, че да – отвърнах аз.

Това бе блондинката, която преди малко извадих от кутията за обувки – само че пораснала и напълно облечена.

12.

Барманът сложи чашата пред мен и се зае да прави „Манхатън“.

Изглеждаше отегчен. Кой знае колко пъти бе изслушвал подобни реплики на работното си място.

– Сигурно не е било много отдавна – каза жената.

– Точно така – кимнах аз. – Преди малко. Мисля, че беше в една кантора.

Не знам дали разбра за какво намеквам, във всеки случай не прояви никаква реакция. Но се държеше прекалено хладнокръвно, прекалено самоуверено.

Тя извади табакера. Размачка цигарата, после я поднесе към устните си и зачака.

– Съжалявам – казах аз. – Не пуша и нямам огънче.

Тя порови из чантата си и извади запалка. Подаде ми я. Щракнах и отвътре бликна пламъче. Жената се приведе напред и в този миг ме лъхна мирис на теменужки... или поне някакъв подобен аромат. Реших, че все пак трябва да са теменужки.

И изведнъж осъзнах нещо, за което трябваше да се сетя от самото начало. Бенет миришеше така не защото използваше лосион, а точно напротив – защото не го използваше. Миризмата, която излъчваше, бе негова собствена миризма.

Младата жена запали, облегна се назад и вдъхна дълбоко дима. После изящно пусна през ноздрите си две синкави струйки.

Подадох ѝ запалката. Тя небрежно я пусна в чантичката.

– Благодаря, сър.

Барманът сложи коктейла пред нея. Беше красив коктейл и вишничката се червенееше точно където ѝ е мястото.

Подадох му една банкнота.

– И за двамата.

– Моля ви, сър! – възкликна красавицата.

– Не ме разочаровайте – помолих аз. – Имам такъв навик – да поръчвам коктейли за хубави жени.

Тя премълча и ме огледа хладно. После запита:

– Никога ли не сте пушили?

Кимнах.

– Защото се нуждаете от остър нюх?

– От какво?

– От остър нюх – повтори тя. – Предполагам, че работите в някоя област, където острият нюх носи предимства.

– Не бих го формулирал точно така – казах аз, – но сигурно имате право.

Жената поднесе чашата към устните си и втренчено ме изгледа над ръба.

– Сър – запита тя със спокоен, безизразен глас, – бихте ли се продали?

Бях поразен. Даже не намерих сили да избъбря нещо. Само се изблещих срещу нея. Защото тя не се шегуваше; говореше съвършено сериозно.

– Можем да започнем от милион – заяви жената, – а оттам нагоре сигурно ще се споразумеем.

Тръснах глава и се окопитих.

– Ами душата? Или ви интересува само тялото? С душата ще излезе по-скъпичко.

– Задръжте си душата – каза тя.

– От вас ли идва предложението?

Тя поклати глава.

– Не е от мен. Лично аз нямам какво да ви правя.

– Значи посредничите на някого? Например на някой човек, готов да купува каквото му падне. Например да купи магазин и да го затвори. Или цял град.

– Бързо схващате – каза тя.

– Парите не са всичко – възразих аз. – Има и други неща.

– Щом държите на други неща, можем да обсъдим и тях.

Тя остави чашата, бръкна в чантичката си и ми подаде визитна картичка.

– Обадете ми се когато решите. Предложението остава в сила.

Преди да отговоря или да я спра, тя гъвкаво се смъкна от табуретката и потъна в навалищата.

Барманът пристъпи към мен и огледа пълните чаши.

– Да не съм объркал нещо с напитките, приятел?

– Не, всичко е наред – успокоих го аз.

Сложих картичката пред себе си и видях, че съм я държал наопаки. Завъртях я и се приведох да разчета какво пише, защото осветлението беше слабо.

Всъщност можех и да не го правя. Вече знаех какво ще видя.

Разликата беше само в един ред. Вместо „Продажба на недвижими имоти“ пишеше „Търгуваме с всичко“.

Седях на табуретката прегърбен и изтръпнал от студ. Заведението беше толкова мрачно, че всичко наоколо тънеше в мъгла и гълчавата от несвързани човешки гласове напомняше по-скоро зверско ръмжене или брътвеж на тъпа идиоти. А през цялата тая какафония, в пролуките между безсмислените думи се процеждаше с неприлично веселие дрънкането на невидимото пиано.

Изгълтах уискито и се облакътых на плота с празна чаша в ръката. Искях да поръчам още едно и потърсих с поглед бармана, но той беше зает с други клиенти.

Някой се подпря на бара до мен и прекатури с лакът високата чаша. Коктейлът се разля на мазна локвичка върху полираното дърво, столчето се пречупи и от ръба отхвъркнаха парченца. Вишничката се търкулна и спря на ръба на плота.

– Извинявайте – рече непознатият. – Ужасно съм тронав. Ще ви поръчам друг.

– Не се тревожете – казах аз. – Тя няма да се върне.

Слязох от табуретката и се упътих към изхода.

Когато излязох навън, видях свободно такси и изтичах да го спра.

13.

В небето бяха изгаснали последните слънчеви отблясъци и уличните лампи светеха отдавна. Часовникът на ъгъла край близката банка показваше почти шест и половина. Трябваше да побързам, защото в седем имах среща и ако закъснеех, Джой сигурно щеше да се ядоса.

– Страхотна нощ за лов на еноти – каза шофьорът. – Топла, безветрена, а скоро ще изгрее и луната. Де да можех да се измъкна, ама няма как, ще трябва да работя тая вечер. С един приятел си гледаме куче. Черно е като сажди. А пък като се разлае, да ти е драго да го слушаш.

– Значи ходите на лов за еноти – казах аз малко въпросително, но не съвсем. Темата не ме вълнуваше, обаче разбирах, че човекът очаква да проявя някаква реакция.

Повече не му и трябваше. Сигурно само бе чакал да отговоря.

– Вярно, ходя откакто се помня – потвърди той. – Моят старец ме помъкна из горите още преди да бях навършил десет години. От мен да го знаете, мистър, тая работа направо ти влиза в кръвта. Дойде ли такава нощ, не те свърта на място, все ти се ще да хукнеш нататък. Има нещо особено в горския дъх през този сезон, а когато почнат да падат листата, вятърът шумоли някак странно из клоните и усещаш, че иде времето на утринните слани.

– Къде ходите на лов?

– На шейсет-седемдесет километра западно от града. По реката. Там цялата долина е обрасла с гори.

– И много еноти ли хващате?

– Не е там работата – каза той. – Честичко се случва да бродиш цяла нощ и да се върнеш с празни ръце. Може би енотите са просто претекст, за да тръгнеш нощем из горите. Малцина излизат в гората по тъмно, пък и денем не са кой знае колко. Не съм от ония, дето все дрънкат за тайнството на природата, обаче от мен да го знаеш, приятел, навестяваш ли я от време на време, ставаш по-добър човек.

Облегнах се назад и се загледах как пресечките отминават една по-дир друга. Това бе все същият стар, отдавна познат град, но имах чувството, че сега го изпълва жестоко злорадство, сякаш странни силуети се споглеждаха лукаво от сенките край ъглите на мрачните здания.

– А вие не ходите ли на лов за еноти? – запита шофьорът.

– Не ми се е случвало. Ходя за патици и понякога отскачам до

Южна Дакота на лов за фазани.

– Аха – кимна той. – И аз обичам да ходя за патици и фазани. Но с енотите нищо не може да се сравнява.

Шофьорът помълча, после добави:

– Е, сигурно всеки си има предпочитания. Вие харесвате фазаните и патиците, аз пък енотите. А познавам един съвсем откачен дядка, дето се е захванал със скунсове. Според него нямало нищо по-хубаво от скунсовете. Другарува с тия зверчета и даже им говори, истина ви казвам. Като вземе да ръмжи и да цъка с език, те се струпват наоколо, катерят се в скута му и го оставят да ги гали като котки. А после, представете си, го изпровождат чак до вкъщи – същински домашни кучета. Невероятна работа. Да го видите как се погажда с тях, направо ще се шашнете. Живее в една барака сред хълмовете край реката и наоколо гъмжи от скунсове. Старецът пише книга за тях. Веднъж ми я показа. Пише с молив на евтина ученическа тетрадка. Седи прегърбен над масата с парче химически молив, близва го от време на време като избледнее и пак пише ли пише в светлината на опушения си вехт фенер. Но мене ако питате, мистър, хич не го бива за тая работа, а и правописът му е непоносим. Жалко, защото човекът има какво да разкаже.

– Често става така – рекох аз.

Известно време шофьорът кара мълчаливо. Накрая запита:

– Вие сте до следващата пресечка, нали?

Потвърдих. Спряхме пред блока и аз излязох от колата.

– Какво ще речете, ако ви предложи някоя нощ да излезем на лов за еноти? – запита шофьорът. – Около шест вечерта.

– Няма да е зле – казах аз.

– Името ми е Лари Хигинс. Ще ме откриете в указателя. Като ви остане свободно време, завъртете един телефон.

Обещах непременно да се обадя.

14.

Изкачих се по стъпалата и открих, че някой е възстановил изрязания полукръг от пътеката пред вратата ми. Всъщност малко остана да не забележа, защото крушката в коридора беше подменена – колкото и невероятнo да звучи, тази светеше още по-слабо.

Видях промяната едва в последния момент преди да стъпя пред вратата. Съвсем бях забравил за изрязаната пътека. Имах си цял куп други грижи.

Заковах на място и се вцепених като човек, който стои на сантиметри от някаква опасна граница. Най-странното беше, че парчето не изглеждаше ново, а напълно се сливаше с останалата част от пращната, протритата пътека.

Възможно ли е, запитах се аз, чистачът да е намерил липсващото парче в някой забутан ъгъл?

Коленичих да го огледам по-внимателно и не открих никакви признаци пътеката да е била рязана. Сякаш снощи само си бях въобразил полукръглата дупка. Не личеше парчето да е било закърпено, колкото и да се вглеждах, не видях нито един шев.

Плъзнах длан по мястото на въображаемия полукръг и там наистина имаше килим. Не беше книжен фалшификат, прикриващ капан за хора. Усещах под пръстите си жилага, мъхеста повърхност и нямаше никакво съмнение, че това е най-нормална пътека.

И все пак недоверието не ме напускаше. Веднъж вече почти се бях подлъгал и не смятах да повтарям предишната грешка. Стоях на колене сред коридора и слушах как нейде високо зад мен мъждивата крушка бръмчи тъничко като комар.

Бавно станах на крака, извадих ключа и се пресегнах над подозрителната пътека, за да отключа вратата. Ако някой можеше да ме види в този момент, би решил, че съм луд – да стоя в средата на коридора и да се протягам към бравата като акробат.

Ключалката изщрака. Вратата се отвори, аз прескочих възстановеното парче килим и се озовах в стаята.

Затворих, подпрях вратата с гръб и напипах ключа на лампата.

В ярката електрическа светлина видях стаята да ме очаква както винаги – уютна и безопасна. Тук беше моят дом.

Само че, напомних си аз, ще престане да бъде мой дом след по-

малко от деветдесет дни.

А след това? Какво щеше да стане после – не само с мен, а и с всички останали? Какво щеше да стане с града?

„Търгуваме с всичко“, така твърдеше картичката. Като стария квартален вехтошар, който купуваше каквото му дадеш – бутилки, кокали, парцали, всевъзможни боклуци. Но вехтошарят беше почтен търговец. Той купуваше, за да печели. А защо купуваха тия хора? Защо купуваше Флечър Атууд? Очевидно не за да печели, щом плащаше далеч над парзната цена, а после дори не използваше закупеното.

Съблякох шлифера и го метнах на стола. После хвърлих и шапката върху него. Отидох до бюрото, взех телефонния указател и разтворих на буквата А. Открих доста абонати с фамилия Атууд, но сред тях нямаше нито един Флечър. Нямаше даже такъв, чието име да започва с Ф.

Реших да се обадя в справочното бюро.

Телефонистката провери и ми съобщи с напевно гласче:

– В списъците нямаме такъв абонат.

Оставих слушалката и се зачудих какво да правя.

Бях попаднал на бедствие, което просто крещеше за решителни действия. Само че въпросът беше как се предприемат подобни действия. И ако ги предприема, какви точно да бъдат. Какво може да се направи, ако някой е решил да закупи цял град?

И още по-важно: как да го обясня, та хората да ми повярват?

Прехвърлих през ума си цял куп имена, но нито едно от тях не ми внушаваше надежда. Разбира се, можех да споделя със Стария и дори бях длъжен да го сторя, та макар и само защото работех за него. Но ако си позволях даже с най-общи думи да му намекна за случая, той незабавно щеше да ме изхвърли като пълен некадърник.

Друга възможност бяха кметът, полицейският шеф и може би някои висши съдебни служители като областния прокурор или главния съдия, но знаех, че в най-добрия случай още след първите няколко думи щяха бързо да ме прогонят като поредния смахнат посетител. А можеше и да ме бутнат в дранголника.

Ако не друго, казах си аз, поне ми остава шансът да се обърна към сенатора Роджър Хил. Макар и слаба, все пак има надежда Родж да ме изслуша.

Посегнах към телефона и веднага отдръпнах ръка.

Какво щях да му кажа, когато успееш да се свържа с Вашингтон?

Представих си разговора: „Слушай, Родж, някой се опитва да изкупи целия град. Вмъкнах се в една кантора и открих куп документи, а

освен това там има закачалка с всевъзможни дрехи, пълна кутия кукли и голяма дупка в стената...“

Не, идеята беше прекалено нелепа, прекалено фантастична, за да се надявам, че хората ще я приемат сериозно. Ако някой се опиташе да ми пробута подобна история, щях да реша, че му хлопа дъската.

Преди да се обърна към когото и да било, трябваше да разполагам с повече доказателства. Налагаше се да ги откроя. Налагаше се час по-скоро да изясня кой, как и защо движи нещата. Имах отправна точка – Флечър Атууд. Който и да бе този човек, трябваше да го намеря. Знаех твърдо само две неща за него. Той нямаше телефон и преди години бе закупил имението Белмонт на Тимбър лейн. Разбира се, оставаше въпросът дали изобщо някога е живял там, но все пак имението щеше да ми послужи за старт. Дори и да не откриех там Атууд, дори никога да не бе стъпвал в Белмонт, имаше шанс да срещна в къщата някой друг, чрез който да тръгна по следата.

Часовникът ми показваше седем без четвърт. След петнайсет минути трябваше да съм у Джой и няхах време за преобличане. Просто щях да нахлузя чиста риза и да сменя вратовръзката, а колкото до костюма, надявах се Джой да не ми прави забележки. В края на краищата не отивахме на прием, само щяхме да потърсим някое уютно ресторантче.

Минах в спалнята без да си правя труда да включавам лампата, защото от хола влизаше достатъчно светлина. Дръпнах чекмеджето на скрина и измъкнах чиста риза в найлонов плик, както ми ги носят от печачницата. Махнах плика и картонената подложка, разтръсках ризата и я метнах на стола, после отидох да си взема вратовръзка. И тъкмо когато дръпнах вратата на гардероба, осъзнах, че не съм светнал лампата, а в полумрака нямаше как да избира подходящия десен.

Бях открянал вратата на около педя, но когато се сетих за лампата, отново я затворих. Не знам защо. Преспойно можех да я оставя отворена, докато прекосяхвах стаята, за да шракна ключа.

И в този миг на отваряне и затваряне, който трая по-малко, отколкото ми е нужно за да го опиша, аз видях, или усетих, или чух – не знам как точно да го нарека – нещо да помръдва като живо сред мрака на гардероба. Сякаш дрехите бяха оживели и ме дебнеха; сякаш връзките на закачалката се бяха превърнали в змии, увиснали неподвижно докато дойде време за удар.

Ако бях изчакал видяното, усетеното или чутото движение в гардероба да стигне до съзнанието ми и чак тогава да захлопна гардероба, навярно щеше да е твърде късно. Но то нямаше нищо общо с моето

действие. Бях почнал да натискам вратата още преди помръдването... или поне преди да съм го усетил.

Отстъпих заднешком през стаята, отстъпих от ужаса, който се гърчеше зад вратата на гардероба, а в гърдите ми прииждаше страх – кипнал, бълбукащ страх, какъвто се ражда само когато човек усети как собственият му дом оголва зверски зъби и се готви да го разкъса.

Макар и смразен от ужас, аз продължавах да споря със себе си – подобно нещо просто не можеше да се случи. Човек е готов да допусне, че креслото може да се превърне в хищна паст и да го погълне както сяда да си почине; че килимчето може коварно да се изплъзне изпод нозете му; че хладилникът може да дебне сгоден случай, за да рухне върху него; но с гардероба тия неща са немислими. Защото гардеробът е част от самия човек. Той е мястото, където си закачаме изкуствените обвивки и следователно е наш интимен приятел, далеч по-близък, отколкото което и да било жилище.

Но докато си повтарях, че това е невъзможно, докато обвинявах за всичко развинтеното си въображение, аз продължавах да чувам трескавото шумолене на онова, което лазеше и дебнеше зад вратата на гардероба.

Колкото и странно да звучи, отстъпих почти неохотно, обзет от някакво смъртоносно обаяние. Пресякох спалнята заднешком, спрях на прага на хола и се вторачих в шумолящия полумрак. Там имаше нещо – ако не исках да сложа кръст на сетивата и разума си, трябваше да призна, че там има нещо.

Нещо, казах си аз, което е свързано с капана под фалшивия килим и с купчината невероятни кукли в най-обикновена кутия за обувки.

Но защо тъкмо мене бяха избрали? След откриването на куклите, след нахлуването в кантората и срещата с блондинката, която поръча „Манхатън“, беше логично да ме преследват. Тия събития ме превръщаха в мишена. Но нещата започваха от капана – капанът се бе появил преди всичко останало.

Напрегнах слух, но не чух нищо – или шумоленето бе стихнало, или пък стоях прекалено далече от гардероба.

Отидох до шкафа за оръжие, отключих долното чекмедже и извадих пистолета. Изрових кутия патрони, заредих пълнителя и го пяхнах на място. После изсипах в шепа останалите патрони и ги натъпках в джоба си.

Облякох шлифера и пузнах пистолета в десния джоб. След това потърсих ключовете от колата. Защото смятах да напусна апартамента

незабавно.

Ключовете не бяха нито в шлифера, нито в джобовете на самото или панталона. Открих халката с ключове за входната врата, за оръжейния шкаф, за редакцията, за банковия сейф и още пет-шест други, които вече не помнех за къде са – цялата тежка, нелепа и неизбежна колекция от безполезни забравени ключове, които човек все се кани да изхвърли някой ден и все не намира воля да го стори.

Открих всичко друго, само не и ключовете за колата.

Прерових хаоса по бюрото и масата. Минах в кухнята и огледах навсякъде. От ключовете нямаше и следа.

Както стоях в кухнята, аз внезапно разбрах къде съм ги оставил. Знаех къде са. Просто ги видях да стърчат от таблото и ключодържателят да се полюшва под тях. Бях ги забравил в колата, когато се прибрах от работа. Да, вече нямаше съмнение, бях ги забравил в колата, а такова нещо не ми се е случвало почти никога.

Тръгнах към вратата. Направих две крачки и спрях. Ясно разбирах кой съм и къде се намирам, но изведнъж бях осъзнал със същата яснота, че не мога да изляза на мрачния паркинг и да тръгна към колата, щом ключовете са вече на таблото.

Беше нелогично. Беше безумно. Но не можех да го направя. Просто нямаше начин да го направя. Ако ключовете бяха в джоба ми – окей, можех да изляза на паркинга. Но по някаква странна, непозната и свършено нелогична причина фактът, че ключовете са на таблото, променяше цялата ситуация и ме изпълваше с ужас.

Примирах от страх. Погледнах ръцете си и чак тогава открих, че се тресат като вейки.

Часът беше седем и Джой навярно ме чакаше. Щеше да се ядоса, че я карам да чака и аз напълно я разбирах.

„Нито минута по-късно – бе казала тя. – Да знаеш, че рано огладнявам.“

Пристъпих до бюрото и посегнах към телефона, но ръката ми замръзна във въздуха. През мозъка ми внезапно бе прелетяла с грохот една ужасяваща мисъл. Ами ако телефонът вече не беше обикновен телефон? Ами ако в цялата стая вече нищо не беше както преди? Ами ако през последните няколко минути всички мебели се бяха превърнали в смъртоносни капани?

Бръкнах в джоба на шлифера и извадих пистолета. Побутнах внимателно телефона с дулото, но от него не изригнаха чудовища. Продължаваше да си лежи като най-обикновен телефон.

Стискайки здраво пистолета, аз вдигнах слушалката със свободната ръка, оставих я на бюрото и набрах номера.

Докато отново поемах слушалката, още се чудех какво да кажа.

Всъщност беше просто. Казах си името.

– Защо се бавиш? – запита Джой с прекалено сладникав глас.

– Джой, имам неприятности.

– Пак ли? Какво е станало тоя път?

Шегуваше се. Рядко имам неприятности.

– Говоря сериозно – казах аз. – Работата е опасна. Не мога да дойда тази вечер.

– Детинщини – разсмя се тя. – Добре де, идвам да те взема.

– Джой! – изревах аз. – Слушай! За Бога, изслушай ме. Не се приближавай до мен. Повярвай, знам какво правя. Просто стой настрана.

Гласът ѝ звучеше все тъй спокойно, само може би стана малко по-твърд.

– Какво има, Паркър? За какви неприятности говориш?

– Не знам – отчаяно признах аз. – Нещо става. Нещо опасно и странно. Ако ти разкажа, няма да повярваш. Никой няма да ми повярва. Ще го разчепкам, но не искам да се замесваш. Утре може да се чувствам като последен глупак, обаче...

– Паркър, пиян ли си?

– Божичко, де да бях – въздъхнах аз.

– И си добре? В момента си добре, нали?

– Добре съм – казах аз. – Но в гардероба се крие нещо, а пред вратата имаше капан и тая вечер открих кутия с кукли...

Млъкнах и бях готов да си отхапя езика за глупавите приказки. Нямах намерение да споменавам тия неща.

– Стой там и не мърдай – заръча тя. – След минутка пристигам.

– Джой! – изкрещях аз. – Джой, недей!

Но телефонът мълчеше.

Отчаяно тръснах слушалката, после я вдигнах и набрах номера на Джой.

Тая смахната глупачка, мислех си аз. Трябва да я спра.

Чух сигнала. Звукът отекваше отново и отново, изпълнен с някаква ужасна пустота. Телефонът отсреща звънеше упорито, но никой не отговаряше.

Не биваше да разправам тия неща, казах си аз. Трябваше да се направя на мъртвопиян, да обясня, че не съм в състояние да я изведа. Това щеше да я засегне и тя сигурно щеше да ми затвори телефона, но поне

щеше да ме остави на мира. Или пък трябваше да скалъпя някаква щогоде правдоподобна история, само че нямах време за свободни съчинения. Бях толкова изплашен, че изобщо не можех да мисля. И продължавах да бъда.

Оставих слушалката, грабнах шапката от стола и се запътих към вратата. На прага спрях да се озърна и сега стаята изглеждаше някак чужда, сякаш я виждах за пръв път, сякаш случайно бях попаднал в тази бърлога, пълна с шепот, шумолене и едва доловими потайни звуци.

Дръпнах вратата с все сила, изхвъркнах в коридора и се втурнах надолу по стъпалата. Докато тичах, неволно се запитах каква част от онзи беззвучен, потаен шум е била реалност и откъде започват плодовете на собственото ми въображение.

Пресякох фойето и излязох на тротоара. Нощта беше спокойна и топла. Из въздуха се носеше мирис на изгорели листа.

Откъм алеята за паркинга долетя потракване – странно, забързано, равномерно потракване – и иззад ъгъла на сградата се появи едър пес. Личеше, че е щастлив, защото размахваше опашка и подтичваше някак дяволито. Беше колкото половин кон и толкова рошав, че не можеше да се разбере каква форма има всъщност. Имах чувството, че е изскочил направо от слънчевото сияние на днешния есенен следобед.

– Здравсти, малкия – казах аз, а той радостно дотича до мен, прилекна и в израз на кучешки екстаз заблъска циментовия тротоар с грамадната си опашка.

Посегнах да го погаля по главата, но не успях, защото по улицата с бучене долетя кола и рязко удари спирачки точно пред нас.

Вратата се отвори.

– Качвай се – нареди гласът на Джой – и да изчезваме оттук.

15.

Вечеряхме на свещи сред съвсем друг свят – не в новия ношен клуб на Пайнкрест драйв, а в едно от ония смахнати старомодни заведения, по които си пада Джой. По-точно казано, вечеряше само тя. Аз не можех да хапна нищичко.

Невероятен народ са жените. Наложил се да разкажа всичко. Без да искам вече бях споменал нещичко по телефона и нямаше как да премълча останалото. Всъщност няхах и причина да мълча, обаче три пъти се изпотих докато стигна до края. А тя си се хранеше изящно и кротко, сякаш слушаше безобидни клюки за последните събития в редакцията.

По вида ѝ бях готов да си помисля, че не върва на нито една дума от разказа ми, но знаех, че не е така. Може би виждаше, че съм стреснат (кой ли не би се стреснал на мое място?) и просто изпълняваше женския си дълг да ме успокои.

– Хайде, хапни нещо, Паркър – каза тя. – Каквото и да е станало, трябва да се храниш.

Погледнах чинията и едва не ми призля.

Не от самото ястие, просто от мисълта за храна. На тая мъждива светлина изобщо не се виждаше какво има в чинията.

– Джой – запитах аз, – защо не смеех да изляза на паркинга?

Това ме тормозеше най-много. Измъчваше ме до болка.

– Защото си страхлив по природа – заяви тя.

Няма що, голяма утеха.

Взех вилицата и почнах да човъркам из чинията. Вкусът беше точно такъв, какъвто очаквах от храна, която трябва да се сервира на тъмно.

Малкият оркестър отново засвири. И мелодията подходеше на заведението.

Огледах залата, спомних си за потайните шушнещи звуци зад вратата на гардероба и всичко ми се стори невъзможно. Сред спокойната ресторантска атмосфера цялата работа приличаше на нелепо видение, изтръгнато от кошмарен сън.

Но знаех, че го е имало. Знаех, че е истина. Неиде извън уютната перушинена ласка на това спокойно кътче съществуваше някаква груба реалност, с която до днес не се бе сблъсквал никой освен мен. Която бях докоснал или зърнал мимоходом, но само едва-едва.

Джой сякаш прочете мислите ми.

- Какво смяташ да правиш?
– Не знам – отвърнах аз.
– Ти си вестникар – каза тя – и някъде там те чака сензация. Но моля те, Паркър, пази се.
– О, непременно – кимнах аз.
– Какво става според теб?
Поклатих глава.
– Няма да повярваш, ако ти кажа. В момента просто не виждам кой би ми повярвал.
– Вярвам, че говориш каквото мислиш. Но дали си го изтълкувал правилно?
– Нямам кого да питам.
– Снощи си бил пиан. Сам каза – пиан до козирката. Капанът...
– Да, обаче и пътеката беше изрязана. Видях я на трезва глава. Ами кантората...
– Дай да вървим стъпка по стъпка – предложи тя. – Трябва да изясним нещата. Не бива да се поддаваш на паниката. Инак ще се търкулнеш по надолнището...
– Точно така! – изревах аз.
Бях си спомнил нещо забравено.
– Недей да крещиш – упрекна ме Джой. – Хората ни гледат.
– Топките за боулинг – казах аз. – Бях ги забравил. Топките за боулинг, които се търкаляли по пътя.
– Паркър!
– На Тимбър лейн. Джо Нюман ми се обади снощи.
Видях лицето ѝ в полумрака отвъд масата и разбрах, че се страхува. Бе приела всичко останало, но топките за боулинг се оказаха последната капка. Мислеше ме за луд.
– Извинявай – казах аз колкото се може по-кратко.
– Но това е невъзможно, Паркър! Топки за боулинг да се търкалят по пътя!
– Една след друга. В индийска нишка.
– И Джо Нюман ги е видял?
– Не, Джо не ги е видял. Били са някакви гимназисти. Обадили се на Джо, а той пък потърси мен. Казах му да зареже тая работа.
– Близо до имението Белмонт?
– Точно така – потвърдих аз. – Виждаш ли, всичко се връзва. Не знам точно как, но всичко се връзва идеално.
Бутнах чинията настрани и станах от стола.

– Къде отиваш, Паркър?

– Първо – казах аз, – ще те изпратя до вкъщи. А после, ако ми служиш с колата...

– Естествено, но... о, разбирам. Имението Белмонт.

16.

Резиденцията Белмонт се тъмнееше като огромен черен правоъгълник сред мрачните силуети на дърветата. Беше построена на възвишение, което навлизаше навътре в езерото и когато спрях колата, чух откъм брега шума на вълните. През клоните виждах лунни отблясъци по водата, високо горе под стряхата лъщеше стъклото на прозорец, но иначе цялата къща и стражата от дървета наоколо тънеха в тъмнина. В среднощното безмълвие шепотът на сухи листа напомняше трополене на безброй мънички лапки.

Излязох от колата и затворих вратата лекичко, за да не вдигам шум. Сетне застанах неподвижно и се загледах в сградата. Не бях изплашен в истинския смисъл на думата. Ужасът и потресението от вечерните събития бяха поизбледнели. Но не се чувствах и особено храбър.

Там може да има капани, помислих аз. Не като онзи, който бяха скрили пред вратата ми. Други, още по-жестоки капани.

И веднага се упрекнах за глупавата мисъл. Простата логика подсказваше, че наоколо няма да има капани. Защото на тях можеше да се натъкне съвършено невинен човек – летовник, тръгнал напърно през имението към езерото, или деца, дошли да играят край изоставената къща, на която не би устояло нито едно детско сърце – а това би привлякло вниманието, когато целта беше точно обратната. Ако имаше капани, те щяха да бъдат в къщата. Но като си помислих малко, идеята ми се стори неправдоподобна. На своя собствена територия те – които и да бяха те – можеха да се справят с натрапниците и без помощта на капани.

Навярно е чиста глупост, казах си аз, да мисля, че имението Белмонт е свързано по някакъв начин с тайнствените събития. И все пак трябваше да проверя, трябваше да знам, трябваше да стигна докрай и да отхвърля тази възможност, иначе вечно щях да се питам дали отговорът на загадката не е бил там.

Вдървено закрачих по алеята, прегърбен в очакване на нападение от незнаен враг. Помъчих се да изправа рамене, но въпреки всички усилия мускулите ми оставаха стегнати.

Изкачих се по широкото стълбище пред входа и неуверено спрях там, спорейки сам със себе си. Накрая реших, че трябва да вляза почтено – да позвъня или да почукам. Потърсих звънеца в тъмното и след дълго опипване го открих. Разхлабеният бутон меко хлътна под пръста

ми и аз разбрах, че не работи, но все пак го натиснах. От къщата не се чуваше звън. Натиснах отново и този път задържах бутона по-дълго, но пак нямаше резултат. Почуках и в нощната тишина звукът ми се стори оглушителен.

Напразно чаках. По някое време ми се стори, че чух нечия стъпка, но звукът не се повтори и разбрах, че е бил плод на въображението ми.

Слязох по стъпалата и заобиколих сградата. Край занемарените от години основи бе израсъл непроходим храсталак. Под нозете ми шумоляха сухи листа и из въздуха се носеше странна, почти пронизваща есенна свежест.

Проверих прозорците един по един и капакът на петия се оказа разхлабен. А рамката зад него не беше заключена.

Лесно е, помислих аз, подозрително лесно. Ако има капан, той трябва да е тук.

Вдигнах прозоречната рамка, изчаках и не се случи нищо. Не чувах нито звук освен шума на вълните и скръбния шепот на вятъра сред последните сухи листа по клоните. Пъхнах ръка в джоба на шлифера да опипам пистолета и фенерчето, което бях взел от жабката на колата.

Изчаках още малко, опитвайки да събера кураж. После се покатах през отворения прозорец.

Бързо отскочих настрани и опрях гръб в стената, за да не се очертавам на фона на прозореца. Постоях така изпънат като струна и не смеех да дишам, за да доловя и най-тихия шум.

Не долових нищо. Нито движение, нито звук.

Извадих фенерчето от джоба си, включих го и зашарих с лъча из мрачната стая. Наоколо имаше мебели в прашни калъфи, по стените висяха картини и някакъв ловен трофей стърчеше на лавицата над камината.

Изключих фенерчето и бързо се прокраднах покрай стената за в случай, че някой или нещо се спотайва сред прашните мебели и реши да ме нападне.

Нищо не ме нападна.

Изчаках още малко.

Стаята си беше най-обикновена стая.

Прекоших я на пръсти и се озовах във вестибюла. Проверих кухнята, столовата и библиотеката, където празните рафтове зееха като беззъба старческа усмивка.

Не открих нищо.

Подът беше покрит с гъст слой прах и зад мене оставаха дълбоки

следи. Всички мебели бяха в калъфи. Из въздуха се носеше лек мирис на мухъл. Под сводовете витаеше духът на изоставена къща – къща, чиито стопани са излезли по някаква незнана причина, за да не се завърнат никога вече.

Глупаво беше да идвам, казах си аз. Тук нямаше нищо. Просто бях позволил на развинтеното си въображение да ми изиграе номер.

Но след като бях дошъл, реших да свърша работата както трябва. Глупаво или не, би било безсмислено да си тръгна преди да съм огледал цялата къща – от тавана до мазето.

Върнах се във вестибула и тръгнах нагоре по спиралното стълбище с проблясващи през праха перила.

Едва бях направил три крачки, когато нечий глас ме накара да застина на място.

– Мистър Грейвс.

Беше любезен, културен глас и говореше съвсем нормално. Може би звучеше малко учудено, но тонът си оставаше непринуден, като в светска беседа. И от това косата ми настръхна.

Завъртях се, опитвайки трескаво да напипам в джоба си тежестта на пистолета.

Вече го бях измъкнал наполовина, когато гласът се обади отново.

– Името ми е Атууд – изрече той. – Съжалявам, че звънецът е повреден.

– Знам – казах аз. – Чуках на вратата.

– Не съм ви чул. Имах работа долу.

Сега го виждах като черен силует сред мрака на коридора. Оставих пистолета да се плъзне обратно в джоба.

– Можем да слезем долу и да си побъбрим – каза Атууд. – Тук мястото едва ли е подходящо за продължителна беседа.

– Както желаете – съгласих се аз.

Слязох от стълбището и той ме поведе по коридора към вратата на мазето. Отдолу долиташе светлина и сега различих домакина по-ясно. Изглеждаше най-обикновен човек – типичният кротък и учтив бизнесмен.

– Харесва ми долу – каза Атууд, крачейки спокойно и непринудено по стъпалата. – Предишният собственик е обзавел в мазето зала за игри, която лично аз смятам за далеч по-уютна от всичко друго в сградата. Навярно защото останалите помещения са стари, а това тук е сравнително нова придобивка.

Слязохме от стълбата, завихме зад ъгъла и се озовахме в залата за

игри.

Просторното помещение заемаше цялата дължина на сградата. В двата края имаше камини и тук-там по червения тухлен под бяха пръснати мебели. До едната стена беше прилепена маса, отрупана с вестници. Срещу нея във външната стена зееше дупка – кръгла дупка с размерите на топка за боулинг – и усетих как от нея край глезените ми полъхва студен вятър. А освен това във въздуха витаеше едва доловим мирис на лосион за след бръснене.

С крайчеца на околото си забелязах, че Атууд ме наблюдава и напрегнах всички мускулчета на лицето си – не исках да го вкаменя, а да надяна оная маска, с която предполагах, че ме виждат колегите от редакцията. И навярно успях, защото Атууд не се усмихна, както би станало, ако ме бе изненадал в миг на объркване или страх.

– Прав сте – потвърдих аз. – Много е уютно.

Казах го само колкото да се намирам на приказка. Защото помещението не можеше до се нарече уютно дори и по най-скромните човешки стандарти. Слот прах беше дебел почти колкото на горния етаж и навсякъде, особено из ъглите, се валяха всевъзможни вехтории.

– Няма ли да седнете? – запита Атууд и махна с ръка към масивно тапицирано кресло край ъгъла на масата.

Докато вървях нататък, нещо изшумоля под краката ми. Наведох глава и видях, че съм настъпил голямо парче полупрозрачен найлон, което се търкаляше на пода.

– Останало е от предишния собственик – небрежно обясни Атууд. – Някой ден ще се наканя да поразтребя.

Седнах на креслото.

– Ще свалите ли шлифера?

– Предпочитам да се въздържа – казах аз. – Тук май става течение.

Гледах го внимателно, но лицето му остана безизразно.

– Бързо схващате – каза Атууд спокойно, без заплаха. – Може би прекалено бързо.

Аз премълчах и той добави:

– Все пак се радвам, че дойдохте. Рядко се среща човек с вашата проникателност.

– Може би искате да кажете, че се каните да ми предложите място в своята организация? – подигравателно запитах аз.

– Минавала ми е подобна идея – безразлично отвърна Атууд.

Поклатих глава.

– Не ми се вярва да имате нужда от мен. И без това чудесно се

справяте с покупката на града.

– На града ли? – възмутено се провикна Атууд.

Кимнах.

Той придърпа стол откъм писалището и внимателно се отпусна на седалката.

– Виждам, че не разбирате положението – каза Атууд. – Сега ще ви обясня.

– Моля – рекох аз. – Нали затова съм дошъл.

Атууд деловито се приведе напред.

– Не града – изрече той бавно и натъртено. – Не бива да ме подценявате. Много повече от някакъв си град, мистър Грейвс. Много повече. Мисля, че е безопасно да ви го кажа, защото вече никой не може да ме спре. Аз купувам Земята!

17.

Някои идеи са толкова чудовищни, извратени и възмутителни, че човешкото съзнание се нуждае от известна пауза, за да ги възприеме.

Сред тях е и идеята, че някой изобщо би могъл да си помисли за закупуване на Земята. Да я завоюва – да, естествено, това е стара, позната и утвърдена цел, завъртяла главата на не един човек. Да я унищожи – това също е разбираемо, намирали са се доста безумци, които са превръщали заплахата от подобно унищожение в припев, та дори и в основа на своята политика.

Но да я закупи някой беше просто немислимо.

Първо на първо защото никой не разполагаше с толкова пари. А даже и да ги имаше, идеята пак си оставаше безумна – какво щеше да прави със Земята след като я закупи? И трето, подобна постъпка беше неморална и нарушаваше добрите традиции, защото нито един истински бизнесмен не унищожава конкурентите си докрай. Може да ги погълне, може да поеме контрола над тях, но не ги унищожава.

Атууд седеше на крайчеца на стола като разтревожен бухал и навярно усещаше дълбоката неприязън в мълчанието ми.

– В това няма нищо лошо – каза той. – Цялата операция е напълно законна.

– Сигурно сте прав – съгласих се аз.

Но знаех, че не е така. Ако можех да подбера точните думи, бих му обяснил защо е лошо.

– Цялата ни дейност – продължи Атууд – се развива в рамките на човешката обществена структура. В действията си спазваме изцяло вашите правила и закони. Даже не само правилата и законите, но и обичаите. Не сме ги нарушили нито веднъж. А между нас казано, приятелю, това съвсем не е лесно. Рядко се случва някой да сключи сделка без да наруши обичаите.

Помъчих се да изцедя някакви думи, но те избълбукаха и замряха в гърлото ми. Всъщност така беше по-добре. Сам не знаех какво съм искал да кажа.

– Няма нищо лошо нито в нашите пари, нито в мерките ни за безопасност – добави Атууд.

– Освен едно – казах аз. – Имате прекалено много пари. Повече от прекалено.

Но в момента не мислех за парите. Мъчеше ме нещо друго. Нещо далеч по-важно от прекалено многото пари.

Мислех за думите, които бе казал и начина, по който ги изрече. Как казваше „нашите“, за да обозначи себе си и загадъчните си съдружници; как казваше „вашите“, за да обгърне с тая дума целия свят извън своята група. И как натърти върху факта, че е действал в рамките на човешката обществена структура.

Мозъкът ми сякаш се бе разцепил на две. Едната половина крещеше от ужас, другата призоваваше да се вслушам в гласа на разума. Защото идеята беше толкова чудовищна, че ставаше просто немислима.

Сега той се хилеше насреща и изведнъж ме обзе ярост. Крещящата половина от мозъка ми заглуши гласа на разума и аз скочих от креслото, вадейки с разтреперана ръка пистолета от джоба на шлифера.

В този миг бях готов да го застрелям. Щях да го застрелям от упор, без милост и без колебание. Както бих размазал с крак главата на змия или бих замахнал с вестник над досадна муха – нищо повече.

Но не успях да натисна спусъка.

Защото Атууд се разпадна.

Не знам как да го опиша. За това няма думи. То бе нещо, каквото човешко око виждаше за пръв път. В нито един човешки език не съществуват думи за онова, което стори Атууд.

Той не избледня. Не изгасна. Не се разтопи изведнъж. Всичко стана мигновено и с цялото му тяло.

В един миг седеше пред мен. В следващия го нямаше. Не видях как изчезна.

Раздаде се тихо тракане, сякаш някой бе изгървал лек метален предмет, и по пода изневиделица заподскачаха няколко непроницаемо черни топки за боулинг.

В онзи момент умът ми сигурно е направил цяла серия от акробатични упражнения, но аз не ги усетих. Постъпих инстинктивно, без дори да се замисля – без да усещам сложната плетеница от причини и следствия, предположения и догадки, които навярно бяха прелетели през мозъка ми, за да ме тласнат към действие.

Захвърлих пистолета, наведох се и грабнах от пода найлоновия лист. И същевременно, докато го вдигах и разпъвах, аз отстъпвах към външната стена, към дупката, откъдето вееше леден вятър.

Устремени към дупката, топките се задаваха насреща ми, но аз вече бях готов с капана – найлонът беше метнат върху отвора и ги очакваше.

Първата топка нахълта в дупката и повлече найлона. Последва я

втора... сетне трета, четвърта и пета.

Здраво стегнах краищата, издърпах найлона от отвора и въглено-черните топки стреснато затракаха в тясната импровизирана торба.

Из мазето се търкаляха и други – ония, които бяха избегнали капана в последния момент и сега трескаво сновяха насам-натам в търсене на скривалище.

Вдигнах найлоновата торба и я разтръсках, за да наместя на дъното уловените топки. Усуках краищата няколко пъти и метнах вързопа през рамо. А наоколо от всички страни долиташе шепотът и шумоленето на останалите твари, търсещи най-тъмните ъгълчета.

– Добре де – ревах им аз, – марш в дупката! Марш натам, откъдето сте дошли!

Но отговор нямаше. Вече всички се бяха изпокрили. Спотайвах се в сянката сред боклуците и ме дебнеха от там. Едва ли ме виждаха в истинския смисъл на думата. Навярно усещаха нещата по някакъв друг начин. Но така или иначе, дебнеха.

Прекрачих напред и настъпих нещо. Подскочих от внезапно налетял страх.

Но това се оказа пистолетът, който бях захвърлил, когато грабнах найлона.

Стоях, гледах го и усещах как вътре в мен всичко се тресе и трепери, как тръпките опитват да излязат навън, но не могат, защото тялото ми е прекалено напрегнато. Зъбите ми се мъчеха да затракат, ала и това не можеше да стане – бях стегнал челюсти отчаяно, фанатично, до болка.

Усещах отвсякъде дебнещи погледи, откъм дупката лъхаше студ, а топките в торбата на гърба ми потракваха развълнувано, едва ли не гневно. Наоколо царуваше пустота – ужасната пустота на мазе, където преди малко бе имало двама души, а сега оставаше само един. Но още по-страшна бе убийствената пустота на безумната вселена, на нашия обезсмислен свят и на човешката цивилизация, която започваше да се разпада, макар че още не го усещаше.

И над всичко това витаеше миризмата – лекият дъх, който бях доловил тази сутрин – мирисът на тия неznайни същества, дошли неизвестно откъде със своята загадъчна цел. Знаех със сигурност само едно – че те нямат нищо общо с добрата стара Земя, че човешкият род се сблъсква с тях за пръв път.

Съзнанието ми отказваше да приеме онова, което бях узнал – че съм се натъкнал на чужди същества, на прищълци, нямачи нищо общо с

планетата, върху която опирах нозе. Ала друго обяснение нямаше.

Смъкнах чувала от рамото си, приклеках да взема пистолета и докато посягах към него, видях, че на пода близо до оръжието лежи още нещо.

Пръстите ми изгърваха пистолета, стрелнаха се напред и вдигнаха находката. Още щом я докоснах, разбрах, че е кукла. И даже без да я разглеждам, знаех, що за кукла ще бъде, защото си спомнях тихия метален тропот в мига, когато изчезна Атууд.

Имах право. Куклата беше Атууд. В нея се концентрираше самата му същност – до най-дребната подробност, до последната бръчица. Сякаш някой бе смалил истинския Атууд до една стотна от обема му, внимавайки при това да не го променя, да не отнеме нито един атом от съданието, наречено Атууд.

Пъхнах куклата в джоба на шлифера и вдигнах пистолета. После се изправих, метнах торбата през рамо и се запътих към стълбището.

Исках да тичам. За да се въздържа от бягството, трябваше да напегна и сетните си капчици воля. Но все пак се заставих да крача спокойно. Сякаш изобщо не се вълнувах, сякаш не се боях и нямаше на тоя Божи свят, а и в цялата вселена нещо, което да изплаши човека и да го тласне към бягство.

Трябваше да им докажа!

Свършено неволно, тласкан от моментно хрумване, едва ли не от вроден инстинкт, аз разбирах, че трябва да им докажа, че в този миг трябва да действам от името на цялото човечество, за да им разкрия с колко смелост, решителност и непобедимо упорство е надарен човешкият род.

Не знам откъде намерих сили, но се справих. Без да бързам прекоших тухления под и бавно се изкачих по стъпалата, усещайки как тяхното внимание се влива в гърба ми като безброй кинжални удари. Когато стигнах горе, не затръшнах вратата, а я затворих съвсем внимателно.

Щом се освободих от бдителните им погледи и от необходимостта да действам, аз се запрепях по коридора. Несръчно отворих предната врата и свежият нощен полъх откъм езерото прочисти ноздрите и мозъка ми от вонята на пращното мазе.

Намерих едно дърво и се подпрях на него изнемощял и задъхан, сякаш бях тичал цял час. Призляваше ми, чувствах се отвлечен от дън душа. Потреперих, закашлях се и повърнах, но вкусът на жлъчка в гърлото и устата ми беше едва ли не благословен – защото в него имаше нещо първично и чисто човешко.

Постоях така, притиснал чело в грапавата кора на дънера и този допир ме утешаваше, доказваше ми, че пак съм сред добре познатия свят. Чувах как вълните се плискат по брега на езерото, как листата продължават своя последен танц – вече мъртви, но все още свързани с клоните на родното дърво. Нейде в далечината глухо лаеше куче.

Най-сетне се отлепих от дървото и избърсах устата си с ръкав. Беше време за действие. Сега имах с какво да подкрепя твърденията си – цяла торба от ония твари щеше да ми послужи за доказателство. Все едно как, но светът трябваше да ме изслуша.

Метнах торбата на рамо и отново усетих едва доловимия неземеен мирис.

Краката ми се подгъваха, стомахът ми гореше и студът ме пронизваше до кости. Знам какво ми трябва сега, казах си аз, две чашки на екс и всичко ще е наред.

Мрачният силует на колата се мержелееше сред алеята и аз повлякох нозе натам. Отзад къщата се извисяваше злобещо в нощта и лунните лъчи все тъй искряха като късчета сребро по самотния прозорец под стрехата.

Мина ми нелепа мисъл: бях оставил прозореца отворен, а сигурно трябваше да се върна и да го затворя, защото вятърът щеше да навее листа в стаите с мебели в бели савани, дъждовни струи щяха да мокрят килимите и щом завалеше сняг, вътре щяха да се натрупат малки бели преспи.

Дрезгаво се разсмях на тая идиотска мисъл в момент, когато трябваше час по-скоро да изчезвам, да бягам далече от изоставената къща на Тимбър лейн.

Добрах се до колата и отворих лявата врата. На съседната седалка нещо се размърда и каза:

– Радвам се да ви видя отново. Имах опасения, че няма лесно да излезете оттам.

Замръзнах от изумление и ужас.

Съществува, което седеше срещу мен и разговаряше, беше щастливият рошав пес, когото само преди няколко часа бях срещнал за втори път на тротоара край жилищния блок!

18.

– Виждам – заяви Песа, – че носите един от тях. Дръжте го здраво. Уверявам ви, много са коварни.

И ми го казваше в момент, когато няха сили да удържа каквото и да било освен последните си остатъци от разсъдък.

Мисля, че не направих нищо. Просто стоях. А и не виждам какво бих могъл да сторя. Когато върху главата ти се стоварват удар подир удар, рано или късно изпадаш в летаргия.

– Е – укоризнено каза Песа – мисля, че е крайно време да запитате кой съм, мътните да ме вземат.

– Добре де – изпъхтах аз. – Кой си, мътните да те вземат?

– Радвам се, че ме питате – доволно отвърна той. – Ще ви призная съвсем откровено, аз съм конкурент... мисля, че конкурент беше точната дума... на съществото, което носите в торбата.

– Голяма утеха, няма що – рекох аз. – Мистър, не знам кой сте, но ви съветвам да го обясните незабавно.

– Как! – възкликна Песа, смаян от моята глупост. – Мисля, че би трябвало да е свършено ясно кой съм. Като конкурент на тия топки аз автоматично попадам в списъка на вашите приятели.

Междувременно вцепенението ми се бе поразсеяло и аз успях да седна в колата. Имах чувството, че вече ми е все едно какво ще се случи. Запитах се дали пък Песа не е от бандата топки, маскирани този път като куче, но ако беше така, щях да го очистя без колебание. Поне до известна степен бях превъзмогнал страха и започвах да се ядосвам. Що за свят е това, казах си аз, щом някакъв тип може да се разпадне на куп черни топки, а в колата те чака куче и от пръв поглед повежда дълбокомислен разговор?

Навярно в онзи момент просто не вярвах на сетивата си. Но Песа седеше до мен и говореше, тъй че няха какво да правя, освен да се включа в играта.

– Защо не ми поверите торбата? – запита Песа. – Уверявам ви, ще я стискам с пределно внимание и убийствена хватка. Изцяло ще се отдам на целта да не ги изпусна.

Подадох му торбата, а той протегна лапа и Бог ми е свидетел, че тая лапа стисна найлона толкова плътно, сякаш й бяха израсли човешки пръсти.

Измъкнах пистолета от джоба на шлифера и го сложих в скута си.

– Що за инструмент е това? – любопитно запита Песа.

– Това е оръжие, наречено пистолет – обясних аз – и с негова помощ мога да пробия в теб голяма дупка. Което и ще направя при първото подозрително движение.

– Ще положа всички усилия да не допускам подозрителни движения – дружелюбно заяви Песа. – Отново ви уверявам, че съм изцяло на ваша страна в събитията, които започват да се разкриват.

– Чудесно – казах аз. – Продължавай в същия дух.

Включих двигателя и подкарах към шосето.

– Много се радвам, че решихте да ми поверите торбата каза Песа. – Имам известен опит и знам как да се оправям с тия твари.

– В такъв случай – рекох аз – може би ще ми подскажеш какво да предприемем.

– О, има най-различни начини за премахването им – отвърна Песа. – Бих си позволил да ви препоръчам избора на някой радикален и доста болезнен метод.

– И през ум не ми минава да ги премахвам – възразих аз. – Доста се изпотих докато ги вкарам в тая торба.

– Много жалко – печално въздъхна Песа. – Повярвайте ми, крайно неразумно ще бъде да пощадите тия твари.

– Ти непрекъснато ги наричаш „твари“ – изтъкнах аз, – а твърдиш, че ги познаваш. Няма ли си име?

– Име ли?

– Да. Определение. Дефиниция. Нали все някак трябва да ги наричаш.

– А, разбрах – каза Песа. – Понякога схващам малко бавничко. Трябва ми известно време.

– И додето не съм забравил, я кажи как тъй разговаряш с мен? Кучетата не могат да говорят.

– Кучета ли?

– Да, такива като теб. Ти приличаш на куче.

– О, колко хубаво! – възторжено възкликна Песа. – Значи това съм бил. Вече срещнах подобни същества, но те нямат нищо общо с мен, пък и са от най-различни видове. Отначало опитах да ги заговоря, но...

– Искаш да кажеш, че наистина си такъв, какъвто те виждам? Че не си изграден от нещо друго като нашите приятели в торбата?

– Аз съм си аз – гордо заяви Песа. – Дори и да можех, не бих се превърнал в нищо друго.

– Още не си обяснил как разговаряш с мен.

– Скъпи приятелю, моля ви да не задълбаваме въпроса. Ще се наложат дълги обяснения, а времето ни е толкова кратко. Разбирате ли, аз всъщност не говоря. Общувам с вас, но...

– Телепатия? – запитах аз.

– Повторете, моля... само по-бавничко.

Обясних му какво би трябвало да представлява телепатията. Мисля, че не се справих особено добре – слабо познавам тая тема.

– Горедолу – потвърди Песа. – Но не е точно това.

Задоволих се с отговора. Чакаше ни по-важна работа.

– Ти се мотаеше около жилището ми – казах аз. – Видях те вчера.

– Много ясно – отвърна Песа. – Вие бяхте... как да се изразя по-точно... вие бяхте сборната точка.

– Сборната точка – смаяно повторих аз. Вече от доста време подозирах нещо подобно. Просто бях хлътнал в центъра на събитията. С някои хора е така. Сред пет хиляди декара гора мълнията улучва точно дървото, под което стоят.

– Те знаят – каза Песа. – Аз също, ясна работа. А вие не подозирахте, така ли да ви разбирам?

– Адски си прав, мой човек.

Стигнах до края на Тимбър лейн, излязох на магистралата и подкарах към града.

– Ти не отговори на въпроса какво представляват тия твари – напомних аз. – Как ги наричате. А всъщност май и на доста други въпроси пропусна да отговориш.

– Не ми оставяте време – каза Песа. – Питате прекалено бързо. А и мислилката ви е една такава особена... Все подскача насам-натам.

Прозорчето до него беше открехнато и в колата нахлуваше мразовит въздух. Вятърът приглаждаше назад козината по челюстите му. Челюстите бяха масивни, свирепи и стояха затворени през цялото време. Не помръдваха, сякаш Песа не изричаше нито дума... с устата, искам да кажа.

– Значи ми познаваш мислилката? – запитах аз без особено учудване.

– Че как иначе бих могъл да разговарям с вас? – отвърна Песа. – Познавам я, обаче работи безредно и страшно бързо. Не си дава нито миг почивка.

Позамислих се и реших, че е прав. Само дето не ми допадаха твърде някои моменти от казаното. Имах смътното подозрение, че Песа е

способен да узнае всичко, което си мисля. Но Бог ми е свидетел, не се държеше високомерно или нахално.

– Да се върнем на вашия въпрос относно какви били тия твари – продължаваше Песа. – Наистина имаме название за тях, но зад него не стои нищо, което бихте могли да разберете. Между множеството определения, те ви засягат най-вече в качеството си на търговци с недвижими имоти. Ала навярно сам разбирате, че терминът е доста неточен и съдържа редица допълнителни значения, които няма как да предам.

– Искаш да кажеш, че търгуват с къщи?

– О, не – възрази Песа, – те и пръста не биха си мръднали за някаква жалка сграда.

– А за планета?

– Това вече е друга работа, макар че планетата трябва да бъде изключителна, невероятно ценна. Обикновено те не се занимават с нищо по-дребно от слънчева система. И то от най-високо качество, иначе изобщо няма да си цапат ръцете.

– Дай да теглим чертата – казах аз. – Твърдиш, че те търгуват със слънчеви системи.

– Вашето разбиране – заяви Песа – е съвършено задоволително. Но дотук говорихме само за конкретния факт. Пълното изясняване на ситуацията изисква да задълбаем в някои сложности.

– И за кого купуват тия слънчеви системи?

– Тук вече навлизаме в коварни води. Каквото и да ви кажа, ще се опитате да го сравните с вашата икономическа система, а тя – да ме прощавате, ако ви засягам – е най-ненормалната, която някога съм срещал.

– Случайно узнах, че те изкупуват нашата планета – казах аз.

– О, да – потвърди Песа, – и както винаги въртят сделките по най-мръсния начин.

Не казах нищо, защото се бях замислил колко идиотски изглежда разговорът ми с този грамаден пес за някакви пришълци, които били решили да изкупят Земята и според моя рошав приятел го вършели както винаги по най-мръсния начин.

– Разбирате ли – продължи Песа, – те могат да се превръщат в каквото искат. Никога не се появяват в истинския си облик. Цялата им система за действие е основана върху измама.

– Казваш, че си техен конкурент. Значи и ти търгуваш с недвижими имоти.

– Да, благодаря – радостно потвърди Песа, – при това съм търговец от висша класа.

– В такъв случай предполагам, че ако тия шантави топки не бяха успели да купят Земята, ти щеше да го сториш вместо тях.

– Не, в никакъв случай – възрази Песа. – Това би било неморално. Разберете, тъкмо затова се вълнувам от сделката. Сегашната операция ще лепне страхотно черно петно върху цялата галактическа търговия с недвижими имоти, а това не бива да стане. Нашият занаят е стар и почтен, длъжни сме да опазим неговата кристална чистота.

– Е, чудесно – казах аз. – Радвам се да го чуя от твоята уста. Какво възнамеряваш да предприемеш?

– Наистина не знам. Вие работите против мен. Изобщо не ми помагате.

– Аз ли?

– Не вие лично. По-точно не само вие. Имам предвид всички вас. И нелепите правила, които сте създали.

– Но защо искат да купят Земята? Какво ще я правят след това?

– Виждам, че нямате представа с какво разполагате – каза Песа. – Трябва да ви осведомя, че във вселената има много малко планети като тази, която наричате Земя. Разбирате ли, това е класическа глинеста планета, а такива се срещат изключително рядко. Това е място, където морният може да приюти изстрадалите си кости и да наслади измъчения си взор с кротки, прелестни гледки, каквито вече почти не се намират. В някои системи изграждат орбитални конструкции и опитват да имитират условията, които тук ви е дала самата природа. Но изкуственото не може да се сравни с естественото и именно затова вашата планета е толкова ценна като място за отдых и развлечения... Разбирате – добави той с извинителен тон, – че опростявам нещата и прибягвам към доста неточни сравнения, за да се вместя в рамките на вашия език и вашите представи. Всъщност далеч не е така, както ви казах. В редица отношения е съвсем различно. Но мисля, че схванахте общата идея, а на повече не се и надявам.

– Искаш да кажеш, че щом закупят Земята, тия твари ще я превърнат в нещо като космически курорт?

– О, не – възрази Песа, – това не е лъжица за тяхната уста. Но ще я продадат на ония, които могат да го направят. И то на невероятна цена. В космоса са построени множество дворци на удоволствията и изкуствени планети от земен тип, където най-различни същества пристигат на излет или почивка. Но нищо не може да се сравни с естествената глинеста планета. Уверявам ви, срещу нея могат да получат каквото си поискат.

– И какво ще поискат?

– Миризма. Аромат. Благовоние. Не знам как е точната дума.

– Парфюм?

– Точно така, парфюм. Миризма за удоволствие. За тях миризмата е нещо прекрасно. В естествения им вид това е тяхното най-ценно, а може би и единствено съкровище. Защото те всъщност не са като вас и мене...

– Видях ги – прекъснах го аз. – Предполагам, че това, което стисках в торбата, е естественият им вид.

– Е, в такъв случай навярно ще разберете. Те са като парчета пуста. – Песа свирепо разгръска торбата и топките заподскачаха из нея. – Да, парчета пустота. Лежат, напоени в своя парфюм и смятат това за върха на щастието, ако подобни твари изобщо знаят що е щастие.

Замислих се и цялата история ми се стори непоносимо оскърбителна. За момент се запитах дали Песа не ме взима на подбив, но разбирах, че говори сериозно. Ако се шегуваше, трябваше и самият той да е част от майтапа. Защото в известен смисъл беше също тъй нелеп и странен, както и тварите в торбата.

– Мъчно ми е за вас – добави Песа без особено съчувствие, – обаче сами сте си виновни. Всички тия глупави правила...

– Вече спомена за това – казах аз. – Какви правила имаш предвид?

– Ами ония, дето определят как можеш да притежаваш разни работи.

– По-точно законите за собствеността.

– Да, навярно така ги наричат.

– Но ти каза, че топките щели да продадат Земята...

– Това е различно – прекъсна ме Песа. – Трябваше да употребя тая дума, защото във вашия език няма нищо по-подходящо. Но от сърце ви уверявам, че процедурата е свършено различна.

Много ясно, че е така, казах си аз. Едва ли е възможно две различни цивилизации да вършат нещата по един и същ начин. Целите им ще са различни, а значи и методите ще се различават, защото самото обществено развитие няма да следва успоредни пътища. Както е и с езика – не само думите, но и основните представи за езика не могат да бъдат успоредни.

– Този апарат, който управлявате – каза Песа, – ме заинтригува от самото начало, но още не съм го опознал добре. Както навярно предполагате, бях твърде зает със събиране на важна информация по редица други въпроси. – Той въздъхна. – Нямате представа – естествено, откъде

ли можете да я имате? – колко неща трябва да усвоиш, когато те запокитят изведнъж сред една непозната цивилизация.

Споделих с него оскъдните си познания за двигателите с вътрешно горене и за механичните предавки, които прехвърлят към колелата мощността на двигателя. Не се справих много успешно, но все пак той схвана основния принцип. От поведението му се досетих, че никога не е виждал подобна машина. Но за жалост имах чувството, че го впечатли не толкова нашият инженерен гений, колкото глупостта на цялата конструкция.

– От дън душа ви благодаря за мъдрото обяснение – прочувствено заяви той накрая. – Не биваше да хабя ценното ви време, но съм надарен с неизмерно любопитство. А времето можехме да употребим далеч по-ползотворно, ако бяхме обсъдили как да се отървем от тия твари.

И за по-нагледно Песа разтръска пред мен найлоновата торба.

– Знам какво ще ги правим – отвърнах аз. – Ще ги отнесем на моя приятел Карлтън Стърлинг. Той е биолог.

– Биолог ли? – запита Песа.

– Човек, който изучава живите същества – обясних аз. – Той може да ги раздели на части и да ни обясни какво представляват.

– А дали ще е болезнено? – заинтересува се Песа.

– Да, в някои моменти навярно ще е болезнено.

– Добре тогава – съгласи се той. – Този биолог... мисля, че съм чувал за подобна професия и в други цивилизации.

Но от самия му тон личеше, че има предвид нещо съвсем различно. В края на краищата, казах си аз, животът може да се изучава по хиляди начини.

Известно време пътувахме мълчаливо. Вече приближавахме града и движението по магистралата ставаше оживено. Песа седеше като вкаменен, явно върволицата от приближаващи фарове го изнервяше. Опитах да си представя, че ги виждам за пръв път и осъзнах колко ужасни могат да изглеждат за съществото до мен.

– Да послушаеме радио – предложих аз.

Посегнах и завъртях копчето.

– Средство за информация ли е това? – запита Песа.

Кимнах.

– Тъкмо е време за последните новини.

Новините току-що бяха започнали. В рекламната пауза безпределно щастлив глас ни запозна с достойнствата на някакъв вълшебен прах за пране.

После гласът на говорителя обяви:

– Преди около час неидентифициран мъж е бил убит при експлозия на паркинга зад жилищен блок на улица „Уелингтън армс“. Предполага се, че жертвата е Паркър Грейвс, научен коментатор от вестник „Ивнинг хералд“. Полицията смята, че заложена в колата му бомба е избухнала при включването на двигателя. В момента експертите се опитват да установят със сигурност самоличността на загиналия.

И говорителят се прехвърли на някаква друга новина.

Няколко секунди седях като зашеметен, после посегнах и изключих радиото.

– Какво се е случило, скъпи приятелю?

– Онзи човек, който загинал при експлозия. Това съм аз.

– Колко странно – учуди се Песа.

19.

В лабораторията на третия етаж светеше и аз разбрах, че Сърлинг работи. Заблъсках по масивната врата на сградата, докато накрая от коридора долетяха тежките стъпки на възмутения портиер. Той ми направи знак да се омитам, но аз продължих да чукам. Най-сетне портиерът отвори. Казах му кой съм и той неохотно ме пусна да вляза. Песа се вмъкна покрай мен.

– Кучето оставете навън – нареди гневният портиер. – Тук е забранено за кучета.

– Това не е никакво куче – възразих аз.

– Какво е тогава?

– Лабораторен екземпляр.

Това изявление явно блокира аналитичните му способности и ние успешно се запътихме по стълбата. Чух зад гърба си как портиерът с ядно мърморене се отдалечава по коридора.

Сърлинг се бе привел над лабораторната маса и пишеше нещо в бележника си. Беше с невероятно мръсна бяла престилка.

Когато влязохме, той надигна глава и кимна дружелюбно. Явно не знаеше колко е часът. Личеше си от пръв поглед. Изобщо не се изненада от пристигането ни по малките часове.

– За пушката ли идваш? – запита той.

– Нося ти нещо – казах аз и размахвах торбата.

– Ще трябва да изведеш кучето – рече Сърлинг. – Тук е забранено за кучета.

– Това не е никакво куче – възразих аз. – Не знам как се нарича и откъде идва, но е пришълец.

Сърлинг заинтригувано се завъртя към нас. Присви очи и се вгледа в Песа.

– Пришълец – повтори той без особена изненада. – Искаш да кажеш, че идва от звездите?

– Точно това иска да каже – потвърди Песа.

Сърлинг озадачено повдигна вежда. Не каза нито дума. Имах чувството, че чувам как колелцата прещракват в мозъка му.

– Все някога трябваше да се случи – каза той най-сетне с важен глас, като че излагаше решаващ аргумент в някакъв научен спор. – Разбира се, никой не можеше да предвиди как точно ще стане.

– Значи не си изненадан? – запитах аз.

– О, разбира се, че съм изненадан. Но не толкова от самия факт, колкото от вида на нашия посетител.

– Радвам се да ви видя – обади се Песа. – Доколкото разбрах, вие сте биолог и вашето занимание представлява изключителен интерес за мен.

– Но истинската цел на нашето посещение е тази торба – добавих аз.

– Торба ли? А, да, ти май носеше някаква торба.

Вдигнах торбата пред очите му.

– Това тук също са пришълци.

Положението започваше да става адски нелепо.

Стърлинг примига насреща ми.

Набързо и с доста запъване му разказах какво представляват според мен черните топки. Не знам защо ме обземаше чувството, че е ужасно важно час по-скоро да изложа всичко. Сякаш почти не ми оставаше време да го сторя. И навярно бе точно така.

Стърлинг се изчерви от вълнение и в очите му запламтя огънят на зловеща възбуда.

– Точно за това ти говорех тази сутрин – възкликна той.

Изсумтях въпросително, защото не си спомнях подобно нещо.

– Организъм, който не зависи от околната среда – поясни той. – Същество, което може да живее навсякъде, да се превръща в каквото и да било. Идеално приспособима форма на живот. Способна да се пригоди към всякакви условия...

– Но ти говореше за съвсем друго – възразих аз, припомняйки си част от сутрешната беседа.

– Е, може и да е било малко по-различно – съгласи се той. – Може да съм имал нещо друго предвид. Но резултатът е точно такъв.

Стърлинг се върна към масата, дръпна едно чекмедже и затършува из него, разхвърляйки разни дреболии. Накрая извади каквото търсеше – прозрачен найлонов чувал.

– Дай да ги пхнем тук – каза той. – После ще ги огледаме по-внимателно.

Той тръсна чувала и го разтвори широко. С помощта на Песа аз преобърнах импровизираната торба и изтръсках черните топки в новия им затвор. Няколко ситни късчета се изръсиха на пода. Без да губят време за свиване на топка, те бързо пролазиха към мивката, изкатериха се по железните крака и хлътнаха надолу.

Песа опита да ги подгони, но не бе достатъчно бърз. Върна се оклюмал, с провиснали уши и подвита опашка.

– Изчезнаха в канала – обясни той.

– Добре де – небрежно махна с ръка щастливият Стърлинг. – Нали запазахме по-голямата част.

Той стегна чувала с як взел, после се понапъгна и го закачи на една кука над лабораторната маса. Найлонът беше толкова прозрачен, че през него различавахме черните топки до най-малка подробност.

– Няма ли да ги разделяте на части? – разтревожи се Песа.

– Всичко с времето си – отвърна Стърлинг. – Смятам да започна от визуални наблюдения, после ще ги подложа на експерименти.

– Болезнени ли? – оживено запита Песа.

– Ей, какво му става? – учуди се Стърлинг.

– Ония приятели не са му симпатични – поясних аз. – Конкуренти, нали разбираш. Съсипват му занаята.

В ъгъла тихо зазвъня телефон.

Всички млъкнахме като ударени.

Телефонът отново се обади.

Имаше нещо ужасяващо в този звук. Досега стояхме в уютна самота и черните топки не бяха нищо повече от предмет на оживен, но абстрактен интерес. Ала телефонният звън променяше всичко и заедно с него нахълтваше околният свят. Вече нямаше нито самота, нито уют, защото събитията не засягаха само нас, а тварите в провисналия найлонов чувал далеч не бяха абстрактни; те носеха смъртоносна заплаха и ние не биваше да изпитваме към тях нищо освен дълбока ненавист.

Едва сега забелязах зад прозорците нощния мрак и усетих как около света високомерно и хладнокръвно щракват челюстите на убийствен капан. Лабораторията се смали до размерите на тясна, студена стаичка, където електрическата светлина се пречупваше по ръбовете на мивката, лабораторната маса и безбройните стъкленици. Стоях изнемощял и имах чувството, че Песа и Стърлинг са също тъй безсилни.

– Ало – изрече Стърлинг в слушалката. Помълча. – Не, не съм чул. Трябва да има някаква грешка. В момента той е при мен.

Той послуша още малко, после повиши тон:

– Нали ти казвам, че е при мен. С някакво говорещо куче... Не, не е пиян. Не, казах ти вече. Добре е.

– Ей, я подай това! – викнах аз и пристъпих до него.

Той ми подаде слушалката и чух гласа на Джой:

– Паркър... какво става? Радиото...

– Да, чух. Ония там трябва да са откачили.

– Защо не ми позвъни, Паркър? Знаел си, че ще чуя...

– Откъде да знам? Бях зает. Толкова работа ми се струпа на главата.

Открих Атууд и той се разпадна на топки за боулинг, обаче аз го хванах в торба, а в колата ме чакаше едно куче, което...

– Паркър, добре ли си?

– Естествено – казах аз. – Много ясно, че съм добре.

– Паркър, толкова ме е страх.

– По дяволите, няма от какво да се страхуваш. В колата не съм бил аз. Освен това открих Атууд и...

– Не ти говоря за това. Навън има нещо живо.

– Навън винаги има нещо живо – успокоих я аз. – Кучета, котки, катерички, хора...

– Но тия неща се прокрадват. Обикалят около къщата, надничат през прозорците и... моля те, Паркър, ела да ме вземеш!

Започваше да ме плаши. Това не бяха просто глупави женски страхове, породени от тъмнината и собственото ѝ въображение. Нещо в зададения ѝ глас издаваше, че се мъчи да не изпадне в истерия и тъкмо то ме убеди, че не си измисля.

– Добре – казах аз. – Стой там. Пристигам незабавно.

– Паркър, моля те...

– Облечи си мантото. Стой край вратата и наблюдавай улицата. Но не излизай навън, докато не дойда да те взема.

– Разбрах – изрече тя почти спокойно.

Треснах слушалката и се завъртях към Стърлинг.

– Къде е пушката?

– Там, в ъгъла.

Видях къде е подпряна и отидох да я взема. Стърлинг изрови от чекмеджето кутия патрони и ми я подаде. Разкъсах картоната и няколко патрона се изръсиха на пода. Стърлинг приклепна да ги събере.

Заредих пълнителя, а останалите патрони натъпках в джоба си.

– Отивам да взема Джай.

– Станало ли е нещо? – запита Стърлинг.

– Не знам – казах аз.

Изскочих навън и хукнах надолу по стълбата.

Песа ме последва по петите.

20.

Къщичката на Джой беше в западните покрайнини на града. Откакто майка ѝ почина преди няколко години, Джой все се канеше да продаде жилището и да се настани в някой блок по-близо до редакцията. Но още не го бе сторила. Може би я удържаше носталгичната връзка на старите спомени, или пък не ѝ се поемаше риска да се пресели и да открие, че не харесва новото място.

Движехме се бързо, защото бях подбрал една от страничните улици, където знаех, че ще срещна само жълти светофари.

Песа седеше до мен и вятърът от откренатия прозорец пригладяваше козината по челюстите му. Докато пътувахме, той зададе само един въпрос:

– Тази Джой добър приятел ли е?

– От най-добрите – уверих го аз.

Той се замисли над чутото. Направо го усещах как разсъждава. Но не каза нищо.

Не обръщах никакво внимание на жълтите светлини, карах далеч над разрешената скорост и през цялото време се чудех какво ли ще обяснявам, ако някой полицаи се лепне подир нас. Но не срещнахме полицаи и скоро заковах спирачки пред къщата на Джой. Гумите жално изскърцаха по асфалта и смаяният Пес отхвъркна към предното стъкло.

Къщата беше малко настрани от тротоара. Зад дъсчената ограда имаше двор, обрасъл с дървета, хрусталаци и лъкатушни цветни лехи. Портичката беше както я помнех открай време – отворена и провиснала на ръждивите панти. Видях, че лампата на верандата свети; светеха и прозорците на антрето и хола.

Влачейки пушката с една ръка, аз изскочих навън и хукнах да заобиколя колата. Още преди да стигна оградата, Песа с трясък прелетя през летвите и хлътна в непроходимите шубраци отвъд тях. За миг го зърнах как изчезва сред гъсталака с прилепнали назад уши, свирепи оголени зъби и вирната опашка.

Минах през портичката и се втурнах по пътеката. Отляво, където бе изчезнал Песа, изведнъж избухна сатанинска, смразяваща кръвта врява.

Входната врата се отвори и Джой изтича през верандата. Аз я посрещнах на стъпалата. За миг тя поспря и се озърна към тъмния двор, откъдето долиташе шумът.

Олелията се засилваше. Беше нещо неопишуемо. Донякъде напомняше рев на обезумяла парна латерна, примесен с глухото трополене на някакъв грамаден и свиреп звяр, тичащ стремглаво през високата суха трева.

Сграбчих ръката на Джой и я повлякох по пътеката.

– Пес! – извиках тичешком. – Пес, къде си?

Глъчката не стихваше.

Изскочихме на тротоара. Блъснах Джой в автомобила и затръшнах вратата.

От Песа нямаше и помен.

Из съседните къщи припламваха светлини. Неjde наблизно шумно изтрака врата и някой излезе на верандата.

Хукнах обратно към портичката.

– Пес! – изревавах отново.

Той изхвъркна от шубраците с подвита опашка и мокри, разпенени челюсти. Нещо го гонеше по петите – нещо черно и безформено, чиято предна половина бе само една хищно зинала паст.

Реагирах по инстинкт, без изобщо да мисля.

Използвах пушката като тояга. Не знам защо не стрелях. Може би защото няхах време; може би по някаква друга причина. А може би се досещах, че куршумите са безполезни срещу връхлитащата паст.

Преди да разбере какво се каня да сторя, вече бях сграбчил цевта, сетне отметнах приклада зад гърба си и замагнах.

Песа прелетя край мен, безформеният силует изпълни рамката на портичката и пушката се понесе надолу със свирепостта на свистене. Улучих, но не усетих удара. Черната твар се разпадна и прикладът мина през нея като нагрят нож през буца масло. Нещо жилаво плъосна на тротоара и се размаза по дъсчената ограда.

От хрусталака долетя пращене и аз разбрах, че се задават нови нападатели, но не си губих времето да ги изчаквам. Обърнах се и побягнах. Изтичах край колата, метнах пушката до Джой и хлътнах вътре. За щастие не бях изключил двигателя. Натиснах педала до ламарината и колата полетя с рев по улицата.

Джой тихо хлипаше, свита на дясната седалка.

– Престани – наредих аз.

Тя се помъчи да престане, но не успя.

– Все така вършат нещата – обади се Песа от задната седалка. – Наполовина. Не им стига да свършат нещо както трябва.

– Не им стиска, искаш да кажеш – поправих го аз.

Джой спря да циври.

– Карлтън разправяше, че си имал някакво говорещо куче – каза тя ядно въпреки страха си, – обаче не му повярвах. Какви са тия номера?

– Никакви номера, прекрасна госпожице – увери я Песа. – Не смятате ли, че се изразявам напълно ясно?

– Джой – казах аз, – зарежи всичко, което смяташ, че знаеш. Зарежи всички предубеждения. Забрави що е логика, разум и норма. Представи си, че сме в страната на таласъмите, където са възможни всякакви чудеса – най-вече неприятни.

– Но...

– Никакво „но“, това е – срязах я аз. – Вчерашните ти представи вече не струват пукната пара. В света има говорещи кучета, които всъщност не са кучета. Има топки за боулинг, които спокойно се превръщат в каквото пожелаят. Те изкупуват Земята и Човекът може би вече не е неин собственик, а ние с тебе може всеки момент да се окажем в положението на преследвани плъхове.

В слабата светлина на таблото различих по лицето ѝ недоумение, изненада и болка. Искаше ми се да я прегърна с все сила и да опитам да прогоня поне част от болката. Но не можех. Трябваше да карам колата и в движение да реша какво предстои тепърва.

– Не разбирам – каза Джой. Бе успяла да овладее гласа си, но под привидното спокойствие се криеха напрежение и ужас. – Първо колата... – Тя посегна, вкопчи се в ръката ми и повтори: – Първо колата...

– Спокойно, малката – рекох аз. – Не се стягай. Това вече мина. Повече ме тревожи какво ще правим отсега нататък.

– Ти не смееше да отидеш при колата – продължаваше тя. – Тогава мислех, че си страхливец. Ти... ти се тревожеше от самия страх. А той ти спаси живота.

В този момент Песа се обади от задната седалка:

– Може би ще ви бъде интересно да узнаете, че след нас идва кола.

21.

Хвърлих поглед към огледалото и Песа се оказа прав. Следваше ни кола. С един-единствен фар.

– Може пък да е случайност – промърморих аз.

Намалих скоростта и завих наляво. Колата зад нас също зави. Направих ляв завой, после десен, но преследвачите не ни изпускаха.

– Ами ако е полицията? – подхвърли Джой.

– Само с един фар? – възразих аз. – Ако можеха да ни видят с каква скорост караме, щяха да пуснат сирената и червените лампи.

Направих още няколко завоя. Изскочих на булеварда и натиснах педала, но колата зад нас не изоставаше.

– Какво ще правим сега? – запитах аз. – Мислех да се върнем в университета при Стърлинг. Трябва да поговорим с него. Но сега няма начин.

– Как сме с горивото? – запита Джой.

– Малко над половината.

– Хижата – каза тя.

– Хижата на Стърлинг ли имаш предвид?

Тя кимна.

– Ако успеем да вземем неговата моторница и потеглим по езерото...

– Те ще се превърнат в чудовището от Лох Нес.

– Може и да не са чували за чудовището от Лох Нес.

– Тогава ще се превърнат във водно чудовище от някоя друга планета.

– Не можем да останем в града, Паркър. Скоро ще се намеси и полицията.

– Това може да се окаже най-добрия ни шанс – казах аз.

Но знаех, че не е така. Ако ни прибереше полицията, щяхме да загубим сума ти време. А даже и да им приказвахме до Второ пришествие, пак нямаше да повярват на нито една дума за черните топки. Колкото до говорещото куче... потръпнах като си помислих какво би станало, ако узнаеха за него. Сигурно щяха да сметнат, че съм венстрилок и ги будалкам. Тогава вече наистина щяха да се ядосат.

Отминах пет-шест пресечки и излязох на магистралата, която водеше на север от града. Все някъде трябваше да отидем – защо пък не в

хижата на Стърлинг?

Движението беше съвсем оскъдно, само от време на време се мяркаше по някой камион, тъй че сега можех наистина да подкарам както трябва. Стрелката се лепна за сто и четиридесет километра в час. Имах възможност да дам още малко газ, но не смеех. Напред ни чакаха остри завои, а не помнех къде точно се намират.

– Още ли ни следват? – запитах аз.

– Следват ни – отвърна Песа, – но изостанаха. Вече не са толкова близо.

Разбрах, че няма надежда да се откъснем. Донякъде можехме да увеличим дистанцията, но те щяха да останат по дирите ни. Щяха да ни следват с две-три минути закъснение... освен ако успеехме да ги заблудим на отклонението към хижата. Обаче едва ли щеше да стане.

Значи трябваше да се отървем от тях по някакъв друг начин.

Теренът наоколо се променяше. Бяхме напуснали нивите из равнината и приближавахме верига от заоблени пясъчливи хълмове, обрасли с иглолистни горички, сред които тук-там проблясваха малки езера. И ако не ме лъжеше паметта, точно зад тия хълмове пътят започваше да лъкатуши – няколко километра опасни завои между възвишения, блата и рекички.

– С колко сме се откъснали? – запитах аз.

– Около километър и половина – каза Джой.

– Слушай.

– Слушам.

– Щом стигнем до завоите, спирам колата. Излизам. Ти сядаш зад волана. Отдалечаваш се малко, после спиращ и чакаш. Когато ме чуеш да стрелям, идваш обратно.

– Ти си луд – избухна тя. – Не можеш да се бориш с ония чудовища. Та ти нямаш представа какво ще направят.

– Значи сме наравно – казах аз. – И те нямат представа какво ще направя.

– Но ти си сам...

– Не съм сам – възразих аз. – С мен ще е върната Бетси. Тя може да повали лос. Даже разлютен гризли може да спре.

Навлязохме в първия завой. Не бях успял да намаля скоростта и едва овладях волана, а гумите нададоха възмутен вой.

Отсреща веднага налетя втори завой, после трети. Настъпих спирачките, колата поднесе и спря наполовина извън пътя. Грабнах пушката, отворих вратата и изскочих навън.

– Твой ред е – подвикнах на Джой.

Тя не се опита да спори или да възразява. Не каза нито дума. Вече бе възразила, аз бях отхвърлил протеста и повече нямаше за какво да говорим. Мъжко момиче.

Джой се прехвърли зад волана. Отскочих настрани и колата потегли с рев. После червените светлилки изчезнаха зад завоя и аз останах сам.

Тишината бе ужасяваща. Не се чуваше нищо освен призрачните въздишки на боровете и тихия шепот на последните сухи листа по клоните на една самотна трепетлика. Сред нощното небе се мерзелееха черните назъбени силуети на хълмовете. В ноздрите ми нахлу аромат на есенна гора.

Пушката ми се стори лепкава и аз плъзнах длан по приклада. Беше облепен с някаква мазна слуз. И от нея долиташе мирис – мирисът на лосион за бръснене, който бях усетил тази сутрин.

Тази сутрин, помислих аз – Боже мили, нима е било едва тази сутрин! Опитах да проследя обратно веригата от събития и имах чувството, че са започнали преди милион години. Нямаше начин да е било тази сутрин.

Отдалечих се от пътя и застанах на склона. Пак прокарах длан по приклада, опитвайки да изчистя мазната слуз. Но тя не се подаваше. Дланта ми само се хлъзгаше по нея.

След няколко секунди колата щеше да изскочи иззад завоя, навярно с огромна скорост. Тогава трябваше да стрелям бързо, почти инстинктивно, защото в мрака не можех да се прицеля.

Ами ако се окажеше най-обикновена кола, нормална човешка кола с нормални, порядъчни хора в нея? Ами ако изобщо не ни преследваха, а просто по някакво странно стечение на обстоятелствата пътят им бе съвпаднал с нашето бягство?

При тази мисъл потта изби под мишниците ми и плъзна на струйки надолу по ребрата.

Невъзможно, казах си аз. Бях направил толкова много завои и обиколки – съвършено безцелни обиколки. А еднооката кола бе повторила всичките ми маневри.

Пътят завиваше по върха на първото хълмче и слизаше надолу по склона. Когато колата изскочеше иззад завоя, щеше да се очертае за миг на фона на небето и в този миг трябваше да стрелям.

Опитах да надигна пушката и открих, че ръцете ми треперят, а това бе най-лошото, което можеше да се случи. Отпуснах пушката и

направих отчаяно усилие да се успокоя, да прогоня тръпките, но не успях.

Отново опитах да надигна пушката. Точно тогава колата изскочи иззад завоя и за част от секундата зърнах нещо, което прогони тръпките – нещо, от което мигом станах твърд и непоклатим като скала.

Стрелях, презаредих, пак стрелях и пак презаредих, но третия път пръстът ми остана на спусъка, защото стрелбата вече беше излишна. Колата изхвъркна от пътя и се запремята с трясък и глухи удари сред храстите и дърветата по склона. Докато се търкаляше, лъчът на оцелелия по чудо фар шареше из небето като противовъздушен прожектор.

После лъчът изгасна и отново настана тишина. Трясъците в подножието на хълма бяха заглъхнали.

Отпуснах пушката, върнах затвора на място и сложих предпазителя.

Най-сетне успях дълбоко да си поема дъх.

Онова там не беше човешка кола и вътре нямаше хора.

В онази част от секундата, когато автомобилът излетя иззад завоя и успях да зърна очертанията му, бях видял, че самотният фар не е нито отляво, нито отдясно, а точно напред сред предното стъкло.

22.

Едва когато спрях пред хижата забелязах, че в дворчето има кола.

– Това пък какво е? – неопределено промърморих аз.

– Дали Карлтън не е услужил с хижата на някой приятел? – запита Джой.

– Не се сещам кой може да бъде – отвърнах аз.

Излязох и минах пред колата. Вятърът люшкаташе ниските борчета и те протестираха шепнешком. Вълните плискаха по брега и от време на време чувах как моторницата на Стьрлинг се блъска с глухо кънтене в коловете на малкия пристан.

Джой и Песа излязоха от колата и застанаха до мен. Не бях изключил двигателя и фаровете обливаха хижата с жълтеникава светлина.

Вратата се отвори и отвътре излезе непознат мъж. Явно се бе облякъл набързо, защото още закопчаваше колана си. Постоя, огледа ни, после бавно слезе по стъпалата на верандата. Беше с горнище от пижама и чехли на бос крак.

Изчакахме го. Той неуверено прекоси дворчето, примигвайки от ярката светлина. Вероятно беше на средна възраст, но изглеждаше по-стар. По брадата му бе избила четина, а чорлавата коса стърчеше на всички страни.

– Гърсите ли някого? – запита човекът.

На два-три метра от нас той спря и присви очи – явно не ни различаваше добре на фона на фаровете.

– Дойдохме да пренощуваме – казах аз. – Не знаехме, че има хора.

– Ваша ли е хижата, мистър?

– Не, на един приятел.

Човекът преглътна на сухо. Видях как гърлото му подскочи.

– В нарушение сме – призна той. – Влязохме, защото ни се видя спокойно. Нямахме никого.

– Значи направо влязохте без да питате?

– Вижте какво, мистър – каза човекът. – Не искам да ви създавам неприятности. Наоколо има и други хижи, можехме да влезем в някоя от тях, но тъй се случи, че избрахме тази. Нямахме къде да преспим, а пък жената е малко болнава напоследък. Сигурно от тревогите. Не помня друг път да е боледувала.

– Как тъй няма къде да преспите?

– Уволниха ме – обясни той. – Не можах да си намеря нова работа и ни взеха къщата. Банката не искаше да отсрочи вноските. И шерифът дойде да ни изхвърли. Не му беше много приятно, но трябваше да го стори. Направо му се плачеше.

– А хората от банката?

– Нови са – каза непознатият. – Дойдоха отнякъде и купиха банката. Тия, предишните, нямаше да ни изхвърлят. Щяха да ни дадат отсрочка.

– Сигурно са купили и мястото, където работехте – подхвърлих аз.

Човекът ме изгледа смаяно.

– Откъде знаете?

– Предполагам – отвърнах аз.

– Магазин за домашни потреби – поясни той. – Не е далече. Там горе, до денонощната бензиностанция. Продавахме най-вече спортни стоки. За ловци и рибари. Общо взето – слаба работа. Не изкарвахме кой знае колко, но свързвахме двата края.

Мълчах. Нямах представа какво да кажа.

– Извинявайте за бравата – добави човекът. – Наложил се да разбием задната врата. Ако бяхме намерили отключена хижа, щяхме да влезем там. Ама всички бяха заключени.

– Единият прозорец на спалнята не е заключен – казах аз. – Малко заяжда, но може да се вдигне отвън. Стърлинг винаги го оставя така, за в случай, че наминае някой приятел. Човек първо трябва да стъпи на нещо под прозореца, но не е много трудно.

– Този Стърлинг... той ли е собственикът?

Кимнах.

– Предайте му нашите извинения. Съжалявам задето нахълтахме и строшихме ключалката. Ей сега ще събудя семейството и си тръгваме.

– Не – възразих аз. – Стойте си. Само дали ще се намери къде да подремне приятелката ми?

– Не се безпокойте – каза Джой. – Мога да поспя в колата.

– Ще измръзнете – каза човекът. – Наесен по тия места доста захладнява.

– Добре тогава, ако намерим няколко одеяла, можем да преспим на пода. Не сме придричиви.

– Слушайте – запита човекът, – защо не ми се сърдите?

– Приятелю – казах аз, – сега не е време да се караме помежду си за каквото и да било. Дошло е време да си стиснем ръцете и да опрем рамо до рамо. Трябва да бъдем единни.

Той ме изгледа подозрително и малко смутено.

– Вие да не сте някакъв проповедник?

– Не, не съм – казах аз, после се обърнах към Джой. – Ще трябва да отскочим до бензиностанцията и да се обадим на Стърлинг, че всичко е наред. Може да ни е чакал в лабораторията.

– Аз влизам да уредя нещо за нощувката – каза непознатият. – Ако искате, ще се изнесем.

– В никакъв случай – рекох аз.

Върнахме се в колата и аз завих към пътя. Човекът стоеше в дворчето и ни гледаше.

– Какво става? – запита Джой, когато потеглихме към магистралата.

– Това е само началото – обясних аз. – Ще става все по-зле и по-зле. Нови хора ще остават без работа и подслон. Новите собственици на банките ще отказват кредит. Новите собственици на предприятията ще спират машините. Новите собственици на къщи и блокове ще изхвърлят намателите и никъде няма да се намират жилища.

– Но това е безчовечно – възмути се тя.

– Разбира се, че е безчовечно.

Така си беше. Ония твари не бяха хора. Не ги интересуваше съдбата на човешкия род. За тях човечеството беше просто гъмжило от досадни паразити, вкопчени в една планета, която можеше да послужи за други цели. Щяха да се отнасят с хората точно както хората някога някога са се отнесли с безбройните животни из гори и полета. Щяха да се отърват от тях по най-безцеремонен начин. Щяха да ги изтласкат. Да ги заклеят натясно. Да ги изцедят до смърт.

Опитах да си представя как точно ще стане и открих, че не мога. Вече знаех основните факти, но цялостната картина беше прекалено мащабна. За да се надява на успех, операцията непременно трябваше да обхване целия свят. А щом бе стигнала до банката и магазина за домашни потреби в тукашното затънтено градче, значи поне в Съединените щати пришълците вече владееха изцяло промишлеността, търговията и финансите. Никой не би се занимавал с някакво схлупено магазинче преди да е подчинил мощните индустриални комплекси, които осигуряваха живота на нацията. И не би обърнал внимание на малката провинциална банка преди да е завладял основните финансови центрове. Навярно от години насам черните топки изкупуваха акции, осигуряваха си дялово участие и настаняваха фалшиви хора като Атууд на важни ръководни постове. Защото не биха си позволили сегашните открити ходове

преди да са стегнали в безмилостна примка целия живот на страната.

Разбира се, на много места операцията не можеше да върви по този начин. Тя имаше надежда за успех само в страни, където процъфтява личната инициатива, където хората притежават индустриални и банкови предприятия, а природните ресурси могат да бъдат частна собственост. Нямаше да успее в Русия или Китай, но може би не се и налагаше. Може би стигаше само проектът да се осъществи в повечето развити индустриални страни. Затварят кранчето на световната промишленост, слагат катинар на финансовите институции – и целият свят рухва. Край на търговията, край на валутния поток, така наречената човешка цивилизация прави няколко празни оборота и спира.

Но все още нямах отговор на един въпрос – въпросът, който се таеше под повърхността на събитията и упорито подаваше глава при всяка нова мисъл: откъде са дошли парите?

Защото за цялата работа трябваша пари, може би повече пари, отколкото съществуваха на този свят.

И веднага следваше не по-малко упоритият въпрос: кога и как точно е било платено?

Отговорът изглеждаше категоричен: нямаше начин да е било платено. Иначе банките щяха да се препълнят с пари и хората щяха да усетят, че нещо не е наред.

Мислейки за това, аз изведнъж си спомних какво бе казал Доу Крейн вчера следобед. Че банките пращат по шевовете от пари в брой. Че от седмица насам хората пристигат с претъпкани джобове и откриват сметки.

Значи можеше да се окаже, че все пак по-голямата част от сумата е платена. Наведнъж – тъй хитро организирано, че изплащанията да станат за по-малко от седмица, без продажбите, договорите и споразуменията да изпъкнат на общия финансов фон... и никой да не усети, че става нещо нередно.

А щом се е стигнало дотам, казах си аз, човечеството е в почти безнадеждно положение.

Но след всички предположения и догадки още нямах отговор на главния въпрос: откъде са дошли парите?

Не вярвах черните топки да са донесли нещо за продан от своята планета. Ако за натрупване на начален капитал бяха започнали масова разпродажба на каквото и да било, новината щеше да се разчуе. Освен ако беше нещо с фантастична, невъобразима стойност – нещо толкова ценно, та да привлече алчните скъперници, които тайно купуват

съкровища, вкопчват се в тях и не смеят да споделят с когото и да било, защото знаят, че от това стойността им ще намалее. Нямахме друг начин да се разпространяват на Земята другопланетни стоки, без обществото да забележи.

– Сега ще се свържем с лабораторията на биолога, нали? – запитва Песа.

– Точно така – потвърдих аз. – Той сигурно се чуди къде сме изчезнали.

– Трябва да го предупредим да бъде крайно предпазлив – каза Песа. – Не помня дали стана дума за това. Ония твари в торбата, която му връчихме, са невероятно коварни.

– Не бой се – успокоих го аз. – Стърлинг ще внимава. Сигурно вече знае за тях повече от всички нас.

– И тъй, обаждаме се – каза Джой, – после отиваме да поспим. А утре слънцето изгрива... и какво ще правим?

– Да пукна ако знам – признах аз. – Длъжни сме да разкрием на хората какво става. Трябва да измислим как да им съобщим тъй, че да разберат и да повярват.

Излязохме на магистралата и наблизко просветнаха лампите на де-нощната бензиностанция.

Завих нататък и спрях пред колонките.

Дежурният излезе.

– Напълнете догоре – казах аз. – Имате ли телефон?

Той посочи с палец.

– Вътре зад ъгъла, до автомата за цигари.

Влязох, набрах номера и пуснах няколко монети. Чух как отсреща забръмча сигналът.

Не отговори Стърлинг, а някой друг с грубоват, официален глас.

– Кой се обажда? – запитах аз. – Търся Карлтън Стърлинг.

Вместо отговор гласът отсече:

– Ами вие кой сте?

Кипнах. Човешкото нахалство винаги ме кара да кипвам, но този път удържах гнева и се представих.

– Откъде се обаждате?

– Вижте какво...

– Мистър Грейвс – натърти гласът, – говорите с представител на полицията. Искаме да се срещнем с вас.

– Полицията! Какво става там?

– Карлтън Стърлинг е мъртъв. Портiererът открил трупа преди около

час.

23.

Спрях колата пред сградата на биологичния факултет, излязох и заръчах на Песа:

– Не мърдай оттук. Портиерът май не те хареса, а и хич не ми се ще да обяснявам на полицаите горе откъде съм намерил говорещо куче.

Дълбока въздишка разлюля мустаците на Песа.

– Навярно появата ми донякъде ще ги изненада – съгласи се той. – Макар че покойният биолог ме прие твърде спокойно. Доста по-спокойно от вас, ако позволите да изтъкна.

– Не мога да се меря с него – казах аз. – Той имаше истински научен мироглед.

И в следващата секунда изненадано се запитах как можех да се шегувам – Стърлинг ми беше приятел и не бе изключено да съм допринесъл за неговата смърт, макар че още нямах представа как е загинал.

Спомних си как дремеше миналата сутрин в редакционното кресло, без да подозира, че му остава да живее по-малко от ден; как се събуди добродушно, без изненада и незабавно подхвана един от своите типични смахнати разговори.

– Чакай ни в колата – казах аз на Песа. – Няма да се бавим.

Двамата с Джой изтичахме по стъпалата и вече се канех да почукам, когато открих, че вратата е отключена. Изкачихме се горе. Вратата на лабораторията зееше широко разтворена.

На скамейката край стената чакаха двама мъже. Разговаряха, но когато ни чуха да идваме по коридора, прекратиха разговора – изведнъж настана тишина – и зачакаха мълчаливо.

Единият беше Джо Нюман, младият колега, който ми се бе обадил за топките на Тимбър лейн.

– Здравсти, Паркър – рече той, ставайки от скамейката. – Здравсти, Джой.

– Ти си здрасти – отвърна Джой.

– Да ви представя Бил Лигет – каза Джо Нюман. – От отдела за убийства.

– Убийства ли? – трепнах аз.

– Именно – потвърди Джо. – Предполагат, че някой е очистил Стърлинг.

Завъртях се към полица. Той кимна.

– Смъртта е причинена от задушаване. Сякаш е бил удушен. Но няма никакви белези.

– Искате да кажете...

– Слушайте, Грейвс, когато душат човек, по гърлото му остават белези. Ожулвания, синини. За подобно убийство е нужна голяма сила. Обикновено натискът причинява значителни телесни повреди.

– А белези няма, така ли?

– Никакви – каза Лигет.

– Тогава може просто да се е задавил със сандвич... с глътка вода.

Или от мускулни спазми.

– Докторът казва, че няма подобно нещо.

Тръснах глава.

– Пълна безсмислица.

– Може нещо да се изясни след аутопсията – каза Лигет.

– Не мога да повярвам – промърморих аз. – Тази вечер разговарях с него.

– Доколкото знаем – уточни Лигет – вие последен сте го видял жив.

Жив беше, нали?

– Съвършено жив.

– По кое време? Около десет и половина. Може би приближаваше единайсет.

– Портиерът разправя, че ви е пуснал да влезете. С някакво куче. Спомня си добре, защото ви казал, че тук е забранено за кучета. А вие сте отговорил, че кучето било лабораторен екземпляр. Наистина ли, Грейвс?

– Не, по дяволите – отговорих аз. – Пошегувах се.

– Защо влязохте с кучето? Нали портиерът ви е забранил.

– Исках да го покажа на Стърлинг. Вече бяхме говорили за това куче. В някои отношения то е изумително. От няколко дни обикаля около моя дом и се държи дружелюбно.

– Стърлинг обичаше ли кучета?

– Не знам. Мисля, че не проявяваше особена привързаност.

– Къде е кучето сега?

– Долу в колата.

– Вашата кола ли е избухнала тая нощ?

– Не знам – казах аз. – Чух го по радиото. Мислели, че съм бил вътре.

– Но не бяхте вие.

– Ако бях, щеше да ми личи, нали така? Открихте ли кой е

загиналият?

Лигет кимна.

– Някакъв млад безделник, вече прибиран на два пъти за кражби на коли. Просто обичал да се вози. Карал по няколко километра и зарязвал колите.

– Горкото момче – казах аз.

– Да, горкото момче. Чия кола карате сега?

– Моята – обади се Джой.

– През цялата вечер ли бяхте заедно, лейди?

– Излязохме на вечеря и от тогава не сме се разделяли – каза Джой.

Браво, момиче, помислих аз. Не казвай нищо на ченгето. Инак съвсем ще загазим.

– В колата ли бяхте, когато той е довел кучето?

Джой кимна.

– Тази вечер из вашия квартал май е имало някаква суматоха – каза

Лигет. – Да знаете нещо по въпроса?

– Нищо не знам.

– Не му обръщайте внимание – подхвърли Джо. – Той вечно задава въпроси. И се прави на подозрителен. Няма как, нали от това си изкарва хляба.

– Чудя се и се мая – заяви Лигет – как може двамата да се забъркате в толкова много неща и да излезете чисти като ангелчета.

– Такъв ни е занаятът – поясни Джой.

– Защо сте ходили на езерото? – запита Лигет.

– Да се поразведрим малко – казах аз.

– Кучето с вас ли беше?

– Естествено. Взехме го с нас. То е много приятен спътник.

Найлоновият чувал бе изчезнал от куката, където го закачи Стърлинг, и не се виждаше никъде из лабораторията. Но не смеех да се оглеждам прекалено усърдно – Лигет можеше да заподозре нещо.

– Налага се да дойдете в участъка – каза Лигет. – И двамата. Трябва да изясним някои подробности.

– Стария е в течение – успокои ме Джо. – Съобщих му още одеде, когато разбрах, че си се обадил по телефона.

– Благодаря, Джо – казах аз. – Мисля, че и сами ще се оправим.

Но далеч не бях толкова сигурен, колкото изглеждах. Ако слезехме долу и Песа се раздрънкаше в присъствието на Лигет, щяхме да загазим и с двата крака. А освен това в колата лежеше заредена пушка с нагар в цевта от моята стрелба по преследвачите. Не би било лесно да обясня по

какво съм стрелял и защо изобщо съм носил пушка. Като капак на всичко в единия джоб на шлифера ми имаше зареден пистолет, а другият беше натъпкан със смес от патрони за двете оръжия. Никой достопочтен и миролюбив гражданин не се разхожда току-така със заредена пушка в колата и зареден пистолет в джоба.

Имаше още много неща, за които можеха да се заядат. Например телефонното обаждане на Джой до лабораторията на Стърлинг. Ако ченгетата се захванеха сериозно, скоро щяха да узнаят за този разговор. Или, да речем, съседът на Джой, който бе излязъл да види къде се вдига врява – навярно щеше да се окаже, че е видял как паркираната отпред кола внезапно потегля с пълна газ.

Може би, казах си аз, трябваше да сме малко по-откровени с Лигет. Или да отговаряме малко по-охотно на въпросите. Ако искаше да ни наптопи, той отдавна можеше да го стори.

Но ако посмеехме да му разкажем дори само частица от истината, бяха ни гарантирани дълги часове общуване с отегчени полицаи, които щяха или да се подсмиват на всяка наша дума, или да търсят за цялото произшествие разумни, солидни, съвременни обяснения.

Този вариант все още не се изключва, казах си аз. Даже е напълно възможен, но докато си държим езика зад зъбите, има шанс да ни се размине.

Спомних си, че когато разкъсах кутията с патрони, няколко се изръсиха на пода. Тогава Стърлинг клекна да ги събере. Обаче подаде ли ми ги после, в джоба си ли ги пхна или ги метна нейде по масата? Напрегнах памет, но за нищо на света не можех да се сетя какво е станало. Ако полицаите бяха открили патрони в лабораторията, имаше вероятност да ги свържат с моята пушка, а това само щеше да засили подозренията.

Да разполагах с малко повече време, помислих аз, бих им обяснил всичко. Но не разполагах с време, а и самото обяснение би предизвикало нова поредица от проверки и разпити пред скептични следователи, които отказват да вярват на каквото и да било. Вярно, исках да разкажа на света какво става, но предпочитах да не го правя в полицейския участък.

Знаех, че е изключено сам да се оправя с тази каша. Но трябваше да открия човек на висота. А в полицията определено нямаше подобни личности.

Още веднъж подирях с поглед чувала из лабораторията. И за кратък миг зърнах нещо друго. С крайчеца на окото си забелязах движение

в умивалника – коварно, потайно помръдване – и бях твърдо уверен, че в този момент огромен черен червей подаде любопитно глава над ръба на мивката, а сетне веднага се отдръпна.

– Е, тръгваме ли? – запита Лигет.

– Разбира се – кимнах аз.

Хванах Джой за ръката и открих, че трепери – отстрани не личеше, но когато я докоснах, долових тръпките.

– Спокойно, малката – казах аз. – Лейтенантът просто иска да вземе показания.

– От двама ви – уточни той.

– А от кучето? – запитах аз.

Той веднага се вкисна. Усетих го, че се вкисна. Май беше по-добре да си трая.

Тръгнахме към вратата. На прага Джо пак запита:

– Паркър, сигурен ли си, че не искаш да предам нещо на Стария?

Завъртях се срещу него и лейтенанта. Усмихнах се и на двамата.

– Съвършено нищо.

После излязохме, следвани от Джо и полиция. Лигет затвори вратата и чух как ключалката щракна отвътре.

– Вие двамата карайте към централния полицейски участък – нареди Лигет. – Аз ще ви следвам с моята кола.

– Благодаря – казах аз.

Спуснахме се по стълбището, минахме през външната врата и слязохме на тротоара.

– Песа – прошепна ми Джой.

– Ще му кажа да си затваря устата – отвърнах аз.

Трябваше да го предупредя. Нищо не му пречеше за известно време да изиграе ролята на весел, дружелюбен пес. И без това си имахме достатъчно неприятности.

Но тревогите се оказаха излишни.

Задната седалка беше пуста. От Песа нямаше и помен.

24.

Лейтенантът ни въведе в някаква тясна стаичка и излезе.

– След минутка се връщам – подхвърли той от прага.

В стаята имаше масичка и няколко неудобни стола. Беше сумрачно, хладно и из въздуха се носеше мирис на застояла пот.

Джой ме погледна и разбрах, че е изплашена, но упорито потиска страха си.

– Ами сега? – запита тя.

– Не знам – признах аз. После добавих: – Извинявай, че те забърках в тая история.

– Та ние не сме сторили нищо лошо – каза тя.

Тъкмо това беше най-неприятното. Не бяхме сторили нищо лошо и все пак затъвахме до гуша в неприятности. Имахме честни и почтени обяснения за всичко станало, но никой нямаше да повярва на обясненията ни.

– Едно питие би ми се отразило добре – каза Джой.

На мене също, но предпочетох да премълча.

Секундите се влачеха непоносимо бавно, а ние седяхме унило и няхмахме какво да си кажем.

Взирах се в пода и мислех за Карлтън Стърлинг – какъв симпатията беше и колко ще ми липсват редовните посещения в лабораторията, когато седях и го слушах, а той приказваше неуморно, без да прекъсва работата.

Навярно Джой мислеше за същото, защото по някое време запита:

– Мислиш ли, че някой го е убил?

– Не някой, а нещо – поправих я аз.

Защото твърдо вярвах, че са го убили черните твари, които му бях занесъл в найлоновата торба. Бях влязъл в лабораторията, за да доставя със собствените си ръце смъртта на един от най-добрите ми приятели.

– Не се упреквай – каза Джой. – Не бива. Откъде можеше да знаеш?

Така си беше, но утешенията не ми помагаха.

Вратата се отвори и в стаята влезе Стария.

– Идвайте – каза той. – Всичко е уредено. Никой не иска да ви разпитва.

Станахме и тръгнахме към вратата.

Погледнах Стария с леко учудване. Той се изкиска отривисто.

– Не съм пускал в ход тежката артилерия. Нито за миг. Изабщо не се наложи да ходатайствам.

– А защо ни пука?

– Аутопсията – поясни той. – Заключението гласи „сърдечен удар“.

– Стърлинг никога не се е оплаквал от сърце – възразих аз.

– Е, това беше единствената възможност. Нали все трябваше да впишат някаква причина за смъртта.

– Дайте да се махаме – каза Джой. – Това място ми действа на нервите.

– Ела в редакцията да пресушим някое шише – предложи ми Стария. – Искам да те поразпитам за туй-онуй. Ти ще дойдеш ли, Джой, или бързаш да се прибереш у дома?

Джой потръпна.

– Май предпочитам да дойда.

Разбирах я. Не искаше да се прибере в онази къща и да слуша как из двора лазят чудовища... да ги чува дори ако всъщност навън няма нищо.

– Вземи Джой в твоята кола – казах на Стария. – Аз ще докарам нейната.

Излязохме навън мълчаливо. Бях очаквал Стария да ме разпитва за експлозията и куп други неща, но той си траеше.

Не каза нищо и докато се изкачвахме с асансьора към кабинета му. Когато влязохме, отиде в ъгъла и отвори барчето.

– Ти си както винаги на уиски, Паркър – припомни си той. – А за теб, Джой?

– Същото – каза тя.

Той наля и ни подаде чашите. Но не отиде да седне зад бюрото. Вместо това се настани на един от свободните столове до нас. Навярно опитваше да ни покаже, че сега не е шеф, а просто човек от редакцията. Понякога ставаше просто нелеп в опитите си да изтъкне колко е скромен, а друг път, разбира се, не проявяваше и капчица скромност.

Искаше да ме разпита за нещо, но не знаеше как да започне. А и аз не му помагах да се престраши. Седях, отпивах от чашата и го оставях да се пече в собствен сос. Чудех се какво знае и дали има поне смътна представа за последните събития.

Изведнъж разбрах, че в изводите от аутопсията може и да не е ставало дума за сърдечен удар, че Стария навярно все пак е извадил тежката артилерия и се е сражавал за нас, защото е предполагал, че знам нещо и заради това нещо си струва да ми спаси кожата.

– Тежък ден – каза той.

Съгласих се.

Той добави нещо за полицейската глупост и аз изсумтях утвърдително.

Най-сетне Стария се престаши.

– Паркър, ти си докопал нещо голямо.

– Може би – казах аз. – Още не съм наясно.

– Толкова голямо, че някой опитва да те очисти.

– Имаше такъв опит – потвърдих аз.

– С мен можеш да говориш откровено – заяви той. – Ако трябва да се пази тайна, знаеш, че съм ням като гроб.

– Нищо не мога да ти кажа – рекох аз. – Ще ме сметнеш за луд. Няма да повярваш на нито една дума. Преди да споделя с когото и да било, трябва да събера доказателства.

Той усърдно направи смаяна физиономия.

– Значи чак толкова голямо било.

– Толкова – кимнах аз.

Исках да му разкажа. Жадувах да поговоря откровено с някого. Исках да споделя товара на тревогите и страха, но само с човек, който е готов да повярва и поне да опита да помогне с нещо.

– Шефе – запитах аз, – можеш ли да отхвърлиш всяко съмнение? Гарантираш ли, че си готов да приемеш за чиста монета всичко, което ти кажа?

– Опитай – отвърна той.

– По дяволите, това не е отговор.

– Добре тогава, готов съм.

– Ами ако ти кажа, че пришълци от някаква далечна звезда в момента изкупуват Земята?

Той явно реши, че го будалкам и отвърна студено:

– Бих те сметнал за луд.

Изправих се и сложих чашата на бюрото.

– Друго не съм и очаквал.

Джой също стана.

– Ела, Паркър – рече тя. – Излишно е да стоим тук.

– Чакай, Паркър! – изрева Стария. – Нали не е това? Ти се шегуваше.

– Да бе, ще се спускам от смях – рекох аз.

Излязохме и тръгнахме по коридора. Очаквах, че шефът ще изскочи да ни повика, но той не го стори. Не изчакахме асансьора и докато

завивахме към стълбата, зърнах за миг Стария – още си седеше на стола и зяпаше подир нас, сякаш се чудеше дали да се ядоса и незабавно да ни изхвърли от работа, или да приеме, че в крайна сметка моите приказки може да крият нещо по-съществено. Изглеждаше дребен и далечен, като че го гледах през обърнат бинокъл.

Слязохме три етажа по-долу и се озовахме във фойето. Не знам защо не взехме асансьора. Изглежда, не ни бе дошло на ум. Може би просто искахме да се махнем час по-скоро от редакцията.

Навън валеше. Засега слабо, но скоро щеше да се посипе студен и унил дъжд.

Запътихме се към колата и спряхме до нея, без да влизаме. Бяхме объркани и не знаехме какво да предприемем.

Мислех за онова, което бях открил в гардероба си (макар да нямах представа какво точно е било) и за бомбата в колата на паркинга. Джой сигурно мислеше за зверовете, които може би още дебнеха около нейната къща... а дори и да ги нямаше, пак щяха да се прокрадват във въображението ѝ.

Тя пристъпи по-близо и се стуши до мен, а аз мълчаливо я прегърнах през раменете в дъждовния мрак. Притисках я към себе си и мислех, че сме като две загубени и изплашени деца, които се прегръщат под дъжда. И се страхуват от тъмнината. За пръв път в живота си изпитвах страх от тъмнината.

– Виж, Паркър – каза Джой.

Тя протегна ръка, разтвори юмрук и видях, че върху дланта ѝ лежи нещо дребно.

Приведох се и в неясните лъчи, долитащи от една далечна улична лампа, различих очертанията на ключ.

– Стърчеше от ключалката в лабораторията на Стърлинг – обясни тя. – Измъкнах го незабелязано. Онзи тъп полицай захлопна вратата, без изобщо да се сети за ключ. Толкова го беше яд на теб, че не мислеше за нищо друго. Задето го попита дали не иска и показания от кучето.

– Отлично! – възкликнах аз.

Хванах лицето ѝ с длани и я целунах. И досега не знам защо толкова се зарадвах на ключа от лабораторията. Навярно просто бях щастлив, че в крайна сметка сме изиграли представителите на властта, че сме им погодили номер в една зловеща и страшна игра.

– Да вървим – каза тя.

Отворих вратата и я изчаках да седне в колата, после минах от другата страна. Пъхнах ключа в таблото, превъртях го и в мига, когато

двигателят се закашля и заработи, трескаво опитах да дръпна ключа обратно, но вече осъзнавах, че е твърде късно.

Ала не се случи нищо. Моторът бръмчеше спокойно. В колата нямаше бомба.

Облегнах се назад и избърсах потта от челото си.

– Какво има, Паркър?

– Нищо – казах аз.

Включих на скорост и потеглих. Спомних си колко пъти вече бях подкарвал колата без произшествия: в имението Белмонт, пред биологичния факултет (двукратно) и пред полицейския участък. Едва ли имаше опасност. Може би черните топки никога не повтаряха един и същ вариант след първия провал.

Свърнах по една пресечка и подкарах към Юнивърсити авеню.

– Не се надявай прекалено, Паркър – предупреди ме Джой. – Входната врата може да е заключена.

– Не беше, когато излизахме – казах аз.

– Портиерът може да е заключил по-късно.

Но не беше заключено.

Влязохме в сградата на факултета и тихичко се прокраднахме по стълбите.

Стигнахме до лабораторията на Стърлинг и Джой ми подаде ключа. След няколко неуспешни опита успях да налучкам ключалката и отворих.

Влязохме, бутнах вратата назад и чух как бравата изщрака.

На лабораторната маса трептеше пламъчето на малка спиртна лампа. Твърдо помнех, че не сме я оставили запалена. А на една табуретка край масата седеше странна, изкривена фигура.

– Добър вечер, приятели – изрече фигурата. Вече добре познавах този ясен, любезен глас.

На табуретката седеше Атууд.

25.

Застинахме и се вторачихме в него, а той се изхили. Сигурно искаше да се размее любезно, но от устата му излетя тих злокобен кикот.

– Ако ви изглеждам малко странен – каза той, – то е защото не съм в пълен състав. Част от мен се прибра у дома.

Очите ни постепенно привикваха към слабото осветление. Сега го различавахме сравнително добре и разбрахме, че е не само изкривен, но и много по-дребен от нормалния човешки ръст. Едната му ръка беше по-къса от другата, тялото му изглеждаше прекалено мършаво, а лицето някак безформено и сгърчено. Но въпреки това дрехите му стояха безупречно, сякаш бяха ушити специално за тази уродлива фигура.

– И още нещо – добавих аз. – Липсва ви моделът.

Порових из джоба на шлифера и открих кукличката, която бях вдигнал от пода в мазето на имението Белмонт.

– Нямам намерение да ви усложнявам живота – казах аз.

Подхвърлих му куклата. Той протегна по-късата ръка и я хвана безпогрешно въпреки слабото осветление. И още щом докосна пръстите му, куклата се сля с него – сякаш в ръката му имаше уста, която я засмука.

Лицето му стана симетрично, двете ръце се изравниха и всички други телесни недъзи изчезнаха незабавно. Но сега дрехите изглеждаха ужасно скроени и късият ръкав на самото едва му стигаше до лакътя. Остана си все тъй дребен – много по-дребен, отколкото го помнех.

– Благодаря – каза той. – Така е по-лесно. Иначе трябва през цялото време да се напрягам, за да запазя формата.

Ръкавът бавно слизаше надолу по ръката; виждах го как расте. Цялото му облекло се променяше, за да съвпадне с новата фигура.

– Обаче дрехите са досадна работа – небрежно подхвърли Атууд.

– Значи затова държите цял склад за облекло в кантората.

Той ме погледна с лека изненада, после кимна.

– Вярно, вие минахте оттам. Бях забравил. Трябва да призная, мистър Грейвс, че вие сте много проникателен човек.

– Такава ми е работата – отвърнах аз.

– А вашата придружителка?

– Извинявайте – казах аз. – Трябваше да ви запозная. Мис Кейн, мистър Атууд.

Атууд се вгледа в нея.

– Ако не се обидите от мнението ми – каза той, – мисля, че вие хората имате най-нелепата размножителна система, която някога съм виждал.

– Ние си я харесваме – заяви Джой.

– Но тя е толкова обременителна. Или по-скоро вие я обременявате, като вплитате в нея безброй обществени обичаи и морални принципи. А иначе предполагам, че е напълно сносна.

– Разбира се, няма как да прецените от личен опит – подхвърлих аз.

– Мистър Грейвс – каза той, – вие сигурно сте наясно, че макар да имитираме вашите тела, не сме длъжни да копираме сяпко и всичките им функции.

– Освен телата ни – напомних аз – може би имитирате и други неща. Например бомби за автомобили.

– О, да – съгласи се той. – Това е сравнително просто.

– А капани пред вратите?

– И това не е трудно. Нали разбирате, елементарно устройство. Обаче със сложните структури понякога не се справяме много добре.

– Но защо ви беше онзи капан? – запитах аз. – Само си взехте белята с него. Не знаех нищо за вас. Не бях и сънувал, че съществувате. Ако не беше капанът...

– Пак щяхте да узнаете – каза той. – Вие сте човек, който умее да прави изводи. Разбирате ли, ние отдавна знаехме за вас. Може би ви познавахме по-добре, отколкото сам се познавате. Знаехте на какво сте способен и какво да очакваме от вас. А освен това имаме известна представа за предстоящите събития. Понякога знаем, понякога не. Има фактори, които...

– Почакайте за момент, дявол да го вземе – прекъснах го аз. – Твърдите, че сте знаели за мене. Нима само аз съм бил обект на вашето внимание?

– Разбира се, че не само вие. Знаехме по нещичко за всеки от вас, който в един или друг момент би могъл да разбере за нашето съществуване. Журналисти, представители на правните среди, държавни служители, индустриалци на ключови постове и...

– Проучвали сте всички тези хора?

Той едва не се изсмя презрително.

– До един.

– Имаше ли други освен мене?

– О, имаше, разбира се. Доста народ.

– И тогава влязоха в действие капаните и бомбите...

– Методите ни са разнообразни – неопределено каза Атууд.

– Убили сте ги – натъртих аз.

– Щом настоявате. Но бих ви напомнил да не мерите с различен аршин. Тази вечер пристигнахте тук с намерението да излеете в мивката значително количество киселина.

– Разбира се – отвърнах аз, – но сега осъзнавам, че едва ли щеше да има полза.

– Навярно имаше известна възможност да ме унищожите... поне отчасти. Знаете, че наистина бях в канала.

– Да, щях да унищожа вас. Но не и другите.

– Какво искате да кажете? – запита той.

– Ако ви унищожа, ще се появи нов Атууд. Можете да го създадете когато си поискате. Право да си кажа, струва ми се безсмислено да избивам Атууд подир Атууд, щом зная, че след минута или час непременно ще изникне нов.

– Не знам – замислено промърмори Атууд. – Не мога да разбера що за същества сте вие, хората. Има във вас нещо неуловимо и напълно безсмислено. Създавате правила за поведение, организирате си спретнати обществени структури, но нямате схеми за собствените си личности. В един момент можете да бъдете невероятно глупави, а в следващия изведнъж ставате гениални. А най-неприятното – най-ужасното – е вашата неизречена, вродена вяра в съдбата. Не нечия друга, а именно човешката съдба. Поразителна самоувереност.

– А вие? – запитах аз. – Нямаше ли да ме намразите, ако бях сипал киселината?

– Не особено – каза Атууд.

– Ето, това е разликата между нас и си струва да я обмислите задълбочено. Лично аз изпитвам сериозна омраза към вас и вашия род за опита да ме убие. А още повече ви мразя за убийството на моя приятел.

– Докажете го – предизвикателно заяви Атууд.

– Какво?

– Докажете, че съм убил вашия приятел. Доколкото знам, това е общоприето сред хората. Можеш да вършиш каквото и да било, стига да не те хванат. Освен това, мистър Грейвс, гледните точки се променят. В зависимост от обстоятелствата.

– Искате да кажете, че има места, където убийството не се смята за престъпление?

– Точно така – потвърди Атууд.

Пламъчето на спиртната лампа трептеше и из стаята танцуваха безформени сенки. Всичко изглежда толкова делнично, толкова обикновено, помислих аз. Стояхме един срещу друг – рожби на две различни планети, на две различни цивилизации, а разговаряхме съвсем като хора. Може би защото съществото отсреща, независимо от истинската си същност, бе приело човешки облик, познаваше човешката реч и поведение, а донякъде и човешкия начин на мислене. Запитах се дали щеше да бъде същото, ако отсреща на табуретката седеше една от ония черни топки и вместо да се преструва на човек или нещо друго, разговаряше като Песа, без да отваря уста. И дали тази твар, приела временно облика на Атууд, щеше да разговаря тъй умело и гладко, ако не бе изучила всестранно, макар и повърхностно, човешките обичаи.

Откога и колко ли пришълци живееха на Земята? Навярно от години насам упорито усвояваха не само знанията, а даже и чувствата на човешкия род, опознаваха обществените структури, икономическите системи и финансовите операции. Разбирах, че им е трябвало много време, защото бяха започнали на съвършено непозната територия, сред лабиринт от неизвестни и изненадващи закони на правото и търговията.

Джой положи ръка върху рамото ми.

– Да си вървим. Тоя тип ми е неприятен.

– Мис Кейн – заяви Атууд, – ние сме готови да приемем вашата неприязън. Между нас казано, тя изобщо не ни вълнува.

– Миналата сутрин разговарях с хора, които бяха изпаднали в ужас, защото нямат къде да отидат – каза Джой. – А тази вечер срещнах друго семейство, изхвърлено от дома си, защото бащата останал без работа.

– Подобни неща не са били рядкост в цялата ви история – възрази Атууд. – Не ме предизвиквайте на тази тема. Чел съм вашата история. Не сме създали това положение. По вашите мерки то съществува много отдавна. А ние поне го сторихме честно. Поварвайте ми, придържахме се към всички изисквания на закона.

Имах чувството, че тримата разиграваме роли от старинна морализаторска пиеса, в която авторът е раздул хилядократно всички грехове на човечеството, за да докаже своята теза.

Усетих как пръстите на Джой се стягат около ръката ми и разбрах, че тя едва сега е осъзнала с пълна сила истинската неморалност на съществото пред нас. А може би осъзнаваше още нещо – че тази твар, този Атууд всъщност е само олицетворение на цялата огромна орда, на армията от пришълци, които възнамеряваха да ни отнемат Земята. Зад съществото на табуретката сякаш надвисваше безумният мрак, връхлетял

от някаква далечна звезда, за да сложи край на човешкия род. И което бе още по-страшно – не само на човешкия род, но и на всичките му творения, на всички негови скъпоценни, макар и нелепи понякога мечти.

Великата трагедия, осъзнах аз, не беше в гибелта на Човека, а в гибелта на всичко, за което се е борил, творил и изграждал планове.

– Ако изключим факта, че човечеството може да ни упреква или дори да ни ненавижда, всички наши действия са напълно безупречни и законни според собствените ви представи за добро и лошо – продължаваше Атууд. – Нито един закон не забранява на когото и да било, включително и на извънземните, да притежават частна собственост и да се разпореждат с нея. Вие самият, приятелю, както и дамата с вас, имате пълното право да закупувате недвижими имоти по свое желание. Включително, ако ви хрумне, да придобиете всичката недвижима собственост на този свят.

– Има само две пречки – казах аз. – Едната е липсата на пари.

– А другата?

– Би било адски просташко. Такива неща просто не се вършат. А може би има и трета пречка. Съществуват закони за защита на конкуренцията.

– А това ли било – възкликна Атууд. – Добре познаваме тия закони; взели сме някои мерки.

– Не се и съмнявам.

– Ако изчистим всичко ненужно и оставим същината на проблема, оказва се, че единственото изискване за онова, което сторихме, е притежаването на пари.

– Говорите за парите така, сякаш за пръв път се сблъсквате с подобна идея – казах аз, защото наистина бях останал с подобно впечатление от всичките му приказки. – Нима никъде другаде не са измислили употребата на пари?

– Не ставайте смешен – заяви Атууд. – На много места се води един или друг вид търговия и съществуват средства за обмяна. Но това не са парите такива, каквито ги познавате тук. За вас парите далеч надхвърлят метала или хартията, от която са изработени, надхвърлят и колоните от цифри в счетоводните книги. Доколкото ми е известно, тук, на Земята, вие сте вложили в парите дълбок символизъм, каквото няма нито едно средство за обмяна в цялата вселена. Превърнали сте ги в сила и достойнство, а липсата им е станала нещо позорно и едва ли не престъпно. С тях измервате хората, успеха, дори сте готови да ги боготворите.

Ако го бях оставил, навярно щеше да продължи до безкрай.

Личеше, че е готов да изнесе цяла проповед. Но не го оставих.

– Погледнете откъм практичната страна на въпроса. Далеч преди да сте привършили с операцията, ще трябва да заплатите много повече, отколкото струва Земята. Ще изхвърляте хората от работа, ще ги оставяте без подслон и все някой ще трябва поне малко да се погрижи за тях. Всички земни правителства ще организират мащабни програми за подпомагане на безработните и средствата за тия програми ще се осигуряват от повишените данъци. А имайте предвид, че данъците ще зависят от имота, който сте закупили. Вие изхвърляте хората от работа, оставяте ги без покрив – добре, значи ще плащате данъци, за да осигурите тяхното съществуване.

– Виждам – подигравателно каза Атууд, – че сърцето ви се къса за нашата печална участ. Всичко това е много човечно и аз ви благодаря за добрината. Но не се тревожете. Ще плащаме данъците. Ще ги плащаме с най-голямо удоволствие.

– Ако свалите правителствата, няма да има данъци. Не сте ли се замисляли по въпроса?

– В никакъв случай – енергично възрази Атууд. – И през ум не ни минава да го сторим. Това би било незаконно. А ние не нарушаваме закона, приятелю.

Само че това нямаше да ни помогне. Вече нищо не можеше да ни помогне.

Защото пришълците щяха да контролират земите, природните ресурси и всичко изградено от хората, но нямаше да използват своята собственост. Нямаше да орат и да сеят. Машините във фабриките щяха да спрат. Мините нямаше вече да дават руда. От горите нямаше да идва нито грам дървесина.

Хората щяха да бъдат лишени не само от своята собственост, но и от вековното си наследство. Заедно със земите, къщите, фабриките, магазините и стоките щяха да си отидат надеждите, копнежите и онзи извечен стремеж, онази вяра, която бе създала човечеството. Не беше толкова важно каква част от цялата земна собственост ще завладеят пришълците. Можеха и да не купуват всичко. Стигаше само да спрат колелото на промишлеността, да затлачат потока на търговията, да съсият дейността на финансовата система. Стореха ли това, щеше да дойде краят на трудовата дейност, на кредита и на бизнеса. А човешките мечти щяха да загинат.

Нямаше значение дали пришълците ще изкупят всички жилища. Когато съсияха останалото, четирите стени, наречени от човека дом,

щяха просто да се превърнат в място за умиране. Изкупуването на жилища или беше чисто терористична кампания, или – което ми се струваше по-вероятно – доказваше, че дори и сега пришълците не разбират колко малко им трябва всъщност, за да нанесат смъртоносния удар.

Разбира се, щеше да има програми за подпомагане на безработните, правителствата щяха да им осигуряват хляб, а по възможност и подслон. Пари нямаше да липсват, защото извънземната орда щеше да си плаща данъците с най-голямо удоволствие. Но в подобно положение парите щяха да станат най-евтиното и най-безполезното нещо. Колко струва един картоф или погача хляб, когато картофите са на привършване и няма брашно за месене?

Щом положението се изяснеше, щеше да има съпротива. В битката щяха да се включат не само отделни хора, но и цели правителства. Ала дотогава пришълците несъмнено щяха да са организирали своята отбрана – и то със средства, каквито не бихме могли и да си представим. Може би щяха да приложат тактиката на изгорената земя – да унищожат в пламъци фабриките, жилищата и всичко останало, та Човекът да бъде лишен от онова, с което си е осигурявал средства за препитание и живот. Тогава бихме могли да се сражаваме единствено за земята, ала гола земя нямаше да ни даде нищо.

Знаех, че ако незабавно бъде предприето нещо, има надежда да победим пришълците дори и в сегашното отчаяно положение. Но за спешна акция се изискваше едно условие: готовност на хората да повярват в бедствието. А никой нямаше да повярва. С болка в сърцето разбирах, че възприемането на грубата, жестока действителност нямаше да дойде преди светът да се стромоляса в хаоса – а тогава щеше да бъде твърде късно.

Стоях и разбирах, че съм измамен, а заедно с мен е измамен и целият свят.

Преди много години Хърбърт Уелс бе писал за пришълци, които опитват да завладеят Земята. След него още мнозина бяха описвали въображаеми варианти на другопланетни нашествия. Но нито един от тях не бе и сънувал какво ще се случи в действителност. Никой не бе предвидил как щеше да стане – как самата система, която бяхме изграждали с толкова мъки през вековете, щеше да се обърне срещу нас, как свободата и правото на собственост щяха да се окажат капан за човечеството.

Джой ме дръпна за ръкава.

– Да си вървим.

Обърнах се и тръгнах към вратата.

Зад гърба си чух смеха на Атууд.

– Обадете ми се утре – каза той. – Може би ще открием общи интереси.

26.

Навън дъждът се засилваше. Не беше пороен, но се лееше с монотонно, унило упорство. Из въздуха се носеше пронизващ хлад. Помислих си, че тъкмо такава нощ подхожда за рухването на нашия свят. Не, „рухване“ звучеше прекалено драматично. Навярно би било по-точно да се каже „разпадане“. Нощ, в която светът се разпада като разядена от червеи сграда, без да знае кога и от какво е бил разяден – нещо повече, разпада се толкова неусетно, че ще осъзнае заплахата едва когато всичко е свършило.

Отворих вратата на колата и веднага я затръшнах, преди Джой да успее да влезе.

– Забравих – казах аз. – Вътре може да има бомба.

Джой ме погледна и надигна ръка да отметне кичур коса от очите си.

– Не – възрази тя. – Нали той иска да разговаря с теб. Утре.

– Само приказва. Прави се на интересен.

– Бомба или не, нямам никакво намерение да се прибирам пеша под дъжда по никое време. Предния път нямаше бомба.

– Нека първо да вляза аз. Ти се отдръпни...

– Не – категорично заяви тя. После посегна и рязко дръпна вратата.

Заобиколих колата и влязох. Завъртях ключа и двигателят заработи.

– Виждаш ли? – рече Джой.

– Можеше и да има бомба – казах аз.

– И да имаше, не бива през цялото време да се боим от това. Ако решат да ни убиват, има хиляди начини да го сторят.

– Те убиха Стърлинг. Вероятно са убивали и други хора. С мене опитаха на два пъти.

– И не успяха – каза Джой. – Имам чувството, че няма да потретят.

– На интуицията ли се доверяваш?

– Паркър, може и те да имат интуиция.

– Това пък какво общо има?

– Може би нищо – призна тя. – Всъщност не това имах предвид.

Исках да кажа, че колкото и да ни изучават за своите цели, колкото и да се мъчат да приличат на нас, никога няма да усвоят нашия начин на мислене.

– Значи смяташ, че ако не убият човека от два опита, просто ще се

откажат.

– Е, не точно това, но може и да е вярно. Във всеки случай, няма да повторят по същия начин.

– Значи съм застрахован от капани, бомби и чудовища в гардероба.

– Може да са суеверни – каза тя. – Може да имат такава схема на мислене. Или пък логика, съвършено различна от нашата.

Знаех, че през цялото време е мислила за това. Опитвала е да избистри нещата. Тази красива главичка беше натъпкана с логика и неуморно работеше над новите факти и предположения, до които бяхме стигнали. Но едва ли имаше начин да разберем всичко. Защото не ни достигаха факти. Мислехме като хора и се мъчехме да отгатнем мислите на пришълците, без изобщо да знаем техния начин на разсъждение. А дори и да знаехме, нямаше гаранция, че човешката мисъл може да се вмъкне в кривото русло на чуждия разум.

Джой бе изтъкнала обратното. Колкото и да искат, казваше тя, пришълците не могат да усвоят нашия начин на мислене. Но все пак те имаха по-добър шанс. Изучаваха ни Бог знае откога. И бяха много – кой знае колко хиляди или милиони. Но дали беше наистина така? Дали не представляваха само един индивид, разделен на отделни фрагменти колкото топка за боулинг, за да може да се превръща в най-различни неща и да бъде на стотици места едновременно?

Но дори и да имаха индивидуалност, дори всяка топка да беше напълно отделна и независима, все пак те бяха далеч по-близки една до друга, отколкото хората. Защото само с общите усилия на много от тях можеше да бъде създаден Атууд или жената, с която разговарях в бара – трябваше да се обединяват, за да подражават на хората. И при този процес, при имитирането на човек или каквото и да било, те трябваше да работят единно, а сетне наистина да се превърнат в едно цяло.

Напуснахме университетското градче, излязохме на пустия булевард и поехме към града.

– А сега какво? – запитах аз.

– Не искам да се прибирам у дома – каза Джой. – Те може още да чакат там.

Кимнах, защото я разбирах. И се запитах каква ли беше оная твар, която дебнеше из двора. Може би някакъв хищен звяр, или по-скоро имитация на звяр от далечна планета. А може би множество хищници от различни планети. Може би даже цяла менажерия от ужасяващи същества, предназначени не толкова да убиват, колкото да сплашват. Или пък само примамка, за да ни съберат на едно място – мене, Джой и Песа. Но

ако наистина искаха да ни убият, значи плановете им пак се бяха провалили.

Песа бе споменал, че топките никога не отиват докрай, никога не прекаляват и се мъчат да свършат всичко с полумерки. Опитах да си припомня какво точно бе казал, но спомените ми бяха мъгливи. Прекалено много събития ми се струпаха напоследък.

Къде ли бе изчезнал Песа?

– Паркър – каза Джой, – трябва да си починем. Трябва да се приберем някъде на сухо и да поспим.

– Да – кимнах аз. – Знам. Моят апартамент...

– Нямах предвид твоя апартамент. И там е опасно. Дали да не потърсим хотел?

– Джой, в джоба ми има само един-два долара. Забравих да си взема заплата.

– Аз взех моята – каза тя. – Имам пари, Паркър.

– Джой...

– Да, знам. Не се тревожи. Всичко е наред.

Продължавах да карам по улицата.

– Колко е часът? – запитах аз.

Тя надигна часовника си пред светлинките на таблото.

– Наближава четири.

– Страхотна нощ – промърморих аз.

Тя уморено се облегна назад и завъртя глава към мене.

– Дума да няма. Една взривена кола с някакво нещастно хлапе в нея, но слава Богу, не си бил ти; един приятел, убит коварно от другопланетна твар; една журналистка ще си загуби репутацията, защото е толкова уморена, че не се интересува с кого ще си легне...

– Помълчи, ако обичаш – казах аз.

Отклоних колата от булеварда.

– Къде отиваме, Паркър?

– В редакцията. Трябва да проведе един разговор. Междуградски.

Поне да е за сметка на вестника.

– Вашингтон? – запита тя.

Кимнах.

– Със сенатора Роджър Хил. Време е да говоря с Родж.

– Посред нощ?

– По всяко време. Той е слуга на народа, нали? Поне така разправя пред хората. Когато наближат избори. А сега страната – цялата тая проклетата страна – се нуждае тъкмо от слуга на народа.

– Няма да ти се зарадва.

– Не ми е притрябвала неговата радост.

Спрях край тротоара срещу мрачната сграда. Светлинки мъждукаха само зад прозорците на редакционната зала и в някакъв кабинет на третия етаж.

– Ще дойдеш ли с мен?

– Не – каза Джой. – Оставам тук. Ще заключа вратите и ще пазя колата от бомбаджии.

27.

Из пустата зала витаеше хладното, безлично очакване, което изпълва вестникарските редакции след напускането на персонала. Естествено, нощните пазачи сигурно бяха наоколо, но не ги видях. Куриерчето по прякор Бързака също трябваше да е на работа, но най-вероятно бе хукнало нанякъде по своя си работа или пък се бе потулило да подремне час-два в някое потайно кътче.

Тук-там светеха лампи, но лъчите им само подсилваха призрачните сенки из залата и пораждаха онова странно чувство, което изпитва човек, когато крачи по мъглива нощна улица.

Отидох до бюрото си, седнах на стола и протегнах ръка към слушалката на телефона, но не я вдигнах веднага. Седях неподвижно и се ослушах, макар че сам не знаех какво очаквах да чуя – може би просто се вслушах в тишината. Из залата цареше покой. Не чувах нито звук. Имах чувството, че в този миг е замлъкнал целият свят – че безмълвието се разпростира отвъд стените на редакцията, за да обгърне цялата изтръпнала планета.

Бавно вдигнах слушалката и набрах номера на централата. Обади се сънлива телефонистка. Когато съобщих с кого искам да се свържа, тя изрази любезно учудване, сякаш искаше да ме упрекне, че ще безпокоя посред нощ толкова велика личност. Но беше достатъчно благоразумна да се въздържа от коментари и само каза да затворя и да изчакам.

Оставих слушалката, облегнах се назад и опитах да поразмисля, но безсънните часове си казваха думата и мозъкът ми отказваше да работи. Едва сега усетих колко съм изморен.

Седях като в мъгла, оскъдните светлини наоколо напомняха далечни улични лампи и наоколо продължаваше да царува тишина. В замаяното ми съзнание изплува мисълта, че може би тази нощ цялата Земя е такава – безмълвна, морна и победена планета, която мълчи, защото вече нищо не може да я развълнува. Планета, която отива към гибел и не дава пукната пара за това.

Телефонът извънтя.

– Имате връзка, мистър Грейвс – съобщи телефонистката.

– Здравей, Родж – казах аз.

– Ти ли си, Паркър? – запита далечен глас. – Какви дяволи са те прихванали по никое време?

– Родж – казах аз, – важно е. Знаеш, че нямаше да се обадя, ако не беше важно.

– Дано. Легнал съм си преди два часа.

– Безсънни нощи, а, сенаторе?

– Имахме нещо като заседание. Трябваше да обсъдим някои въпроси.

– Стреснал ли се е някой, Родж?

– От какво да се е стреснал? – запита той и гласът му беше студен и гладък като лед.

– Например от това, че в банките има прекалено много пари.

– Слушай, Паркър – рече той, – ако опитваш да изкопчиш нещо от мен, само си хабиш времето.

– Не да изкопча, а да ти кажа нещо. Ако ме изслушаш, мога да ти обясня какво става. Трудно е за разказване, но трябва да ми повярваш.

– Слушам те.

– На Земята има пришълци – казах аз. – Същества от звездите. Видях ги, разговарях с тях и...

– Ясно – отсече сенаторът. – Снощи беше петък вечер и ти си се натряскал.

– Грещиш – възразих аз. – Трезвен съм като...

– Взел си заплата и си хукнал по кръчмите...

– Никаква заплата не съм взел. Бях толкова зает, че забравих.

– Сега вече знам, че си пиан. Ти никога не пропускаш заплата. Винаги си пръв на опашката с протегнатата ръка...

– Дявол да го вземе, Родж, няма ли да ме изслушаш?

– Лягай да поспиш – посъветва ме сенаторът. – Обади ми се утре сутрин, ако още държиш да разговаряме.

– Върви по дяволите – изревах аз, но той не ме чу. Вече беше затворил. Слушалката бръмчеше тихо и безжизнено.

Искаше ми се да я тресна върху телефона, но не го сторих. Нещо ме възпря – може би дълбокото чувство за провал не ми даваше да се ядо-сам наистина.

Седях със слушалка в ръката, нейде далече прекъснатата връзка бръмчеше като комар и постепенно ме изпълваше увереност, че няма надежда – че никой няма да ми повярва, никой няма да изслуша онова, което исках да кажа. Сякаш навсякъде има по един Атууд, казах си аз, сякаш всички са фалшиви хора, създадени от космическите нашественици.

Всъщност не е чак толкова невероятно, помислих аз. Наистина

можеше да се случи нещо подобно. Точно така би трябвало да постъпят пришълците.

По гръбнака ми плъзнаха ледени мравчици и аз продължих да седя, вкопчен в слушалката. Чувствах се най-самотният човек на света.

Защото можеше да се окаже, че наистина съм самотен.

Ами ако сенаторът Роджър Хил не беше човек – онзи човек, когото познавах от години? Ами ако останките на истинския, реалния Роджър Хил лежах заровени в някое потайно кътче, а преди малко бях разговарял с двойника, с фалшивия Роджър Хил? Ами ако Стария всъщност беше някаква гнусна твар, откраднала неговия облик? Ами ако председателят на някоя голяма стоманодобивна компания вече не беше човек? Ами ако чиновник подир чиновник бяха премахнати и местата им бяха заели изчадия от други светове – толкова съвършено оформени и подготвени, че да не предизвикват подозрения нито между колегите, нито дори в семействата си?

Ами ако жената, която ме чакаше в колата отвън, не беше...

Но това вече беше безумие. Беше просто смешно. Нелепа фантазия на един изтощен, разочарован и потресен ум, загубил способността да разсъждава нормално.

Оставих слушалката и бутнах телефона настрана. Бавно се изправих и постоях сред безмълвието, потръпвайки от хлад.

После се спуснах долу и излязох на улицата, където ме чакаше Джой.

28.

Мигацият надпис „Свободни места няма“ хвърляше зелени и червени отблясъци по мокрия черен асфалт. Светлините му упорито повтаряха едно и също предупреждение към света. Край него мътно лъщяха паркирани автомобили, а по-назад се гушеха в мрака шепа бунгала, всяко с лампичка над вратата.

– И тук няма места – каза Джой. – Чувствам се като натрапница.

Кимнах. Вече в пети мотел не можехме да открием свободни места. Не всички надписи примигваха, но светлините им съобщаваха едно и също сред нощния мрак. Примигването само по себе си не носеше никакъв нов смисъл, но от него вестта ставаше подчертано агресивна. Сякаш надписът унило и подробно разясняваше, че не ще намерим подслон.

Пет мотела с тия зловещи надписи и един без никакъв надпис – мрачен, изоставен и затворен за всички.

Намалих скоростта и спрях. Седяхме мълчаливо и гледахме надписа.

– Трябваше да го очакваме – каза Джой. – Трябваше да се досетим. Всички ония бездомни хора. Те са ни изпреварили. Може би със седмици.

Дъждът продължаваше да се лее. Чистачките жално скърцаха по стъклата.

– Май не беше много умна идея – казах аз. – Може би...

– Не – прекъсна ме Джой. – Там не се връщам. Нито при теб. По-добре да умра.

Продължихме напред. Още два мотела известяваха, че нямат свободни места.

– Няма начин – въздъхна Джой. – Навсякъде е пълно. А в хотелите ще е още по-зле.

– Може и да намерим нещичко – промърморих аз. – В онзи изоставен мотел без надпис.

– Но там беше тъмно. Сигурно няма жива душа.

– Там ще намерим подслон – казах аз. – Ще имаме покрив над главата. Онзи човек край езерото беше строшил ключалката. И ние можем да сторим същото.

Шосето беше пусто. Завъртях колата и подкарах обратно.

– Помниш ли къде беше? – запита Джой.

– Мисля, че да.

Не го открих от първия път и се наложи да завия отново, но най-сетне се озовахме пред мотела – без надпис, без светлини, без жива душа наоколо.

– Купен и затворен – казах аз. – Бързо и ефикасно. Не е като жилищата, където първо трябва да се отпрати предизвестие.

– Това ли мислиш? – запита Джой. – Че Атууд е закупил този мотел?

– Иначе защо ще е затворен? – отвърнах аз. – Ако имаше друг собственик, щеше да работи, не мислиш ли? В днешно време мотелите са същински златни мини.

Завих надолу по отклонението. В лъчите на фаровете пред едно от бунгалата се мярна автомобил.

– Някой ни е изпреварил – подхвърли Джой.

– Не бой се – казах аз. – Всичко е наред.

Прекосих двора и спрях така, че фаровете да осветяват другия автомобил. Зад мокрите стъкла смътно се мярнаха бледи, изплашени лица.

Поседях малко, после излязох навън. Лявата врата на колата се отвори и отвътре се подаде непознат мъж. Той закрачи към мен през светлите конуси на фаровете.

– Място за нощувка ли търсите? – запита човекът. – Няма да намерите, навсякъде е заето.

Беше на средна възраст и дрехите му изглеждаха спретнати, макар и доста омачкани. Нов шлифер, скъпа мека шапка и строг делови костюм. Обувките му бяха безупречно лъснати и по тях полепваха дъждовни капчици.

– Знам, че никъде няма места – добави той. – Проверих. Не само днес, проверявам всяка вечер.

Кимнах и усетих, че стомахът ми се свива на топка. Призляваше ми като го гледах. Още една безпомощна жертва.

– Сър – запита човекът, – можете ли да ми кажете какво става? Не сте полицаи, нали? Впрочем, все ми е едно.

– Не съм – успокоих го аз.

По гласа му личеше, че е готов да изпадне в истерия – явно вече нямаше сили да търпи. Бе видял как светът около него се разпада малко по малко, ден след ден, а не бе имал възможност да стори каквото и да било.

– И аз съм човек като вас – казах аз. – Търся подслон.

Думите прозвучаха нелепо, но човекът не обърна внимание.

– Името ми е Джон Куин и съм заместник-председател на застрахователна компания – представи се той. – Получавам почти четиридесет хиляди долара, а ето че бродя бездомен и няма къде да укроя семейството си от дъжда. Освен в колата, разбира се. – Той ме изгледа втренчено. – Голям смях, нали? Хайде, посмейте се.

– Няма да се смея – казах аз. – Вече нищо не може да ме размее.

– Миналата година си продадохме къщата – продължаваше Куин. – Цената беше невероятно изгодна. Нали разбирате, трябваше ни по-голямо жилище. Старото стана тясно за децата. А не ми се щеше да го продавам. Уютно беше. Обичахме си го. Обаче ни трябваша повече стаи.

Кимнах. Все същата позната история.

– Слушайте – предложих аз, – дайте да не стоим на дъжда.

Но той сякаш не ме чуваше. Искаше да говори. Беше препълнен с думи, които напиреха да се излеят. Може би за пръв път срещаше човек, с когото да поговори – човек като него, търсещ подслон.

– Не се колебахме много. Мислехме, че ще е лесно. Докато траеше предизвестieto, имахме време да открием подходяща къща. Но не открихме. Проверяхме обявите във вестниците, но всеки път се обаждахме твърде късно. Къщите се оказваха продадени. Тогава потърсихме предприемач, обаче предприемачите обещаваха къща най-рано след две години. Даже опитах да предлагам подкупи, но нищо не стана. Претоварени били. Някои се бяха захванали да строят по сто и повече къщи. Невероятно, нали?

– Невероятно – съгласих се аз.

– Разправят, че ако можели да намерят повече работници, щели да ми построят къща. Но няма работници. Всички са заети. Опитахме да молим за отсрочка – месец, два, три, но накрая трябваше да напуснем. Предложих на посредника пет хиляди ако анулира сделката, обаче нищо не стана. Каза че много съжалявал, но къщата му трябвала. Напомни, че ми е дал цели три месеца отсрочка. Вярно, така си беше. А ние нямахме къде да отидем. Нямаме близки, при които да се подслоним. В града, искам да кажа. Можехме да пратим децата при роднини на село, но не искахме да се разделяме, а и роднините вече си имаха неприятности. Вярно имаме доста приятели, обаче как да им се натрапим на гости? Гледахме даже да не разберат колко сме закъсали. В края на краищата, всеки си има гордост. Като започне бурята, гледаш да издържиш и се надяваш, че ще отmine... Естествено, опитах навсякъде. Хотелите и мотелите бяха претъпкани. Апартаменти не се намираха. Поисках да купя каравана. Оказа се, че има цял списък от желаещи. Боже мили, списък за пет

години напред.

– И затова тази вечер сте тук – казах аз.

– Да – призна той. – Поне е закътано и спокойно. Няма да ни буди шумът от колите. Няма минувачи. Обаче е тежко. Особено за жената и децата. Живеем така вече цял месец. Когато можем, се храним на ресторант, но и там е претъпкано. Обикновено обядваме по крайпътните закувални или купуваме провизии и си правим пикник. По-рано обичахме да ходим на пикник от време на време, но вече не ни е весело. Даже децата го намразиха. Ползваме тоалетните на бензиностанциите. Прането даваме на пералня. Всяка сутрин отивам на работа. После жена ми откарва децата на училище и намира място за паркиране докато стане време да ги прибере. Идват заедно да ме вземат от работа и почваме да търсим свободен ресторант... Така е вече цял месец. Но повече няма да издържим. Зимата приближава и децата все питат кога пак ще си имаме къща. Ако в близките дни не намерим подслон, ще трябва да се преселим в някой друг град. Ще се наложи да напусна компанията...

– Излишно е – прекъснах го аз. – Няма къде да отидете. Навсякъде е едно и също.

– Мистър – изрече Куин с изтънял от отчаяние глас, – кажете ми какво става. Откъде ни сполетя тая беда?

– Не знам – отвърнах аз, защото не можех да му кажа истината. От нея само щеше да се почувства още по-зле. Тази вечер беше за предпочитане да не знае какво става.

И така ще е по целия свят, помислих аз. Човечеството щеше да се превърне в сбор от скитници, бродещи насам натам в търсене на по-добро място. Ала по-добро място нямаше да има. Отначало щяха да скитат на отделни семейства, по-късно може би щяха да се обединят в племена. В крайна сметка мнозина от тях щяха да се озоват в резервати – единствените места, където оцелелите правителства биха могли да полагат известни грижи за тях. Но до самия край щеше да има и бродяги, които да се бият помежду си за покрив над главата или за къшей хляб. Отначало, обзети от първите безумни пристъпи на ярост, те щяха да се вкочват във всяко жилище, независимо дали е тяхно или чуждо. Щяха да се борят за храна, да крадат и да трупат тайни запаси. Но пришълците щяха да изгорят къщите или да ги унищожат по някакъв друг начин. Като законни собственици имаха пълното право да ги изгорят и никой не можеше да им попречи, защото нямаше да го сторят открито. Нещо повече, щяха да смятат, че съвестта им е чиста, защото са спазили всички закони. Пожарите щяха да продължават. И нямаше начин за борба срещу

тях – поне на първо време. Как да се биеш срещу такива като Атууд, как да се сражаваш с топки за боулинг? Можеш само да ги ненавиждаш. Защото ще е трудно да ги хванеш и още по-трудно да ги убиеш, а наблизко винаги ще има дупки, през които да избягат към своя свят.

Някой ден вече нямаше да има нито къщи, нито храна. Може би въпреки всичко Човекът щеше да оцелее от чисто упорство. Но на мястото на хиляда щеше да остане само един – и когато настанеше този ден, пришълците щяха да спечелят война, която изобщо не е започвала. Човекът щеше да се превърне в изгнаник на собствената си планета.

– Как се казвате, мистър? – запита Куин.

– Паркър Грейвс.

– Добре, Грейвс, какво трябва да правим? Как да постъпим?

– Започваме с онова, което е трябвало отдавна да сторите – казах аз. – Влизаме в мотела. Семейството ви ще пренощува на сухо, ще имате кухня и баня.

– Но това е взлом! – възкликна той.

Туй то, помислих аз. Даже и в най-безнадеждното положение хората продължават да уважават частната собственост. Не кради, не влизай с взлом, не пипай чуждото. И тъкмо това ни бе докарало дотук. Щяхме да загубим първородното си право заради тия нелепи закони, които продължавахме да почитаме дори след като се бяха превърнали в смъртоносен капан.

– Децата ви трябва да се наспят по човешки – казах аз. – А на вас ви трябва баня, за да се избърснете на спокойствие.

– Но някой може да дойде и...

– Ако някой дойде и се опита да ви изгони, стреляйте по него.

– Нямам pistolет – възрази той.

– Намерете си тогава. Утре сутрин това да ви е първата работа.

Казах го и сам се изненадах колко бързо бях успял да се превърна от почтен гражданин в съвсем друг човек, който е готов да пише нови закони и да се бори за тях на живот и смърт.

29.

Слънчевите лъчи падаха косо през щорите и изпълваха с топло сияние тихата, уютна стая, която отначало ми се стори съвършено непозната.

Лежах с премрежени очи, без да мисля, без да се учудвам, без да правя каквото и да било – просто се наслаждавах на отдиha. Радвах се на слънцето, на мекото легло, на едва доловимия аромат на парфюм.

Съвсем като парфюма на Джой, мина през ума ми ленива мисъл.

– Джой! – възкликнах аз и рязко се надигнах, защото изведнъж си бях припомнил всичко: нощта, дъжда и невероятните събития.

Вратата към съседната стая беше отворена, но и там нямаше никой.

– Джой! – провикнах се аз, скачайки от леглото.

Подът под краката ми беше студен и през откrehнатия прозорец нахлуваше прохладен ветрец.

Отидох до вратата и надникнах в съседната стая. Леглото не беше оправено, само одеялото беше придърпано върху смачканите чаршафи. От Джой нямаше и следа. После видях на вратата бележка, забодена с кабърче.

Дръпнах я и прочетох:

Скъпи Паркър,

Взимам колата и потеглям за редакцията. Трябва да подготвя един материал за неделния брой. Ще се върна след обяд. Между другото, какво става с прословутата мъжественост? Поне да ми беше пуснал една ръка...

Джой.

Върнах се в другата стая и седнах на ръба на леглото. Панталонът, ризата и самото ми бяха метнати на стола, а под него се търкаляха обувките и чорапите. В ъгъла беше подпряна пушката, която взех от лабораторията на Стърлинг. Не помнех да съм я взимал от колата. Сигурно Джой я беше донесла преди да потегли за редакцията.

Ще се върна след обяд, пишеше тя. А леглото ѝ не беше оправено. Сякаш бе приела, че отсега нататък ще живеем по този начин. Сякаш просто нямаше друга възможност. Сякаш вече се бе приспособила към предстоящите промени.

И може би отначало цялото човечество щеше да се приспособи със

същата лекота, едва ли не щастливо, че е открило някакъв изход от безпътницата и рухналите мечти. Но след първоначалното примирение щяха да дойдат гневът, огорчението и бавното осъзнаване на цялата безнадеждност.

Джой бе отскочила до редакцията, за да провери материала си за неделния брой. Човекът от съседното бунгало бе продължил да работи в застрахователната компания, макар че целият свят се разпаднаше около него. Разбира се, трябваше да го правят, за да се хранят, да преживяват, да печелят пари. Но може би има и нещо повече, помислих аз. Навярно това бе единственият начин да продължат да се вкопчват в реалността, да се залъгват, че е променена само част от живота, но добрата стара рутина все още не е засегната.

А аз? Какво трябваше да правя аз?

Можех да ида в редакцията, да седна на бюрото и да скалпя още няколко есета за времето, когато щях да отсъствам. Мисълта за предстоящата командировка ми се стори някак странна – съвсем бях забравил, че скоро ще пътувам. Имах чувството, че съм узнал за пътуването само преди броени минути... или пък толкова отдавна, че би било напълно нормално да забравя.

Можех да отида в редакцията, но какво щях да правя там? Да пиша есета за бъдещите броеве на вестник, който след няколко дни вече нямаше да се печата?

Дявол да го вземе, всичко беше толкова безсмислено. Може би затова никой не искаше да ме изслуша – хората просто предпочитаха да не мислят за такива неща.

Пуснах бележката на Джой и листчето бавно запърха надолу. Посегнах да взема ризата си от стола. Все още не знаех какво ще правя, но така или иначе трябваше да се облека.

Излязох навън и постоях на верандата пред бунгалото. Денят беше слънчев, по-скоро летен, отколкото есенен. Дъждът бе отминал отдавна и само няколко локвички по изсъхналия двор напомняха, че е валило.

Погледнах часовника. Наближаваше пладне.

Пред едно от съседните бунгала стоеше колата на снощния ми познат, но иначе нямаше никакви признаци за човешко присъствие. Беше събота и навярно цялото семейство си доспиваше. Полага им се, помислих аз. Поне веднъж да поспят като хора, с покрив над главата.

Зърнах наблизо ресторант и разбрах, че съм гладен. Освен това там сигурно имаше телефон и можех да се обадя на Джой.

Ресторантчето не представляваше нищо особено, но беше

претъпкано с клиенти. Проправих си път към тезгяха, изчаках един човек да привърши и сграбчих освободената табуретка.

Щом сервитюрката прие поръчката ми, станах и пак се запровирах през навалищата към телефонната кабина в ъгъла. Криво-ляво успях да се вмъкна вътре и да затворя вратата. Пуснах монета и набрах номера. Когато телефонистката се обади, помолих да ме свърже с Джой.

– Подготви ли материала? – запитах аз.

– Сънчо – разсмя се Джой. – Кога стана?

– Преди малко. Как е там?

– Гевин е пощурял. Надушва някаква сензация, обаче не може да я докопа.

– Нещо свързано с...

– Не знам – отвърна тя, предугаждайки въпроса ми. – Може и да е свързано. Недостиг на пари в банките. Знаем, че...

– Недостиг! Та нали вчера Доу ми каза, че са затънали до гуша в пари.

– Сигурно е било точно така – съгласи се Джой. – Но вече не. Изчезнали са огромни суми. Вчера през деня парите са си били на място, но привечер, малко преди затварянето на банките, просто са изчезнали.

– Всички ще мълчат като риби – казах аз.

– Точно така. Гевин и Доу се добраха до някои видни личности, но всички се правят на две и половина. Нищо не знаели. А най-големите шефове са просто неуловими. Нали знаеш как е с bankerите в събота и неделя. Няма начин да ги откриеш.

– Да – съгласих се аз. – Всички са отпрашили на голф или за риба.

– Паркър, мислиш ли, че Атууд може да има пръст в тая работа?

– Не знам – казах аз. – Но не бих се учудил. Ще проверя.

– Как? – рязко запита тя.

– Мога да отскоча до имението Белмонт. Нали Атууд каза, че...

– Не ми се струва много разумно – мрачно промърмори тя. – Вече си ходил там.

– Ще внимавам. Знам как да се справя с Атууд.

– Нямаш кола.

– Ще взема такси.

– Нямаш и пари за такси.

– Шофьорът ще ме откара дотам и обратно – казах аз. – На връщане ще мина през редакцията да си взема заплатата.

– Значи всичко си обмислил.

Докато оставях слушалката, се запитах дали наистина съм

Обмислил всичко.

30.

Още от пръв поглед забелязах, че прозорецът е затворен. При снощното си бягство го бях оставил отворен, но дълго ме бе мъчило непепото чувство, че въпреки всичко трябва да се върна и да го затворя.

А сега беше затворен, завесите зад него бяха дръпнати и аз безуспешно се помъчих да си припомня дали снощи бе имало завеси или не.

Под бледите слънчеви лъчи къщата изглеждаше занемарена и неприветлива. От изток долиташе далечният плясък на вълни по брега. Стоях, гледах къщата и упорито си повтарях, че няма от какво да се боя. В края на краищата това беше най-обикновена порутена сграда, изложила на припек старите си кости.

– Да изчакам ли? – запита шофьорът.

– Няма да се бавя – казах аз.

– Твоя си работа, братче. Все ми е едно, нали броячът се върти.

Тръгнах напред по тухлената алея. Сухите есенни листа хрущяха под нозете ми.

Реших първо да опитам вратата. Щях да се държа цивилизовано и благопристойно. Ако никой не ми отвореше, щях да вляза през прозореца както снощи. Шофьорът сигурно щеше да се зачуди какво съм намислил. Но това не го засягаше. От него се искаше само да ме изчака докато се върна.

Има един дребен проблем, казах си аз, щом прозорецът е затворен, може и да са го заключили. Но това нямаше да ме спре. Вече нищо не бе в състояние да ме спре. Макар да разбирах, че ако някой ме запиташе защо искам да вляза, какво ме кара да търся Атууд, навярно не бих могъл да отговоря. Инстинкт? Кой знае... Джой бе споменала нещо за човешкия инстинкт... всъщност тя ли го каза или Атууд? Не помнех. Все едно, въпросът бе наистина ли инстинктът ме тласка по тази алея, за да се срещна отново с Атууд – без да знам защо, без ни най-малка представа какво ще му кажа и защо ще го кажа.

Изкачих стъпалата, натиснах бутона на звънеца и зачаках. Тъкмо надигах ръка да позвъня повторно, когато чух стъпки по коридора.

Изведнъж си спомних, че при снощното ми посещение звънецът не работеше. Тогава бутонът беше разхлабен и хлътна навътре без никаква съпротива. Но сега всичко изглеждаше наред, прозорецът беше затворен и по коридора се задаваха стъпки.

Вратата се отвори и на прага застана млада камериерка в безупречна черно-бяла униформа.

Зяпнах я с изумление.

Камериерката стоеше неподвижно и чакаше да кажа нещо. На лицето ѝ бе застинало високомерно изражение.

– Очаквах да срещна мистър Атууд – избъбрих аз най-сетне.

– Ще благоволите ли да влезете, сър? – запита камериерката.

Влязох във вестибула и веднага усетих разликата. Снощи къщата беше прашна и занемарена, с калъфи по оскъдните мебели. Но сега изглеждаше съвсем прилично. Прахът бе изчезнал, плочките и дървенията искряха от чистота. В ъгъла стърчеше самотна и пуста старинна закачалка, а голямото огледало до нея явно бе излъскано преди малко.

– Позволете да взема шлифера и шапката ви, сър – каза камериерката. – Мадам е в кабинета.

– Но Атууд... Нали Атууд беше...

– Мистър Атууд отсъства, сър.

Тя издърпа шапката от ръката ми и изчака да сваля шлифера.

Свалих го.

– Насам, сър – подкани ме камериерката.

Минах през отворената врата и се озовах в кабинет с библиотечни лавици чак до тавана. Зад бюрото край прозореца седеше ледената блондинка от бара – същата, която ми бе дала визитната картичка с надпис: „Търгуваме с всичко“.

– Добър ден, мистър Грейвс – поздрави тя. – Радвам се, че дойдохте.

– Атууд ми каза...

– За съжаление мистър Атууд вече не е с нас.

– А вие, разбира се, заемате неговото място.

Да, усещах около нея познатия леден хлад и дъха на теменужки. Изглеждаше като нещо средно между руса богиня и опитна секретарка. А освен това беше същество от друга планета и малка кукличка, която бях държал в ръка.

– Изненадан ли сте, мистър Грейвс?

– Не – казах аз. – В момента не. Преди навярно бих се учудил. Но вече не.

– Идвате да разговаряте с мистър Атууд. Надявахме се да дойдете. Трябват ни хора като вас.

– Дрън-дрън – казах аз. – Много съм ви притрябвал.

– Защо не седнете, мистър Грейвс? И моля ви, оставете

неуместните шегги.

Седнах на стола срещу бюрото и запитах:

– Какво очаквате от мен? Да си изпусна нервите и да се разридая?

– Не очакваме нищо подобно – отвърна тя. – Дръжте се съвършено нормално. Нека да поговорим като хора.

– Макар че случаят не е такъв, нали?

– Да, мистър Грейвс, случаят не е такъв.

Седях, гледах я и се чувствах адски притеснен. По лицето ѝ нямаше и следа от вълнение – то беше просто красиво и безизразно като картинка.

– Ако бяхте малко по-друг мъж – каза тя, – бих се опитала да ви убедя, че притежавам доста човешки качества. Но с вас навярно номерът няма да мине.

Поклатих глава.

– И аз съжалявам за това. Повярвайте, наистина съжалявам. Много бих желал да повярвам, че сте човешко същество.

– Мистър Грейвс, ако бях истинска жена, бих приела думите ви за най-големия комплимент, който съм получавала.

– А след като не сте?

– Все пак го приемам за комплимент.

Изглеждах я втрещено. Изненадваха ме не толкова самите думи, колкото начинът, по който ги бе изрекла.

– Може би все пак във вас има и нещо човешко – подхвърлих аз.

– Не – каза тя. – Дайте да не се самозалъгваме. По принцип би трябвало да ме ненавиждате и сигурно чувствата ви са точно такива. Но може би не съвсем. А аз би трябвало да изпитвам към вас само дълбоко презрение, но признавам, че не е съвсем така. Смятам, че въпреки всичко трябва да поговорим, да потърсим разумната гледна точка, доколкото е възможно.

– Защо държите да разговаряте точно с мен? Има толкова други хора...

– Но вие знаете за нас, мистър Грейвс – изгъкна тя. – Като вас са малцина. Бихте се учудили, ако узнаете колко малко хора са разбрали за нас.

– И трябва да си затварям устата.

– Недейте така, мистър Грейвс. Вие сте разумен човек. Колко души се вслушаха в думите ви досега?

– Всичко на всичко един.

– Сигурно става дума за вашата приятелка. Вие я обичате и тя ви

обича.

Кимнах.

– Виждате ли? – възкликна блондинката. – Само един човек е повярвал на думите ви и то под влияние на чувствата.

– Да, и така може да се каже – признах аз. Чувствах се като последен глупак.

– Тъй че дайте да бъдем деловити – каза тя. – Приемете, че ви даваме възможност да сключите най-изгодната сделка през живота си. Не бихме ви потърсили, ако не знаехте за нас, но при сегашното положение няма какво да губим.

– Сделка ли? – тъпо повторих аз.

– Сделка, разбира се. Вие сте изтеглил... как беше изразът? Печеливша карта, нали?

– Но при подобна сделка би трябвало...

– Слушайте, мистър Грейвс. Не си правете илюзии. Подозирам, че имате някакви надежди, но трябва да се отървете от тях. Вече нищо не може да ни спре. Просто операцията е в прекалено напреднал стадий. Навярно е имало момент, в който бихте могъл да ни попречите. Но този момент е отминал отдавна. Повярвайте, мистър Грейвс, вече е твърде късно.

– В такъв случай защо си губите времето за преговори с мен?

– Защото ще ни бъдете полезен – обясни тя. – Можете да ни направите някои услуги. Щом разберат какво става, хората ще се разсърдят. Нали така, мистър Грейвс?

– Сестро – казах аз, – нямаш представа колко си права.

– Сам разбирате, че ние не искаме неприятности. Или поне ще гледаме да ги ограничим до предел. Смятаме, че сме стъпили на стабилна основа в морално и юридическо отношение, защото спазвахме всички изисквания на вашето общество. Не сме нарушили нито едно от правилата и не бихме желали да прибъгваме към насилствено умиротворяване. Сигурна съм, че и хората не биха желали, защото тази програма може да стане много, много мъчителна, уверявам ви. Искаме да приключим този проект и да преминем към други задачи. Доколкото зависи от нас, искаме да го приключим гладко и безболезнено. А вие можете да ни помогнете в това отношение.

– И защо да ви помагам?

– Мистър Грейвс – натърти блондинката, – вие ще окажете услуга не само на нас, но и на цялото човечество. Всичко, което сторите за гладкия ход на събитията, ще бъде полезно и за вашите събрата. Защото

каквото и да правят, крайната им участ ще бъде една и съща. Няма смисъл да се подлагат на излишни мъчителни преживявания, за да стигнат до тази участ. Помислете си: вие сте специалист по общественото осведомяване...

– Чак пък специалист... – промърморих аз.

– Все пак познавате основните похвати. Умеете да пишете убедително...

– Има и по-убедителни от мен.

– Само че вие сте ни под ръка, мистър Грейвс.

Тонът ѝ никак не ми се хареса.

– Всъщност – казах аз – искате да убедя хората, че трябва да си траят. Да им пея приспивни песнички.

– И освен това ще разчитаме на вашите съвети как да постъпим в различни ситуации. По вашето това се нарича консултантска позиция.

– Но вие и без мен знаете какво да правите.

– Мистър Грейвс, вие навярно смятате, че сме усвоили изцяло човешкия мироглед. Че можем да мислим и да постъпваме като хора. Но случаят просто не е такъв. Да, ние познаваме онова, което наричате бизнес. Сигурно ще се съгласите, че го познаваме доста добре. Отлично сме осведомени за вашите закони. Но не разполагахме с време, за да изучим редица области. Познаваме човешкия характер само донякъде – по-точно доколкото е свързан с реакциите в деловите среди. Но иначе знанията ни за него са съвсем оскъдни. Нямаме много ясна представа как ще реагират хората, когато узнаят истината.

– Май почва да ви гони шубето, а? – запитах аз.

– Не, не става дума за така нареченото шубе. При необходимост сме готови да действваме безмилостно. Но това ще отнеме време. А ние не искаме да си губим времето.

– Добре. Да речем, че почна да пиша за вас. И какво? Кой ще ме печата? Как ще доставите написаното до хората?

– От вас се иска да го напишете – заяви русият айсберг. – Останалото е наша работа. Ние ще го доставим до хората. Ще осигурим разпределението. Не се безпокойте.

Обзе ме страх. Може би имаше и малко гняв. Но основното чувство беше именно страх. Едва в този миг осъзнавах наистина срещу каква безмилостна сила сме изправени. Тия пришълци не бяха нито отмъстителни, нито злобни. Дори не можех да ги нарека врагове в истинския смисъл на думата. Те просто не даваха пукната пара за нас. В техните очи Земята представляваше само някакъв си недвижим имот, а хората

изобщо не ги интересуваха.

– Вие искате да станете предател на своя род – казах аз.

Още преди да довърша, осъзнах, че думата „предател“ е съвършено безсмислена за тях. Навярно можеха да я разберат в рамките на определен текст, но не намираха в нея и капчица смисъл. Защото етиката на тия твари нямаше нищо общо с човешката; вместо морал те притежаваха нещо съвсем друго – точно толкова неразбираемо за нас, колкото и нашият морал за тях.

– Нека да разсъждаваме трезво и практично – каза блондинката. – Ние ви предлагаме избор. Или оставате с човечеството и споделяте неговата съдба, или се съюзявате с нас и си осигурявате далеч по-приятна участ. Ако откажете, няма да ни навредите кой знае колко. Ако приемете, ще помогнете на себе си, а може би донякъде и на своите събрата. От цялата работа само пчелите, а човечеството, повярвайте ми, вече няма какво да губи.

– Откъде знаете, че няма да наруша сделката?

– Сделката си е сделка – високомерно отвърна тя.

– И плащате щедро, предполагам?

– Много щедро – потвърди блондинката.

Изневиделица по пода се търкулна една от черните топки. На около метър от стола ми тя закова на място.

Жената се изправи и заобиколи бюрото. Застана край ъгъла му и се втренчи в топката.

По топката пробягаха ивици – безброй тънки, фини ивици като дифракционна решетка. После тя започна да се разделя по тия черти. Бавно позеленя, нацепи се и вместо топка за боулинг на пода остана да лежи купчинка банкноти.

Мълчах. Нямах сили да изрека каквото и да било.

Блондинката се наведе, вдигна една банкнота и ми я подаде.

Огледах банкнотата. Жената търпеливо чакаше. Продължавах да се вирам.

– Е, мистър Грейвс? – запита тя.

– Прилича на пари – признах аз.

– Наистина са пари. Откъде мислите, че си набавихме средства за операцията?

– И твърдите, че сте спазвали правилата! – възкликнах аз.

– Не ви разбирам.

– Нарушили сте едно правило. Най-важното от всички. Парите са мярка за онова, което върши човек – за пътя, който е построил, за

картината, която е нарисувал, за часовете, които е отработил.

– Това са пари – безразлично каза блондинката. – Друго не се изисква.

Тя пак се наведе, вдигна цялата купчина банкноти и се зае да ги подрежда на бюрото.

Знаех, че няма смисъл да я убеждавам. Тя не беше цинична. Нито пък непочтена. Просто се сблъсках с пълно неразбиране – сляпото петно на пришълците. За тях парите бяха вещ, а не символ. И никога нямаше да ги приемат за нещо друго.

Жената подреди парите на равни купчинки. Наведе се да вдигне няколко банкноти, които бе изтървала, докато загребваше останалите. Сложи ги на място.

Банкнотата в ръката ми беше от двайсет долара. На бюрото също лежаха предимно двайсетачки, макар че тук-там се мяркаха по десет и петдесет долара.

Блондинката събра купчинките една върху друга и ми ги подаде.

– Ваши са – каза тя.

– Но аз още не съм...

– Независимо дали ще работите за нас или не, парите са ваши. А вие ще си помислите за онова, което ви казах.

– Ще си помисля – потвърдих аз.

Станах и взех парите. Натъпках ги по джобовете си. Едва намерих достатъчно място.

– Един ден всичко това ще се превърне в куп безполезни хартийки – казах аз и се потупах по джобовете. – Нищо няма да може да се купи с тях.

– Когато дойде този ден – заяви жената, – ще измислим нещо друго. Вие ще разполагате с всичко, което пожелаете.

Замислих се, но не ми идваше нищо на ум, освен че сега имам с какво да си платя за таксито. Извън тази мисъл в главата ми цареше глуха пустота. Чудовищното безумие на целия разговор ме бе зашеметило, оставяйки само чувство на пълно объркване... и факта, че мога да платя на шофьора.

Разбирах, че трябва да се измъкна оттук. Трябваше да напусна тази къща преди върху плещите ми да се стовари непоносим потоп от погнуса и ярост. Трябваше да си тръгна докато бях още вцепенен и можех да го сторя с последните си остатъци от човешко достойнство. Да потърся някъде място и време за размисъл. А дотогава трябваше да се преструвам, че играя по тяхната свирка.

– Благодаря, мис – казах аз. – Не знам името ви...

– Нямам име – отвърна тя. – Не се налагаше да имам. Само такива като Атууд трябваше да използват имена.

– Е, благодаря – повторих аз. – Ще обмисля предложението ви.

Тя ми обърна гръб и излезе във фойето. Камериерката не се виждаше никъде. През една от отворените врати забелязах, че холът сияе от чистота и е обзаведен с нови мебели. Дали са мебели, запитах се аз, или топки за боулинг, преобразени в мебели?

Отидох до закачалката да си взема шлифера и шапката.

Блондинката отвори входната врата.

– Много мило, че дойдохте – каза тя. – Беше много любезно от ваша страна. Вярвам, че пак ще се видим.

Излязох на площадката и видях, че таксито е изчезнало. На негово място стоеше дълъг бял Кадилак.

– Тук имаше такси – казах аз. – Сигурно шофьорът се е оттеглил към пътя.

– Ние му платихме и го отпратихме – каза блондинката. – Вече не ви трябва такси.

Сетне тя видя смайването ми и добави:

– Колата е ваша. Щом ще трябва да работите за нас...

– С вградена бомба, нали? – подхвърлих аз.

Жената въздъхна.

– Как да ви обясня? Нека го кажем грубо и ясно. Докато имаме полза от вас, не може да ви се случи нищо лошо. Направете ни тая дребна услуга и няма от какво да се боите. Ще бъдете осигурен до края на живота си.

– А Джой Кейн? – запитах аз.

– Както решите. Може и Джой Кейн. – Блондинката ме прониза с леден поглед. – Но опитате ли да ни спрете, опитате ли да ни попречите...

Тя издаде зловещия звук на нож, прерязващ човешко гърло.

Слязох по стъпалата и тръгнах към Кадилака.

31.

На връщане към града спрях в един от крайните квартали да си купя вестник от близкото магазинче. Исках да разбера дали Гевин е успял да пусне някаква информация за изчезналите банкови фондове.

Сега можех да му обясня, защото знаех как точно е станало. Но и той нямаше да ме изслуша. Можех да ида в редакцията, да седна на бюрото и да напиша най-сензационния репортаж в историята на човечеството. Но само щях да си прахосам времето. Никой нямаше да го отпечата. А дори и да го отпечатаха, никой нямаше да повярва. Или почти никой. Освен шепа смахнати, каквито се намират винаги. Но те не влизаха в сметката.

Преди да изляза от колата, порових из претърпанния си джоб и измъкнах банкнота от десет долара. Потърсих петачка, но не открих. Нямаше и банкноти по един долар.

Докато тършувах, неволно се запитах с колко ли пари разполагам. Не че имаше кой знае какво значение. Просто бях любопитен.

Защото само след броени седмици, може би даже дни, парите щяха да почнат да губят стойността си. А скоро след това щяха да се обезценят напълно. Щяха да се превърнат в безполезни хартийки. Те не ставаха нито за ядене, нито за облекло или за защита от вятър и дъжд. Защото открай време не бяха нищо друго освен инструмент, чрез който Човекът крепеше своята странна система на обществени отношения. Всъщност в тях нямаше повече смисъл, отколкото в няколко резки по приклада на пушката или в чертичките, надраскани с тебешир на стената. Не бяха нищо друго освен усложнено средство за пресмятане.

Влязох в магазинчето, взех един вестник от камарата до щанда за цигари и от първата страница блажено ми се ухили снимката на Песа.

Нямаше грешка. Бих го познал където и да е. Седеше на тротоара и направо преливаше от дружелюбна радост, а зад гърба му се извисяваше Белия дом.

Но истински ме довърши заглавието под снимката:

ГОВОРЕЩО КУЧЕ ПРИСТИГА ДА ПОСЕТИ
ПРЕЗИДЕНТА

– Мистър – рече продавачът, – ще го купувате ли тоя вестник или не?

Подадох му десетачката и той се навъси.

– Нямате ли по-дребни?

Казах, че нямам.

Той ми върна рестото. Натъпках парите и вестника в джоба на шлифера, после излязох от магазина. Бързах да разбера какво пише, но по някаква странна причина, която сам не можех, а и не исках да си обясня, предпочитях да го сторя в колата, където можех да седна и да чета, без някой да ме разсейва.

Новината беше описана с леко и игриво чувство за хумор.

Авторът разказваше как кучето дошло да се срещне с президента. Преди да го спрат, то успяло да се шмугне през портата и опитало да влезе в Белия дом, но охраната го изхвърлила. Тръгнало си неохотно, опитвайки да обясни по кучешки, че не иска да създава неприятности, но ще бъде много благодарно, ако му разрешат да се срещне с президента. После опитало да влезе още два пъти и накрая охраната се видяла принудена да повика кучкар.

Кучкарят дошъл и прибрал кучето, което тръгнало с него охотно, без признаци на недоволство. Но след малко се върнали и двамата. Кучкарят заявил на охраната, че може би не е чак толкова лоша идея да допуснат четириногия гост до президента. Както твърдял той, в разговор с него кучето обяснило колко е важно да се срещне с върховния представител на административната власт.

Охраната пак се хванала за телефоните. След малко дошли санитарии и отвели кучкаря в болница, където бил поставен под наблюдение. На кучето обаче разрешили да остане и един от пазачите подробно му обяснил колко е нелепо да се надява, че може да разговаря с президента.

Във вестника пишеше, че кучето се държало кротко и любезно. Седяло пред Белия дом и не пречело на никого. Даже не гонело катеричките из парка.

„Нашите представители – гласяха последните редове – се опитаха да поговорят с него. Задахме му няколко въпроса, но не изкопчихме нито дума. То само се усмихваше и мълчеше.“

И ето го на първа страница, почти в естествена големина – рошав, дружелюбен пес, с който никой нормален човек не би разговарял сериозно.

Но може би, помислих аз, не бива да упреквам нито автора на статията, нито останалите. Има ли нещо по-идиотско от разговор с някакъв си рошав пес? Впрочем да, сигурно има – камара топки за боулинг, които се готвят да завладеят Земята.

Ако заплахата беше кървава или зрелищна, хората щяха да я разберат. Но сега нямаше нито кръв, нито зрелища и тъкмо това беше най-страшното.

Стърлинг говореше за същества, които не зависят от околната среда и пришълците бяха точно това. Те можеха да се приспособят към всякакви условия; можеха да променят формата си както пожелаят; можеха да усвоят и да превърнат в оръжие чуждия начин на мислене; можеха да пригодят за свои цели всяка икономическа, политическа и социална система. Те бяха безкрайно гъвкави; каквото и да насочехме против тях, щяха да се приспособят към него.

А може би, помислих аз, ние сме изправени не срещу множество черни топки, а срещу един гигантски организъм, способен да се разделя на безброй отделни фрагменти за безброй различни цели, като в същото време остава едно цяло и знае всичко, което вършат неговите части.

Как можехме да устоим на подобна твар? Как да се борим с нея?

Но дори и да бяха един цялостен гигантски организъм, някои прозрения трудно се поддаваха на обяснение. Защо вместо Атууд в имението Белмонт ме бе посрещнала безименната блондинка?

Не знаехме нищо и нямахме време да научим каквото и да било за тях... или за него, ако наистина бе едно същество. А трябваше да знаем, защото животът и културата на нашите врагове несъмнено бяха също тъй сложни и своеобразни, както и човешкото общество.

Те можеха да се превръщат във всичко. Изглежда, имаха и способността донякъде да предвиждат бъдещите събития. Работеха в сянка и щяха да останат в сянка докато е възможно. Запитах се дали човечество то няма да рухне в пропастта без изобщо да разбере какво го е погубило.

А аз самият? Какво можех да сторя?

Най-човешкото би било да захвърля парите в лицата им и да покажа цялото си презрение. Навярно би било лесно да постъпя така. Макар че, доколкото си спомнях, тогава бях прекалено замаян за подобни жестове.

С изненада осъзнах, че мисля именно за „тях“ – не за „него“, не за „нея“, не за Атууд или за жената, която не се нуждаеше от име. Означаваше ли това, че човешките им маски са много по-прозрачни, отколкото изглеждат?

Сгънах вестника, оставих го на седалката и се настанах зад волана.

Не беше време за героични жестове. Беше време всеки човек да стори каквото е по силите му, независимо как ще изглежда. Ако с привидното си съгласие можех да се добера до някой факт, намек или съвет

как да помогна на човечеството, навярно трябваше да го сторя. Дори ако се наложеше да работя за тяхната пропаганда, нима нямаше начин да вмъкна нещо, което да мине незабелязано за тях, но да бъде ясно като бял ден за читателите?

Завъртях ключа, превключих на скорост и Кадилакът се вмъкна в уличното движение. Беше чудесна кола. Най-добрата, която някога бях карал. Гордеех се с нея, въпреки че отлично помнех от кого съм я получил.

Когато се върнах в мотела, колата на Куин още стоеше пред бунгалото, но сега освен нея имаше и две други. Скоро всичко щеше да бъде заето. Новодошлите щяха да питат как да се настанят в мотела. А „опитните“ щяха да им обясняват, че това става с чук и лост. Може би даже щяха да вадят инструменти и да им помагат. Поне на първо време хората щяха да се подкрепят. Общото нещастие щеше да ги сплоти. Едва по-късно щяха да се разделят – всеки за себе си. А още по-късно може би пак щяха да се сплотят, разбирайки, че човешката сила е в единството.

Когато излязох от Кадилака, Куин изскочи пред бунгалото и тръгна на среща ми.

– Страхотна кола имате – подхвърли той.

– Взех я от един приятел – казах аз. – Добре ли спяхте?

Той се усмихна широко.

– От седмици не съм спал толкова добре. И жената е щастлива. Не е кой знае какво, но отдавна не бяхме ношували под покрив.

– Виждам, че си имаме съсед.

Той кимна.

– Дойдоха и попитаха. Казах им. Ходих да си намеря оръжие, както ме посъветвахте. Беше ми малко неудобно, но си рекох, че няма да навреди. Исках да взема карабина, обаче едва се добрах до една ловна пушка. Може пък да е за добро. Не ме бива много в стрелбата с карабина.

– Как тъй едва се добрахте? – изненадах се аз.

– Обиколих три магазина. Всичко беше разпродадено. В четвъртия намерих последната ловна пушка и я взех.

Значи хората купуват пушки, помислих аз. Може би скоро изобщо няма да се намира оръжие. Изплашените хора се чувстват малко по-спокойни, когато имат пушка или пистолет подръка.

Куин бе навел глава и ровеше из пръстта с крайчеца на обувката си.

– Случи се нещо странно – каза той. – Не разправих на жената, защото щеше да се тревожи. Докато обикалях по магазините, минах и покрай нашата къща – оная, дето я продадохме, искам да кажа. Не бях я

виждал откакто си тръгнахме. Жената също. Тя все разправя, че искала да отскочи дотам, обаче не смеела, защото щяло да ѝ бъде много тъжно. Както и да е, днес минах край къщата. Гледам я – празна, както си беше. Има-няма месец и вече е взела да се разнебитва. Толкова ни натискаха да напуснем, а още никой не се е настанил. Само дето разправяха, че им трябвала. На всяка цена. А пък излиза, че не им трябва. Как си го обяснявате?

– Не знам – казах аз.

Можех да му обясня. И навярно трябваше. Знам, че исках да го сторя. Защото той можеше да ми повярва. След няколко седмици тормоз беше омекнал и охотно щеше да приеме всяко обяснение. А Бог ми е свидетел, че отчаяно копнеех някой да ми повярва – и двамата да се прегърнем, просълзени от страх и отчаяние.

Но не му казах, защото беше безсмислено. Поне засега щеше да бъде по-щастлив, ако не знаеше. Все още можеше да се надява и да приписва бедата на някакъв икономически крах – чудовищен, неразбираем, но все пак разположен в рамката на познатите явления, с които Човекът рано или късно се справя.

Ала другото – истинското – обяснение щеше да го остави без капчица надежда пред лицето на неизвестното. И щеше да го тласне направо към паниката.

Ако можех да обясня на един милион души, тогава всичко щеше да бъде наред, защото сред този милион неколцина щяха да възприемат положението достатъчно хладнокръвно и обективно, за да поемат водачеството. Но да споделям с шепа хора в един отделен град беше свършено безполезно.

– Няма смисъл – каза Куин. – В цялата работа няма никакъв смисъл. Нощем не спя, мъча се да го проумея и нищо не ми идва на ум. Но всъщност не затова излязох. Искаме да ви поканим на вечеря. Със съпругата, разбира се. Е, няма да е кой знае какво – печено месо и нещичко за пиене. Важното е да си поговорим...

– Мистър Куин – казах аз, – Джой не ми е съпруга. Просто така стана, че се събрахме.

– О, извинявайте. Предполагах, че сте женени. Не че има някаква разлика. Дано да не съм ви обидил.

– Съвсем не.

– Значи ще вечеряте с нас?

– Някой друг път – казах аз. – Сега ще имам доста работа. Но ви благодаря от сърце.

Той ме изгледа втрещено.

– Грейвс, вие криете нещо от мен. Снощи се изгървахте. Казахте, че навсякъде е едно и също, че няма къде да бягаме. Откъде знаете?

– Журналист съм. Събирам материал за статия.

– И знаете нещо.

– Съвсем малко.

Той чакаше да чуе още нещо, но аз мълчах. Куин се изчерви и ми обърна гръб.

– Довиждане – подхвърли той през рамо и влезе в бунгалото.

Не му се сърдех. Само ми беше гнусно на душата.

Влязох в нашето бунгало, но Джой още не се бе върнала от редакцията. Сигурно Гевин я беше затрупал със задачи.

Измъкнах банкнотите от джобовете си и ги натъпках под дюшека. Като скривалище беше банално, но никой не знаеше за него, тъй че не се тревожих. Нали все някъде трябваше да прибера парите. Не можех просто да ги зарежа на масата, където всеки щеше да ги види.

Взех пушката и я отнесох в колата.

После се заех с нещо, за което мислех още откакто бях напуснал имението Белмонт.

Прегледах колата. Част по част. Вдигнах капака и проверих двигателя. Пролазах отдолу и огледах навсякъде. Не пропуснах нито едно местенце.

Когато привърших, вече не се съмнявах.

Колата беше точно това, което изглеждаше. Скъп, но иначе съвсем нормален автомобил. Нямахше нищо променено. Нищо в повече и нищо в по-малко. Не открих бомба или някакъв изкуствен дефект. Бях готов да се закълна, че не е творение на куп черни топки, слепени във формата на кола. Изглеждаше напълно почтена машина от хром и стомана.

Изправих се до нея, потупах ламарината и се запитах какво да правя сега.

Може би най-важното беше да се обадя пак на сенатора Роджър Хил. Нали бе заръчал да му позвъня като изтрезнея. Обади ми се утре, ако още държиш да разговаряме – така бе казал.

Бях трезвен и все още държах да разговаряме.

Знаех какво ще ми отговори, но все пак трябваше да опитам.

Потеглих към ресторантчето да се обадя на сенатора.

32.

– Паркър – каза сенаторът, – добре, че се обади.

– Може би този път ще ме изслушаш? – запитах аз.

– Разбира се – изрече той с онзи негов типичен мазен глас, – стига да не ме баламосваш пак за разни нашествия от космоса.

– Но сенаторе...

– Откровено ще ти призная – продължаваше той, – че назрява адски скандал... слушай, нали ти е ясно, че не искам да ме цитираш?

– Досещах се – рекох аз. – Колкото пъти си ми казал нещо интересно, все не е било за публикуван.

– Добре де, да си дойдем на думата. Адски скандал ще стане в понеделник сутрин, когато се открие борсата. Не знаем какво става, но в банките няма пари. Забележи, работата не опира само до една банка, а кажи-речи до всичките, мътните да ги вземат. Нито една не може да си оправи сметките. В момента всички банки мобилизират целия си персонал на извънредна работа, та дано да открият къде са изчезнали огромни суми в брой. Но това не е най-лошото.

– А кое?

– Парите – каза сенаторът. – От самото начало бяха много. Прекалено много. Ако вземеш банковите авоари от петък сутрин и ги събереш, ще се получи повече, отколкото би трябвало да има. Казвам ти, Паркър, толкова пари няма в целите Съединени щати.

– И сега наистина ги няма.

– Да – призна сенаторът, – наистина ги няма. Доколкото можем да преценим, количеството пари се е върнало горе-долу към нормалното равнище.

Изчаках го да продължи и в настаналата тишина чух как сенаторът въздъхна дълбоко, сякаш не му достигаше въздух.

– И още нещо – каза той. – Носят се слухове. Разни слухове. На всеки час изниква нещо ново. А няма как да ги проверим.

– Какви слухове.

Той се поколеба, после напомни:

– Разбрахме се да не ме цитираш.

– Дадено.

– Плъзнал е слух, че някой, не се знае точно кой, грабнал контрола над „Юнайтед стейтс стийл“ и куп други корпорации.

– Един и същ човек?

– Боже мой, Паркър, откъде да знам? Даже нямам представа дали е вярно или не. Тъкмо почвам да вярвам на един слух, и само след минута чувам точно обратното.

Той помълча и сетне запита:

– Паркър, какво знаеш за тази история?

Можех да му разкажа, но разбирах, че това ще е най-голямата глупост от моя страна. Той просто щеше да се вкисне, да ме наругае и да тръсне слушалката.

– Ще ти дам съвет какво да направиш – казах аз. – Какво си длъжен да направиш.

– Дано да е нещо разумно.

– Издайте нов закон.

– Ако издавахме закони за щяло и нещяло...

– Закон, забраняващ частната собственост – прекъснах го аз. – Каквато и да било частна собственост. Направете така, че никой да не притежава нито педя земя, нито една фабрика или къща, нито грам руда...

– Ти да не си полудял! – изрева сенаторът. – Такъв закон не можем да издадем. Това е просто немислимо.

– И докато работите по закона, измислете с какво да замените парите.

Отреща долетя нечленоразделен звук. Напомняше изригване на гейзер.

– Защото – добавих аз – при сегашното положение пришълците изкупуват Земята. Ако ги оставите, ще завладеят целия свят.

Сенаторът си възвърна дар-слово.

– Паркър – кресна той, – ти си се побъркал. Цял живот слушам идиотски приказки, но чак такива не бях чувал.

– Ако не вярваш на мен, иди да питаш Песа.

– Откъде го измисли тоя пес? Какъв пес?

– Онзи пред Белия дом. Дето чака да му разрешат среща с президента.

– Паркър – отсече той, – не ме търси повече. И без тебе ми е пламнала главата. Не знам какво си замислил. Но не ме търси повече. Ако това е шега...

– Не е шега – казах аз.

– Сбогом, Паркър.

– Сбогом, сенаторе.

Оставих слушалката, облегнах се на стената на кабината и се

помъчих да размисля.

Знаех, че положението е отчаяно. От самото начало сенаторът беше единствената ми надежда. От всичките ми познати във висшата администрация само той имаше въображение, но явно не чак дотам, че да ме изслуша.

Бях сторил всичко възможно и в крайна сметка резултатът се оказваше нулев. Може би щях да успея, ако бях постъпил другояче, ако бях приел друг подход. Но с подобни аргументи човек може да оправдае всяко действие. Просто нямаше как да разбере. Стореното си беше сторено и не можех да знам дали е било най-доброто.

Вече нищо не можеше да спре плана на пришълците. А събитията очевидно се развиваха далеч по-стремително, отколкото бях очаквал. В понеделник предстоеше паника на Уол стрийт и с нея щеше да започне разпадането на икономическата система. Първите пукнатини щяха да се появят на борсите и бързо щяха да плъзнат по всичко останало. За седмица хаосът щеше да обземе целия свят.

И най-вероятно пришълците отлично знаят какво съм направил, помислих аз, усещайки как по гърба ми пробягват студени тръпки. Би било глупаво да си въобразявам, че не са овладели информационните средства. Сега знаеха, че съм позвънил на сенатора, докато се преструвах, че обсъждам тяхното предложение.

Не бях мислил за това. Прекалено много тревоги имах. Но дори и да бях се сетил, навярно все пак щях да се обадя.

Може пък да не беше чак толкова важно за тях. Може би смятаха за логично да се полутам насам-натам, преди да ухапва въдицата. В такъв случай за тях разговорът щеше да е ново доказателство, че не мога да постигна нищо – и те биха сметнали, че това ще ме убеди в пълната безсмисленост на съпротивата, следователно ще ме гласне веднъж завинаги в техния лагер.

Имаха ли други възможности за действие? Други пътища? Можеше ли изобщо да стори нещо един самотен човек срещу заплахата?

Можех да съобщя на президента, или поне да се опитам. Но не се самозалъгах. Отлично знаех колко нищожен е шансът да разговарям с него. Особено в такъв момент, когато върху гърба му бе паднал най-тежкият товар в цялата история на страната.

Поговорете с Песа, бих казал аз, ако можех да се свържа с него. Поговорете с Песа, който чака пред Белия дом.

Безсмислено. Нямаше начин да стане.

Бях победен, безсилен. От самото начало няхах шанс за успех.

Никой нямаше шанс.

Изрових от джоба си монета и я пуснах в отвора.

Набрах номера на редакцията и се свързах с Джой.

– Наред ли е всичко? – запита тя.

– Направо идеално. Кога се прибиращ?

– Не знам – сърдито рече тя. – Тоя проклетник Гевин все ми намира нови задачи.

– Зарежи го.

– Знаеш, че не мога.

– Добре тогава. Къде искаш да вечеряме. Измисли някое скъпо заведение. Тъпкан съм с мангизи.

– Как тъй? Заплатата ти е у мен. Минах да я взема от касата.

– Джой, повярвай ми, мога да те затрупам с пари. Къде искаш да вечеряш?

– Не ми се излиза – каза тя. – Хайде да си сготвим нещо. Ресторантите са толкова претъпкани.

– Да взема бифтеци? Какво друго? Ей-сега хуквам по магазините.

Тя ми обясни какво друго да взема.

Хузнах по магазините.

33.

Върнах се при колата, натоварен с огромна книжна торба, в която бях натъпкал всичките покупки – точно според указанията на Джой.

Колата беше чак в края на паркинга пред супермаркета, претъпканата торба тежеше, а най-отдолу консервите с царевица и праскови вече постигаха значителни успехи в опитите си да пробият дъното.

Тътрех се с патешка походка през паркинга, като избягвах всяко излишно движение и стисках здраво с двете ръце, за да предпазя торбата от окончателно разпадане.

Добрах се до колата благополучно, но само на косъм от катастрофата. След серия акробатични упражнения успях да отворя вратата и тръснах торбата на седалката. Този път хартията не издържа и всички покупки се струпаха на безформена камара. Изтласках ги с две ръце на съседната седалка и се наместих зад волана.

Ако няхах толкова неприятности с торбата, навярно щях да видя бележката веднага, но погледът ми спря върху нея едва когато се приведох напред и посегнах да пхна ключа в таблото.

Между таблото и предното стъкло беше закрепено листче хартия, сгънато на две като покривче. И върху него беше изписана с едри букви една-единствена дума: КОПЕЛЕ!

Застинах както се бях пресегнал напред, с очи впити в хартията и нейното лаконично послание.

Нямаше смисъл да се питам кой може да го е сложил тук. Въпросът беше излишен. Знаех отговора, сякаш бях видял как оставят бележката – някакъв псевдочовек, някакво сборище от черни топки в човешка форма ми известяваше, че знаят за разговора със сенатора, знаят, че ще ги измамя при първа възможност. Навярно не ми се сърдеха и не се тревожеха особено от случая – по-скоро бяха обидени или разочаровани. Просто искаха да съобщят, че съм разкрит и няма да ми се размине.

Завъртях ключа и двигателят заработи. Взех бележката, смачках я и метнах книжното топче през прозореца. Ако ме наблюдаваха, а предпологах, че е така, щяха да узнаят какво мисля за тях.

Детинщина? Да, разбира се. Просто не ми пукаше. Вече нищо не можеше да ме развълнува.

Три пресечки по-нататък за пръв път забелязах колата. Изглеждаше най-обикновена кола, черна и не особено скъпа. Сам не зная защо

привлече вниманието ми. В нея нямаше нищо странно. С подобен модел и цвят човек се среща поне по сто пъти на ден.

Навярно отговорът бе, че щях да обърна внимание на всяка кола, която потегли след мен.

Отминах още две пресечки, а тя продължаваше да ме следва. Направих няколко завоя – колата не изоставаше.

Излишно бе да се питам кой ме следи, при това толкова неумело.

Отправих се към покрайнините. Колата упорито запазваше дистанция от петдесетина метра. Безгрижни са, помислих аз, дори не опитват да скрият факта, че ме следят. Може би точно това искаха – да знам, че съм под око и така да ме държат в напрежение.

Докато карах напред, аз се запитах дали има смисъл да бягам от преследвача. Не виждах причина да го сторя. Дори и да се откъснеш, нещата нямаше да се променят. Какво щях да спечеля? Те бяха засекали разговора ми със сенатора. По всяка вероятност знаеха и къде е щабквартирата ми, ако онова бунгало изобщо заслужаваше подобна титла. Повече от сигурно бе, че ще могат да ме открият когато си поискат.

Но все пак има надежда да извлека известна изгода, ако им внуша, че не съм наясно, казах си аз. Може би подемах наивна, елементарна игра, но щях да се правя на глупак.

Напуснах предградията, излязох на една от западните магистрали и натиснах педала. Дистанцията се увеличи, но не много.

Шосето отпред се изкачваше по възвишенията и правеше рязък завой. Спомних си, че точно там започва отклонение към черен път. Движението беше оскъдно и с малко повече късмет имах надежда да изчезна от поглед преди черната кола да е преодолела нагорнището.

Увеличих скоростта още малко и щом преследвачът изчезна зад завоя, дадох пълна газ. Магистралата пред мен беше пуста. Пред самото отклонение настъпих спирачките и завъртях волана с всичка сила. Колата приклепна като ранен звяр. Задните колела преплъзнаха с вой по асфалта; сетне вече бях на черния път, изправих волана и дадох газ.

Пътят беше неравен – едно след друго се редяха възвишения и долчинки между тях. На третия хълм хвърлих поглед към огледалото и видях как преследвачът се спуска под склона зад мен.

Бях потресен. Нямаше кой знае какво значение, но твърдо си мислех, че съм го изоставил и неуспехът болезнено разклати самочувствието ми.

Ядосах се. Ако онзи скапан досадник отзад...

В този момент видях пътеката. Навярно беше стар коларски път,

обрасъл с храсти и полузакрит от надвиснали клони, сякаш природата държеше на всяка цена да заличи отколешните човешки следи.

Рязко завъртях волана. Колата се раздруса и прекоси плитката канавка. Клоните закриха предното стъкло и застъргаха по покрива.

Карах слепешком, усещайки как гумите подскочат по тревясалите коловози. Накрая спрях и излязох. Отзад клоните висяха почти до земята и от пътя едва ли се виждаше нещо.

Усмихнах се победоносно.

Този път бях сигурен, че печеля по точки.

Зачаках. Черният автомобил изскочи на хълма и с рев полетя надолу. Сред тихия следобед шумът беше оглушителен. Колата явно плачеше за основен ремонт.

Преследвачът се стрелна по надолнището и изведнъж заскърцаха спирачки. След няколко секунди настана тишина.

Ново двайсет, помислих аз. Въпреки всичко, пак бяха разбрали къде се намирам.

Значи искаха да си поиграем. Е, щом искаха, щяха да си го получат.

Отворих колата и се пресегнах да взема пушката от задната седалка. Оръжието прилепна в ръката ми – масивно, успокояващо, тежко. За миг се запитах какво мога да сторя с карабина срещу подобна твар; после си спомних как Атууд се разпадна още докато посягах към пистолета и как колата на северния път се преметна в дерето, когато открих огън по нея.

С карабина в ръката се прокраднах по пътеката. Ако преследвачът тръгнеше подир мен – а той сигурно щеше да го стори – не биваше да оставам там, където очакваше да ме открие.

Крачех из притихнал, безмълвен свят, изпълнен с уханието на есенна гора. Къпините протягаха пурпурни клони през пътеката, над главата ми като дъжд се сипеха попарени от сланите листа и всяко от тях бавно и кротко лъкатушеше из лабиринта на гъстите дървесни корони. Движех се почти беззвучно, само тук-там под нозете ми пошушваше опадалата шума. Килимът от мъх и прогнили лански листа поглъщаше всеки звук.

Когато стигнах до края на горичката, аз запълзах нагоре по хълма. Открих един храст пурпурна смрадлика и се притаих зад него. Лъскавите червеникави листа още не бяха опадали и мястото беше идеално за засада.

Под мен хълмът се спускаше към малко поточе – всъщност просто струйка вода, която лъкатушеше из диплите на възвишенията. Горичката се отклоняваше към пътя, а под нея се простираше кафеникав склон,

обрасъл с високи сухи треви и редки смрадликови храсти.

Преследвачът се зададе покрай потока, сетне пое нагоре, право срещу мен, сякаш знаеше, че се крия точно зад този храст. Изглеждаше съвсем обикновен човечец – леко прегърбен, с прихлупена над очите вехта филцова шапка и черен костюм, който дори от това разстояние ми се стори невероятно протрит.

Идваше право към мен, без да откъсва поглед от земята. Сякаш се правеше, че не ме вижда и няма представа къде се намирам. Полношваше се и крачеше с бавно упорство по нагорнището, випил поглед в тревата пред себе си.

Вдигнах пушката и проврях цевта през алените листа. Притиснах приклада към рамото си, после бавно се прицелих в клюмналата глава на човека, който идваше по склона.

Той спря. Спря, сякаш бе усетил, че е попаднал на прицел. Главата му се надигна на мършавата шия и почна да шари насам-натам. Човекът застина, после свърна настрани и пое косо по хълма към една плитка долчинка, обрасла с гъсти буренаци.

Отпуснах пушката и в същия миг усетих първия зловонен полъх.

За по-сигурно вдъхнах още два-три пъти и разбрах. Без съмнение нейде на склона имаше ядосан скунс.

Ухилих се. Така му се пада, помислих аз. Така му се пада на проклетия глупак.

Сега той бързаше. Видях го как тичешком нагази до кръста във високата трева над долчинката и изчезна.

Разтърках очи, после се вгледах отново но от човека нямаше и следа.

Може би се е спянал и е паднал в тревата, казах си аз. Но имах мърчително чувство, че вече съм виждал нещо подобно. И наистина го бях видял в мазето на имението Белмонт. Спомних си как Атууд седеше на стола, а в следващия миг столът беше пуст и по пода се търкаляха черни топки.

Не бях видял как стана това. Не бях погледнал настрани. Би трябвало да видя как става – ала не бях видял нищо. В един миг Атууд просто съществуваше, а в следващия на негово място имаше само топки за боулинг.

И точно това бе станало тук, под ярките слънчеви лъчи на есенния следобед. Човекът си крачеше през високата трева и изведнъж бе престанал да крачи. Бе изчезнал безследно.

Стискайки здраво пушката, аз бавно се надигнах и огледах склона.

Не видях нищо освен потрепващи треви – и тревите трептяха само на едно място, там, където бе изчезнал преследвачът. Целият останал склон бе замрял съвършено неподвижно.

Отдолу ме лъхна още по-силно вонята на скунс.

Ставаше нещо адски странно.

Тревите се люшкаха бясно, като че нещо ги тъпчеше, ала не чувах нито звук. Наоколо царуваше мъртва тишина.

Готов за стрелба, аз се прокраднах надолу по склона.

И изведнъж нещо взе да се мята из джоба ми, нещо се бореше да изскочи навън. Сякаш там се бе вмъкнала полска мишка и сега искаше да излезе на свобода.

Трескаво посегнах към джоба, но в това време нещото изскочи навън. Оказа се малка черна топка, почти като ония гумени топки, които дават пеленачетата, когато им никнат зъби.

Тя изскочи от джоба, пъргаво мина между разперените ми пръсти, тупна долу и бясно се запровира из тревата към мястото, където подскачаха бурените.

Стоях неподвижно, гледах подир нея и се чудех какво представлява. После разбрах изведнъж. Парите. Онази част от парите, която бе останала в джоба ми... парите от имението Белмонт.

Сега отново бяха придобили истинския си облик и бързаха към мястото, където внезапно бе изчезнала другата твар с човешка форма.

Отхвърляйки всяка предпазливост, аз изревах и хукнах към буренака.

Защото там ставаше нещо и трябваше да го разбера.

Вонята на скунс беше убийствена. Не издържах, кривнах настрани и в този момент с крайчеца на окото си зърнах какво става.

Спрях и се вгледах. Нищо не можех да разбера.

Забравили за всичко на света, няколко черни топки бясно вършееха плевелите. Премятаха се, сновяха напред-назад и подскачаха из въздуха.

И точно от тия плевели долиташе гнусната, убийствена, мъчителна до сълзи воня, оставена мимоходом от разтревожен скунс.

Повече не можех да издържа. Разкашлях се и ударих на бяг.

Докато тичах към колата, почти победоносно си помислих, че най-сетне съм открил пукнатина в привидно неуязвимата броня на черните топки.

34.

Песа бе казал, че те обичат парфюмите. И че след като завладеят Земята, ще я разменят за миризми. За това живееха; то бе техният единствен източник на удоволствие. Това ценяха над всякакви съкровища.

И тук, на Земята, върху един буренясал склон сред есенните хълмове, бяха открили мирис, който им допада. Защото нямаше друго обяснение за техните възторжени подскоци. Нещо повече, мирисът явно бе толкова привлекателен, че ги заставяше да забравят всичко останало.

Седнах в колата, измъкнах се на заден ход и подкарах към магистралата.

Очевидно черните топки не бяха открили на Земята други интересни парфюми, но от вонята на скунс направо полудяваха. И макар за мене това да бе чиста безсмислица, допусках, че от тяхна гледна точка е напълно естествено и логично.

Трябва да има някакъв начин, казах си аз, човечеството да извлече изгода от придобитото знание – някакъв начин да обърнем своя полза лудата им любов към скунсовете.

Спомних си вчерашната статия на Джой за скунсовата ферма. Само че в онзи случай ставаше дума за по-особени скунсове.

Мислите ми се въртяха в кръг и от цялата работа не излизаше нищо свястно. Колко тъпо би било, казах си аз, ако в крайна сметка излезе, че няма как да използваме тази единствена слабост на пришълците.

Защото доколкото можем да преценим, това бе нашият единствен шанс. Във всички други насоки черните топки ни бяха изпреварили безнадеждно.

Но даже да съществуваше начин да си послужим с тяхната слабост, лично аз не се сещах какъв е. Ако имаше и други, ако не бях самотен, можеше да измислим нещо. Ала целият кръг на съюзниците ми се изчерпваше с Джой.

Навлязох в покрайнините на града и май доста се бях разсеял, защото спрях на един светофар и унесен в размисли не забелязах кога е светнало зелено.

Разбрах чак когато край мен профуча кола и побеснелият шофьор подаде глава през страничното прозорче.

– Смотаняк! – изрева той. Добави и още няколко думички, сигурно доста по-неприятни, обаче не ги чух ясно. Колите отзад едно надуваха

клаксоните.

Потеглих.

Но вече знаех. Вече имаше изход. Е, ако не чак изход, то поне идея.

Разрових спомените си за събитията преди мотела и най-после се сетих – шофьорът на такси. Онзи, който разказваше с такъв ентузиазъм за лова на еноти.

Завих към двора на мотела, спрях пред бунгалото и поседях, опитвайки да подреда мислите си.

После излязох от колата и се отправих към ресторанта. Открих в указателя името Лари Хигинс и набрах номера.

Отговори ми женски глас. Помолих да се обади Лари и изчаках да го повикат.

– Хигинс слуша.

– Може би ме помните – казах аз, – а може и да сте забравил. Аз съм човекът, когото откарахте снощи до „Уелингтън армс“. Разказвахте ми за лова на еноти.

– Мистър, аз само за това разправам, стига да има кой да ме слуша. Много съм запален, нали разбирате.

– До, но вие не само разправяхте. Поговорихме си. Казах ви, че ходя на лов за патици и фазани, а вие ме поканихте някой път да идем за еноти. И още...

– Да бе! – възкликна той. – Сега се сетих. Помня ви, разбира се. Качихте се пред един бар. Обаче тая вечер няма да ходя на лов. На смяна съм. Имате късмет, че ме открийте. Тъкмо се канех да тръгна.

– Но аз не...

– Някой друг път. Утре е неделя. Какво ще речете за утре вечер? Или във вторник. Вторник ми е почивен ден. Да ви кажа, мистър, най-приятно е...

– Не се обаждам за лова.

– Не искате да ходите за еноти? Мене слушайте, опитате ли веднъж...

– Дадено, някоя вечер ще излезем – казах аз. – В най-близко време. Ще ви позвъня да се уговорим.

– Значи разбрахме се. Ще чакам да позвъните.

Трябваше да побързам, защото човекът всеки момент щеше да затвори телефона.

– Има още нещо. Разказахте ми за някакъв старец, който умее да общува със скунсове.

– Да бе, страшна скица е старчето. Да ви кажа правичката...

- Ще ми обясните ли как да го намеря?
- Да го намерите ли?
- Да. Как да стигна до него?
- Значи искате да го видите, а?
- Точно така, искам да го видя. Искам да поговоря с него.
- За какво ще говорите?
- Ами...

– Вижте какво. Аз май не трябваше да ви разправам. Старецът е свестен човек и не искам да му досаждат. Хората много обичат да си правят майтап с такива като него.

- Нали казахте, че той се мъчи да напише книга? – настоях аз.
- Да, така казах.

– И че не е стигнал доникъде. Сам го казахте. Разправяхте, че било много жалко, обаче нищо нямало да излезе. Е, аз пък съм писател и си рекох, че с малко помощ от моя страна...

- Вие какво, ще му помагате ли?
- Няма да е безкористно – казах аз.
- Той няма с какво да ви плати.

– И не е необходимо. Ако има книга за писане, аз ще я напиша вместо него. После ще си поделим печалбата.

Хигинс помълча, явно обмисляше предложението.

– Е, звучи ми съвсем приемливо. Както е подхванал, няма да изкара и пукната пара от оная книга. Ясна работа, трябва му помощ.

- Добре, как да го открия?
- Мога да ви откарам някоя вечер.

– Ако е възможно, бих предпочел да го видя още сега. Утре напускам града.

– Ясно. Добре де, виждате ми се свестен човек. Имате ли нещо за писане?

Казах, че имам.

– Името му е Чарли Мунц, но хората го наричат Чудака. Тръгвате по шосе 12 и после...

Трескаво записах указанията му. Накрая благодарих.

– Позвънете ми някой път – каза шофьорът. – Ще се уговорим за лова.

Обещах да позвъня.

Пуснах нова монета и се обадох до редакцията. Джой още беше там.

- Напазарува ли, Паркър?

Казах й, че съм напазарувал, но пак трябва да тръгвам.

– Ще оставя продуктите вътре – добавих аз. – Помниш ли дали работеше хладилникът?

– Мисля, че да – каза тя. – Къде отиваш, Паркър? Говориш някак стреснато. Какво става?

– Ще ида да поговоря с един човек за скунсове.

Тя се ядоса, защото помисли, че си правя майтап с вчерашната й статия.

– Нищо подобно – уверих я аз. – Говоря съвършено сериозно. Нагоре по речната долина живее един старец на име Мунц. Той сигурно е единственият човек в света, който дружи с диви скунсове.

– Шегуваш се.

– Не, не се шегувам. Един шофьор на име Лари Хигинс ми разказа за него.

– Паркър – каза тя, – ти си надушил нещо едро. Днес щеше да ходиш в имението Белмонт. Случило ли се е нещо?

– Нищо особено. Направиха ми предложение и казах, че ще си помисля.

– Какво предложение?

– Да им стана официален говорител. Мисля, че така може да се нарече.

– Ще приемеш ли?

– Не знам.

– Страх ме е – каза тя. – Страхувам се повече отколкото снощи. Исках да поговоря с Гевин и Доу. Но не събрах кураж. Какъв смисъл от приказки? Никой няма да ни повярва.

– Никой – потвърдих аз.

– Прибирам се. След малко. Не ме интересуват задачите на Гевин; просто ставам и си излизам. Ти нали няма да се бавиш много?

– Няма – обещах аз. – Ще оставя продуктите в бунгалото. Като си дойдеш, приготви нещо за вечеря.

Казахме си довиждане и аз тръгнах към колата.

Пренесох покупките в бунгалото. Прибрах в хладилника млякото, маслото и още някои продукти, а останалото струпах на масата. После извадих парите изпод дюшека и си натъпках джобовете.

След всичко това вече бях готов да се срещна със стария приятел на скунсовете.

35.

Както ме бе посъветвал Хигинс, спрях колата в началото на двора, малко встрани от портичката край хамбарите, за да не пречи, ако някой иска да мине. Наоколо нямаше жива душа, само някакво куче от неопределена селска порода дотърча с дружелюбно размахана опашка и заподскача наоколо в знак на приветствие.

Погалих го, казах му няколко ласкави думи и то тръгна подир мен, когато минах през портичката и пресякох двора. Но пред телената мрежа, която ограждаше нива с люцерна, заръчах на кучето да се връща обратно. Не исках да го водя в бараката на стареца. Кой знае как щяха да го посрещнат скунсовете.

Кучето не беше съгласно. Опитва се да ми обясни колко ще е хубаво да предприемем една съвместна експедиция из люцерната. Но аз настоях, че трябва да се връща, подкрепих аргументите си с леко потупване отзад и то неохотно тръгна обратно към хамбарите, като се озърташе да види дали пък няма да се смия.

Когато кучето изчезна, аз прекосих нивата по едва забележим коларски път, обрасъл с люцерна. Докато крачех, от тревата пред мен с възмутено бръмчене изскачаха окъснели есенни шурци.

Стигнах до края на нивата, отминах нова телена мрежа и продължих по коловозите през широко пасище, обрасло с дървета. Слънцето клонеше към хоризонта, сенките се съгъстяваха и в малката долина отсреща катеричките си устройваха веселба сред есенната шума.

Пътят се спускаше по склона на хълма, прекосяваше долината и от другата страна, под една грамадна надвиснала скала, открих бараката на човека, когото търсех.

Старецът седеше на стар, паянтов люлеещ се стол, който при всяко помръдване скърцаше жално, сякаш беше готов да се разпадне. Около него се простираше малко дворче, покрито с калдаръм от плоски речни камъни – навярно стопанинът ги бе донесъл от пресъхналото корито, лъкатушещо в подножието на хълма. На облегалката беше метната вехта овча кожа и провисналите ѝ крака се полюшваха в такт с движението на стола.

– Добър вечер, чужденце – каза старецът дружелюбно и безгрижно, сякаш всеки ден го посещаваха непознати хора.

Разбрах, че всъщност не съм го изненадал – навярно бе видял как

слизам надолу по черния път и прекосявам долината. От това място бе имал възможността да ме наблюдава спокойно и незабелязано, а аз изобщо не бях усетил, защото не знаех къде да го открия.

Едва сега ми направи впечатление колко добре се слива бараката с гънките на хълма и надвисналата канара. Тя сякаш бе част от гористия пейзаж, също като дърветата, пасищата и скалите. Беше ниска, не много голяма и в течение на годините яките дървени стени бяха придобили неопределен сивокафеникав цвят. На грубо скована масичка край вратата имаше тенекиен леген и кофа с вода, от която стърчеше дръжката на черпак. Малко по-настрани видях куп цепеници и дървник със забита в него двуостра секира.

– Вие ли сте Чарли Мунц? – запитах аз.

– Самият той – потвърди старецът. – Как ме открихте?

– Лари Хигинс ми каза.

Той бавно кимна.

– Хигинс е добър човек. Щом Лари Хигинс ви е казал, значи сте добре дошъл.

Личеше, че някога е бил едър мъж, но годините го бяха съсухрили. Ризата провисваше от широките му плещи, а омачканите панталони се вееха свободно около изтънелите старчески нозе. Беше гологлав, но стоманеносивата коса прихлупваше темето му като каска. Имаше къса, рошава брада, макар че се чудех дали наистина си пуска брада или просто не се е бръснал от няколко седмици.

Представих се, после обясних, че се интересувам от скунсове и знам за книгата.

– В такъв случай сигурно ще седнете да си побъбрим – каза той.

– Ако нямате нищо против.

Старецът стана и се запъти към бараката.

– Седнете – подхвърли той. – Щом ще си бъбрим, няма смисъл да стоите прав.

Огледах се малко объркано, защото не виждах къде да седна.

– На стола – рече старецът. – Тъкмо съм го затоплил. Аз ще домъкна някое пънче. Добре ще ми се отрази, цял следобед съм мързелувал.

Той изчезна в бараката, а аз седнах на стола. Малко се смущавах, но ако бях отказал, сигурно щях да го обидя.

Столът се оказа удобен. От това място виждах цялата долина и гледката беше прекрасна. Опадалите листа покриваха земята с пъстър килим и тук-там дърветата още се вкопчваха в парцаливата си есенна премяна. Пъргава катеричка изтича по един паднал дънер, спря и се

загледа към мен. Опашката ѝ потрепваше, но личеше, че не се бои.

Мястото беше красиво и спокойно, изпълнено с безметежност, каквато не бях изпитвал от години. Не се учудвах, че старецът е седял тук безгрижно през целия златен следобед. Гледката беше истинска наслада за очите. Усещах как се сливам с тишината, как ме изпълва покой и дори не се стреснах, когато иззад ъгъла на бараката деловито дотича скунс.

Скунсът замръзна с изящно повдигната лапка и се втренчи в мен, но след миг продължи през двора с бавна, невъзмутима походка. Навярно не беше от най-едрите, но ми се стори грамаден като канара и аз се вцепених на стола; не смеех да помръдна.

Старецът излезе от бараката с бутилка в ръката. Видя скунса и избухна в дрезгав смях.

– Бас държа, че ви стресна!

– Само в първия момент – рекох аз. – Но мисля, че няма нищо против мен, стига да кротувам.

– Това е Феба – обясни старецът. – Жива беля. Където и да отидеш, все ти се пречка из краката.

Той измъкна едно пънче от камарата и го изправи. После седна с пъшкане, отпуши бутилката и ми я подаде.

– От приказките се ожаднява – заяви той, – а пък вече сума ти време не е наминавал човек да го почерпя. Надявам се, че не сте въздържател, мистър Грейвс.

Неволно облизах устни. От снощи не бях слагал капка в уста, а и с всичките днешни тревоги не ми беше до пиене, но сега усещах, че една-две глътки ще ми се отразят добре.

– Хората казват, че си попийвам, мистър Мунц. Няма да ви откажа.

Вирнах шишето и отпих скромна глътка. Не беше марково уиски, но имаше приятен вкус. Избърсах с ръкав гърлото на бутилката и я подадох на стареца. Той близна малко и ми я върна.

Феба дотича до него, изправи се и положи лапки върху коляното му. Той посегна, вдигна я в скута си и тя се сгуши на кълбо.

Гледах като омагьосан. Толкова се бях слисал, че надигнах шишето два-три пъти, забравяйки за домакина.

Накрая му подадох бутилката и той я пое, а със свободната ръка продължи да почесва скунса под брадичката.

– Не знам дали идвате по работа или не – каза старецът, – обаче се радвам, че дойдохте. Самотата не ме плаши, живея си чудесно, но винаги е приятно да видиш човешко лице. Като ви гледам, май си имате

тревоги. Не идвате току-тъй. Искате да споделите нещо.

Вгледах се в него и изведнъж реших. Въпреки всяка логика, въпреки всичките ми предварителни планове. Не знам защо го сторих. Може би заради безметежните хълмове и спокойствието на стареца, може би заради много други неща. Ако имах време за размисъл, едва ли щях да постъпя така. Но нещо дълбоко в мен и нещо в самата есенна привечер ми подсказваше, че решението е правилно.

– Излъгах Хигинс, за да узная как да стигна дотук – признах аз. – Казах му, че ще ви помогна да напишете книгата. Но вече край на лъжите. Веднъж ми стига. Няма да ви лъжа. Ще ви разкажа всичко точно както си беше.

Старецът се озадачи.

– Книгата ли? Оная, за скунсовете?

– Ако искате, наистина ще ви помогна, когато свърши всичко.

– Право да си кажа, не бих се отказал от малко помощ. Обаче и двата за друго, нали?

– Да – казах аз. – За друго.

Той отпи солидна глътка и ми подаде шишето. Аз също отпих.

– Добре, приятелю – каза старецът. – Цял съм в слух. Започвайте историята.

– Когато започна – помолих го аз, – не ме прекъсвайте. Оставете ме да стигна до края. След това питайте колкото си искате.

– Умея да слушам – кимна старецът, после гушна бутилката, която му бях върнал и продължи да гали скунса.

– Ще ви е трудно да повярвате.

– Това си е моя работа – отвърна той. – Вие просто подхващайте разказа, а аз ще слушам.

И аз подхванах разказа. Използвах цялото си красноречие, но се стараех да бъда откровен. Разказах всичко както си беше – онова, което бях узнал, онова, за което се бях досетил и което хората не искаха да изслушат, макар че не можех да ги упрекна. Разказах му за Джой и Стърлинг, за Стария, за сенатора и за застрахователния служител, който бе останал без покрив над главата. Не пропуснах нито една подробност. Разказах всичко от началото до края.

Когато млъкнах, наоколо настана тишина. Междувременно слънцето бе залязло и горичките се изпълваха със здрач. Надигна се пронизващо хладен ветреца и заедно с него долетя плътният дъх на есенни листа.

Седях на стола и си мислех че съм непоправим глупак. С този откровен разказ бях провалил последния си шанс. Имаше и други начини

да го тласна към онова, което желаех. Ама не, проклетият характер все ме караше да избирам най-неизгодния път – всичко да е честно и почтено.

Седях и чаках. Щях да изслушам каквото ми каже, после щях да стана и да си тръгна. Щях да му благодаря за уискито и за вниманието, а след това щях да поема в гъстеещия здрач по черния път през горички и ниви към мястото, където бях оставил колата. Щях да се върна в мотела, а там вечерята щеше да е изстинала и Джой щеше да ми се кара, че съм закъснял. И светът щеше да рухне, сякаш никоой не си е помръднал пръста, за да предотврати катастрофата.

– Дошъл сте за помощ – долетя от здрача гласът на стареца. – Кажете ми как да помогна.

Ахнах.

– Значи ми вярвате!

– Чужденецо – рече той, – аз съм едно нищо и никакъв старец. Ако онуй, дето го разправяте, не беше вярно, изобщо нямаше да биете път дотук. А и все ми се чини, че усещам кога човек опитва да ме преметне.

Помъчих се да кажа нещо, но бях останал без глас. Думите само бълбукаха из гърлото ми и засядаха там. Мисля, че за пръв път от дълги години бях готов да се разплача. Усетих как в гърдите ми се надига вълна от благодарност и надежда.

Най-сетне някой ми бе повярвал. Бях намерил човешко същество, което да ме изслуша с доверие, без да реши, че съм откачен. И заедно с тази загадъчна вяра си бях възвърнал цялото човешко достойнство, загубено през отминалите два дни.

– Колко скунсове можете да съберете? – запитах аз.

– Десетина – каза старецът. – Може да ги докарам до двайсет. Из скалите нагоре по хребета е същинско гъмжило. По цяла нощ ми идват на гости и чакат да ги погалья.

– А има ли начин да ги пренесете?

– Да ги пренесе ли?

– До града – обясних аз. – До центъра.

– Том, собственикът на фермата долу... Той има камионетка и ще ми услуги.

– Няма ли да задава въпроси?

– О, ще задава и още как. Обаче ще измисля нещо. Даже ще ми помогне да откарам камионетката донякъде.

– Добре тогава. Слушайте какво искам от вас. Това е единственият начин да помогнете.

И аз набързо му разказах какво трябва да направи.

– Ами скунсовете ми! – отчаяно се провикна той.

– Ами човечеството? – отвърнах аз. – Забравихте ли какво ви разказах?

– В града е пълно с ченгета. Веднага ще ме спипат. Не мога...

– Не мислете за ченгетата. Все някак ще се оправим с тях.

Вземете...

Бръкнах в джоба си и измъкнах шепа банкноти.

– Това ще ви стигне с излишък за всякакви глоби.

Той се вгледа в парите.

– От имението Белмонт ли са?

– Имам още много – казах аз. – Приберете ги в бараката. Ако ги вземете в града, може и да изчезнат. Може да си възвърнат предишния облик.

Той остави скунса на земята и натъпка парите в джоба си. После стана и ми подаде шишето.

– Кога да започна?

– Онзи Том има ли телефон?

– Има, разбира се. Звънете по всяко време. След малко ще ида да му кажа, че чакам обаждане. Като позвъните, той ще докара камионетката насам. Ще му обясня. Естествено, няма да казвам как стоят нещата в действителност. Но на него може да се разчита.

– Благодаря – казах аз. – Благодаря ви от все сърце.

– Хайде, пийнете малко – подкани ме старецът. – После дайте шишето насам. Още една-две глътки няма да ми се отразят зле.

Отпих, после му подадох бутилката и той я надигна енергично.

– Започвам веднага. След час-два ще имам цяло стадо скунсове.

– Ще се обадя на Том – казах аз. – Отивам в града да проверя дали всичко е наред. После ще позвъня на Том... как му е фамилията?

– Андерсън – каза старецът. – Дотогава вече ще съм се уговорил с него.

– Благодаря още веднъж. Пак ще се видим.

– Искате ли да пийнете?

Поклатих глава.

– Стига толкова. Работа ме чака.

Обърнах се, слязох през здрача в малката долина и поех нагоре по стръмния път към люцерновата нива.

Когато стигнах до мястото, където бях паркирал, прозорците на фермата светеха, но дворът беше пуст.

Докато приближавах колата, от мрака долетя ръмжене. Беше толкова злобно, че косата ми настръхна. Звукът налетя като удар на чук и ме изпълни с леден, безформен ужас. В него имаше страх и ненавист, примесени със скърцане на зъби.

Пипнешком потърсих дръжката на вратата, а ръмженето не спираше – задавено, хлипащо ръмжене, напомнящо грохота на далечна каменна лавина.

Рязко опънах дръжката, метнах се на седалката и затръшнах вратата зад себе си. Навън ръмженето продължаваше да се задавя от ярост.

Завъртях ключа и пузнах фаровете. Ветрило от ярки лъчи обля ръмжащото същество. Оказа се, че това е дружелюбното селско псе, което ме бе посрещнало с възторг и толкова искаше да дойде с мен. Но сега в него нямаше и капчица дружелюбност. Козината му беше настръхнала и оголените зъби заплашително се белееха в полумрака. Очите му хвърляха зеленикави отблясъци. После кучето се прегърби, подви опашка и бавно отстъпи настрани.

Разтърсен от ужас, аз натиснах педала. Колелата се завъртяха с вой, колата се стрелна напред и профуча покрай кучето.

36.

При първата ни среща кучето беше дружелюбно и весело. Харесвах ме. И никак не ми беше лесно да го убедя, че трябва да си стои у дома.

Какво бе станало с него през тия няколко часа?

Или по-скоро какво бе станало с мен?

Мислех за кучето и имах чувството, че нагоре-надолу по гръбнака ми бягат влажни, космати крачета.

Може да е от тъмното, помислих аз. Сигурно денем е дружелюбно и весело псе, но с падането на нощта се превръща в свиреп пазач на семейните владения.

Само че обяснението звучеше малко фалшиво. Сигурен бях, че има и още нещо.

Часовникът на таблото показваше шест и петнайсет. Щом пристигнех в мотела, щях да се обадя на Доу и Гевин, за да разбере какво знаят. Не очаквах някакви съществени промени, но все пак трябваше да се уверя, че всичко е както преди. После щях да позвъня на Том Андерсън и колелото щеше да се завърти; за добро или за зло, заровете бяха хвърлени.

Едър заек пробяга през шосето пред колата и се хвърли в буренясалата канавка. На запад, където сетните гаснещи лъчи на залеза обливаха хоризонта с мътно зеленикаво сияние, няколко летящи птици се очертаваха като петънца от сажди на небесния фон.

Излязох на магистралата, минах в дясното платно и потеглих към града.

Студените влажни крачета вече не бягаха по гърба ми и аз взех да забравям за кучето. Отново ме изпълваше радостта, че съм намерил човек, който да вярва в мен – та макар и да беше само някакъв стар чудак, живеещ като отшелник сред горските дебри. В края на краищата, сред всички хора на този свят именно старият чудак можеше да ми помогне най-добре. Много по-добре, отколкото сенаторът, Стария или който и да било представител на властта. Разбира се, ако планът вървеше успешно, ако нещо не ни минеше път в последния момент.

Студените влажни крачета бяха изчезнали, но сега пък ме засърбях ухото. Нерви, помислих аз, целият съм се стегнал от нерви.

Опитах да вдигна ръка от волана, за да се почеша – и не успях.

Беше прикована, залепнала там и не можех да я откъсна.

Отначало помислих, че си въобразявам или греша – че съм се наканил да вдигна ръка, но не съм го сторил поради някакъв странен пропуск на мозъка или тялото. Което само по себе си би било ужасяващо.

Опитах отново. Мускулите в ръката ми дръпнаха китката нагоре, ала тя не помръдна и от нощния мрак ме връхлетя вълна на неописуем ужас.

Изпробвах другата ръка – тя също не се подчиняваше. И сега забелязах, че от волана са израсли пипала, които плътно обгръщаха китките ми. Бях прикован към колата.

Отчаяно стоварих крак върху спирачния педал – натисках го прекалено силно, разбрах това още преди петата ми да е стигнала докрай. Но не се случи нищо. Сякаш изобщо няхах спирачки. Колата дори не трепна. Продължаваше да се носи напред, като че изобщо не бях докосвал педала.

Опитах пак – спирачките не работеха.

Дори и без спирачки, скоростта трябваше да намалее, след като бях вдигнал крак от педала за газта. Но колата не спираше. Продължаваше да лети по магистралата със сто километра в час.

Знаех каква е причината. Знаех какво е станало. И знаех защо бях ръмжало кучето.

Това не беше кола, а имитация!

Капан на пришълците, който ме държеше в плен, можеше да ме задържи колкото си иска и да ме отведе където пожелае.

Опитвайки да се освободя, аз бясно задърпах волана, неволно го завъртях и трескаво побързах да го върна обратно, облян в пот от мисълта какво може да причини подобно завъртане при сто километра в час.

Сетне осъзнах, че макар да бях завъртял волана, колата не трепна. Значи нямаше смисъл да се тревожа за управлението. Колата беше изцяло извън моята власт. Не се подчиняваше нито на волана, нито на газта и спирачките.

Както и трябваше да се очаква. Защото това не беше кола. Беше нещо съвсем друго, нещо ужасно.

Но нали сам се бях убедил, че е обикновена кола. Доказваха го събитията от днешния следобед, когато на хълма преследвачът ми се разпадна от вонята на скунс. За разлика от него колата остана на място; не се превърна в стотина черни топки, които да се търкулнат стремглаво към жадуваната миризма.

Оставаше да предполагам, че през изминалите няколко часа е

станала подмяна – най-вероятно докато седях край бараката и разказвах преждията си на Чарли Мунц. Защото когато пристигнах във фермата, кучето нямаше нищо против колата. А когато се върнах, ръмжеше срещу нея.

Значи някой бе пристигнал във фермата с тази кола, която сега ме държеше в плен, бе оставил там тази фалшива кола и бе откарал истинската. Не би имал никакви затруднения да го стори – когато пристигнах, наоколо не се мяркаше жива душа. А дори по-късно да бе имало някой, подмяната можеше да мине незабелязано, или най-много да предизвика леко учудване.

Отначало колата беше истинска; няхах съмнения в това. Те навярно се бяха досетили, че ще я прегледам и може би ще открия нещо нередно. А не бяха искали да рискуват, защото трябваше непременно да ми заложат капан. Но след като я бях прегледал, след като се бях убедил, че е истинска, можеха спокойно да я подменят, без да предизвикат подозрения.

Навярно техните способности също си имаха граници и те отлично ги познавах. Може би в най-добрия случай умееха само да имитират външния вид на нещата. Може би даже и там допускаха неточности. Например колата, която обстрелях на шосето, имаше фар в средата на предното стъкло. Разбира се, онова беше бърза и калпава работа. Те можеха много повече и навярно го знаеха, но все пак се съмнявах в способностите си, или пък се боях, че има неизвестни за тях начини да се открие фалшификацията.

Затова бяха заложили на сигурна карта. И спечелиха. Сега бях в тяхна власт.

Седях безпомощен и изплашен от безсилието си, но вече не се дърпах, защото разбирах, че никаква сила не е в състояние да ме освободи от колата. Вероятно имаше други начини и аз се помъчих да измисля някакъв заобиколен подход. Можех например да поговоря с колата – звучеше нелепо, разбира се, но си струваше да опитам, защото това не бе кола, а враг, който несъмнено следеше всеки мой жест. Възпираше ме само едно – тя сигурно щеше да ме чуе, обаче едва ли имаше с какво да ми отговори. В такъв едностранен разговор моите думи щяха да звучат като малодушна молба, а високомерното мълчание на колата нямаше да ми донесе нищо освен унижение. Не, въпреки безнадеждната ситуация не исках да моля и да се унижавам.

Съжалявах, разбира се, но не за себе си. По-скоро съжалявах, че планът ми няма да успее, че вече нищо не може да се направи и заедно с

моята гибел безвъзвратно ще отлети единственият нищожен шанс да проваля играта на пришълците.

Срещяхме други автомобили и аз крещях с надеждата да привлече нечие внимание, но техните прозорци бяха затворени, моите също и никой не чуваше виковете.

След няколко километра колата намали скоростта и зави по друг път. Опитах да разбера къде се намираме, но не успях – теренът ми се стори съвършено непознат. Тесният път лъкатушеше из гъсти гори и тук-там заобикаляше високи скални зъбери, издадени от гънките на хълмовете.

Оглеждайки околностите, аз не толкова разпознах, колкото се досетих за посоката. От този момент почнах да наблюдавам по-внимателно и постепенно се убедих, че догадката ми е правилна. Отивахме към имението Белмонт – отново там, където бе започнало всичко. Там, където щяха да ме чакат мрачни и яростни врагове... ако ония твари изобщо можеха да бъдат мрачни и яростни.

И всичко щеше да свърши – просто и ясно. Прелистена страница. Освен ако някъде някой друг продължаваше да се бори – съвсем сам, разбира се, защото никой не би му повярвал. Нищо чудно да има такъв човек, казах си аз. И след моята гибел можеше друг да успее.

В дъното на душата си знаех колко нищожен е шансът за подобно чудо, ала това бе единствената ми надежда и с цялата сила на въображението аз се вкопчих в нея, удържах мечтата и опитах да я превърна в действителност.

Отпред изникна остър завой, колата навлезе в него с прекалено широка дъга и сред мрака изплува плътна стена от дървета. Носехме се право към тях, сетне колелата напуснаха пътя. Автомобилът се килна настрани, подскочи и полетя по склона.

А после колата изчезна изведнъж и аз се озовах в мрак и пустота – бях сам и летях към дърветата.

Остана ми време само колкото да надам един последен вик на ужас, преди да се стоваря върху дънера, който сякаш изникна ненадейно в нощта.

37.

Замръзвах. Над гърба ми вееше леден вятър и наоколо беше тъмно – толкова тъмно, че не виждах нищо. Лежах върху нещо студено и влажно, цялото тяло ме болеше и нейде от мрака долиташе странен звук – жален, протяжен вой.

Опитах да се размърдам, но всяко движение ми причиняваше болка, затова прекратих опитите и останах да лежа сред влага и мрак. Не се питах кой съм и какво търся тук, защото не ме интересуваше. Бях прекалено измъчен, за да се вълнувам от подобни дреболии.

Полежах така. Постепенно мракът ме погълна, пропъждайки влагата и жалния вой. Когато след време се свестих, наоколо продължаваше да е нощ и студът се засилваше.

Пак се размърдах и болката пак ме проряза, но успях да протегна напред ръка с разперени пръсти – търсех, опипвах, хващах. Пръстите ми се вкопчиха в нещо познато, нещо меко, влажно и пружиниращо под натиска.

Мъх и есенна шума, помислих аз. Бях посегнал през мрака и бях стиснал шепа мъх и есенна шума.

Полежах неподвижно, изчаквайки да осъзная къде се намирам – вече разбирах, че съм нейде в гората. Странният звук беше воят на вятъра из клоните, влажното нещо под мен беше горски мъх, а въздухът носеше аромата на есенна гора.

Ако не беше болката и студът, помислих аз, нямаше да е чак толкова зле. Мястото изглеждаше приятно. А болката идваше само когато се движех. Може би всичко щеше да се оправи, ако успеех отново да потъна в пустотата.

Опитах, но пустотата не идваше и малко по малко взех да си спомням как колата изхвъркна от острия завой, после изчезна и ме остави да летя сам в нощта.

Жив съм, помислих аз с изумление. Стори ми се невероятно, защото си спомнях как от мрака изникна огромен дънер и се стовари върху мен.

Разтворих пръсти и изтръсках от шепата си мъха и листата. После се подпрях на ръце. Размърдах крака и ги придърпах под себе си. Ръцете и краката работеха, значи няхах нищо счупено, но болката се бе свила на топка в корема ми и от време на време се стрелваше през гърдите.

Все пак се провалиха, помислих аз, провалиха се всички – Атууд, топките за боулинг, безименните другопланетни твари. Още бях жив, намирах се на свобода и ако успеех да стигна до телефон, може би имах време да осъществя плана си.

Помъчих се да стана, но не ми достигнаха сили. С отчаяно усилие на краката се надигнах и постоях за миг, усещайки как ме залива вълна от непоносима болка. После не издържах, коленете ми се подкосиха и аз се свлякох долу, притиснал корема си с две ръце, за да удържа новия взрив на страдание.

Дълго седях неподвижно и болката взе да утихва. Превърна се в мъчителна буца олово, заседнала някъде под ребрата.

Изглеждаше, че съм на стръмен склон и пътят трябваше да е нейде над мене. Знаех, че трябва да се добера дотам – ако успеех, имаше надежда някой да мине и да ме забележи. Нямах представа какво разстояние ме дели от пътя – колко съм летял докато срещна дървото и колко по-долу може да съм се изтъркалял след падането.

Трябваше да се добера догоре и щом не можех да вървя, значи щях да се влача по корем. Не виждах пътя; нищо не виждах. Наоколо царуваше непрогледна нощ. Нямахте звезди. Нямахте нито искрица светлина.

Надигнах се на четири крака и запълзах по нагорнището. Не стигнах далече. Бях останал без сили. Болката вече не беше толкова остра както преди, но се чувствах изцеден и замаян.

Напредвах бавно и мъчително. Блъснах се в някакво дърво и трябваше да заобиколя. После на пътя ми изскочи нещо бодливо, може би къпинов храст и се наложи дълго да пълзя настрани, докато открия свободно пространство. По-нагоре срещнах прогнил рухнал дънер, успях някак да издрапам през него и продължих по склона.

Зачудих се колко ли е часът и опипах китката си да проверя дали часовникът ми е още на място. Там беше. В пръстите ми се впиха парченца счупено стъкло. Вдигнах часовника до ухото си и разбрах, че не работи. Все едно. И да работеше, нищо нямаше да видя в тъмното.

От далечината долетя тихо бучене. Не беше вой на вятъра сред клоните. Застинах неподвижно и напрегнах слух. Изведнъж звукът се засили и вече нямаше съмнение – някъде горе се движеше кола.

Подмамен от този звук, аз безумно размахвах ръце и запълзах по склона, но повечето усилия отиваха нахалост. Скоростта ми почти не се промени.

Звукът се засилваше и наляво зърнах светло петно от фаровете на идващата кола. Светлината хлътна надолу, изчезна, после се появи още

по-близо.

Закрещях – без думи, просто се мъчех да привлека вниманието – но изведнъж колата изскочи иззад завоя точно над мене и вероятно никой не ме чу, защото не намалиха скоростта. За миг светлината и връхлитащият силует изпълниха целия хоризонт над хълма, сетне изчезнаха и аз отново пълзях в самота по стръмното.

Прогоних от съзнанието всички мисли освен една: да стигна до пътя. Все някога трябваше да мине нова кола, или пък предишната щеше да се върне.

Мина известно време – стори ми се безкрайно дълго – и най-сетне се озовах горе.

Поседях край завоя докато събера сили, после предпазливо се изправих на крака. Болката продължаваше да ме прорязва, но като че ли не беше толкова лоша, колкото преди. Можех да стоя изправен – не много стабилно, обаче все пак се крепах.

Дълъг път съм изминал, помислих аз. Много дълъг път след онази вечер, когато открих капана пред вратата си. А всъщност като се поразмислих малко, не беше изтекло кой знае колко време – само около четиридесет часа.

И през това време бях подхванал отчаяна шахматна партия срещу черната твар от капана. Тази нощ играта се смяташе за приключена, защото трябваше да съм мъртъв. Без съмнение пришълците искаха да ме убият и навярно в момента ме смятаха за загинал.

Само че не бях загинал. Сигурно имах едно-две спукани ребра и коремът ми си бе изпатил здравата от удара в дървото, но можех да стоя на крака и не се признавах за победен.

Скоро щеше да мине нова кола. Вярвах в късмета си – трябваше да мине.

Ненадейно ме връхлетя ужасна мисъл: ами ако следващата кола по пътя пак се окаже създадена от топки за боулинг?

Замислих се и реших, че не е особено вероятно. Те се превръщаха в предмети само с определена цел, а не ми се вярваше пак да им потрържа кола.

Защото за пътуване не им трябваха коли. Имаха си ония миши дупки. През тях можеха да достигнат от своя свят до всяка точка на земното кълбо, а по всяка вероятност същото се отнасяше и до пътуванията из нашия свят. Представих си без особено усилие на въображението как техните тунели прорязват в някакво друго измерение пространството, заемано от Земята. Макар да разбирах, че думата „тунели“ едва ли е

особено подходяща.

Опитах да направя една-две крачки и открих, че мога да вървя. Може би вместо да чакам кола, трябваше да тръгна по пътя към магистралата. Там със сигурност щях да намеря помощ. Иначе не се знаеше дали и до сутринта ще дочакам някой да мине по този затънтен път.

Закуцуках напред и не беше чак толкова зле, само дето на всяка крачка остра болка прорязваше гърдите ми.

Докато вървях, нощта леко просветля, сякаш плътната облачност в небето бе взела да се разкъсва.

На всеки няколко крачки спирах да си почина. При една от почивките се озърнах назад и разбрах откъде идва светлината. Далече в гората бе лумнал пожар. Видях как към небето внезапно изригна огнен стълб и сред пурпурното зарево се мярна черният скелет на покрив.

Разбрах какво е това – гореше имението Белмонт.

Стоях, гледах и се молах на Бога поне част от пришълците да изгорят. Но знаех, че напразно се надявам – черните топки спокойно се бяха оттеглили по тунелите към своя свят. Представих си как гонени от пламъка бягат към дупките – фалшиви хора, фалшиви мебели и всевъзможни предмети се разпадат на черни топки и изчезват в тунелите.

Много приятно, разбира се, но съвършено безполезно, защото имението Белмонт бе само един от техните лагери. Имаше други лагери по целия свят – места, откъдето тръгват тунели към неизвестната планета на пришълците. И навярно благодарение на тяхната наука загадъчните тунели сближаваха двата свята толкова много, че разстоянието да се прекося само за секунда.

Две светещи точки излетяха иззад завоя и се насочиха право към мен. Закреших и размахих ръце, после трмаво отскочих и колата профуча по пътя. Изведнъж червените светлинки на стоповете прорязаха мрака. Раздаде се скърцане на спирачки. Колата даде заден ход и бързо се изравни с мен.

Отвътре се подаде нечия глава и мъжки глас изрече учудено:

– Ама че дяволия! Мислехме ви за мъртъв!

Разплаканата Джой дотича от другата страна и Хигинс отново се обади:

– Поговорете с нея. Успокойте я, за Бога. Тя съвсем е превъртяла. Взе, че подпали оная къща.

Джой връхлетя върху мен. Посегна, сграбчи ме за ръцете и впи пръсти дълбоко, сякаш искаше да се увери, че наистина съм от плът и кръв.

– Един от тях се обади – изхлипа тя – и каза, че си мъртъв. Каза, че никой не може да ги разиграва безнаказано. Че ти си опитал да мамиш и затова са те очистили. Каза още, че ако имам някакви планове, в мой интерес ще е да ги зарежа. Каза...

– Какви ги дрънка тая, мистър? – унило запита Хигинс. – Бога ми, тя е съвсем откачена. От всичките ѝ приказки нищо не схванах. Обади ми се по телефона да пита за Чудака и през цялото време ревеше та се късаше, ама личеше, че е побесняла от яд. Нищо че плачеше...

– Ранен ли си? – запита Джой.

– Само понатъртен. Може да имам едно-две пукнати ребра. Но нямаме време...

– Принуди ме да я откарам при Чудака – мърмореше Хигинс – и му рече, че вие сте загинал, обаче той трябва да продължи с онова, което сте искали да стори. Тогава той натовари цяло гъмжило скунсове...

– Какво? – смаяно изревах аз.

– Натовари ония скунсове и потегли към града.

– Не биваше ли? – запита Джой. – Нали ми беше разказал за стареца със скунсовете, дето познавал шофьор на име Лари Хигинс и аз помислих...

– Всичко е наред – успокоих я аз. – Правилно си постъпила. Поправилно не можеше и да бъде.

Протегнах ръце и я придърпах към себе си. Болката в гърдите пак се обади, обаче не ми пукаше.

– Пуснете радиото – подхвърлих на Хигинс.

– Ама ние трябва час по-скоро да се пръждосваме, мистър. Тя подпали къщата. Казвам ви, нямах представа...

– Радиото! – креснах аз.

Той промърмори нещо, отдръпна глава навътре и пипнешком потърси копчето.

Чаках нетърпеливо и след малко от радиото долетя развълнуван глас:

– ...Те са хиляди, милиони! Никой не знае какво представляват и откъде идват...

Отвсякъде, помислих аз. Не само от този град или тази страна, а от целия свят и това е само началото, защото новината ще се разпространява с всяка изминала минута.

През вчерашния следобед на хълма не бе имало начин за осигуряване на бърза връзка и разпространение на радостната вест. Защото тогава чудовището в човешки облик и малката топчица, която се спотайваше в

джоба ми като шепа банкноти, бяха далече от тунелите, далече от тяхната информационна система.

Но сега добрата новина летеше към всички пришълци на Земята, а може би и към другите, пръснати по далечни планети. И това бе само началото. Не след дълго тук щеше да се струпа цяла планина черни топки, жадуващи да споделят екстаза от новооткрития аромат.

– Всичко започна от скунсовете – развълнувано продължаваше коментаторът. – Тази вечер някой е пуснал голям брой скунсове на най-оживеното кръстовище в градския център. Излишно е да ви описвам какво представлява това място в момента, когато едни тълпи напускат киносалоните, а други се отправят към нощните заведения. Според полицейските сведения скунсовете са били пуснати от камионетката на някакъв стар чуждак с бяла брада. Но преди служителите на реда да заловят нарушителя, наоколо започнаха да се появяват загадъчните пришълци. Все още никой не може да каже дали има някаква връзка между скунсовете и тия твари. Отначало бяха само няколко, но броят им непрекъснато се увеличава. Потоци от тях прииждат към кръстовището от всички страни. Това са черни кълба с формата и размерите на топки за боулинг. В момента те вече изпълват не само пресечката, но и всички околни улици... При излизането си от камионетката скунсовете бяха изтощени и стреснати, тъй че реагираха доста енергично на опитите да бъдат заловени. Това доведе до спешна евакуация на кръстовището. Всички присъстващи се оттеглиха с цялата бързина, на която бяха способни. Уличното движение бе блокирано в радиус от неколкостотин метра и навсякъде се виждаха само бягащи хора. Точно в този момент пристигнаха първите черни топки. Очевидци разказват, че те се премятали, подскачали високо във въздуха и преследвали скунсовете. Това довело до нова реакция на зверчетата. По това време атмосферата в околностите на кръстовището вече бе малко трудна за дишане. Шофьорите масово изоставяха колите и бягаха от задръстените улици. А черните топки продължаваха да прииждат... Те вече не се премятат, защото няма свободно място. Затрупали са кръстовището с огромна, тръпнеща, гъмжаща маса, която прелива по околните улици и обгражда изоставените автомобили. Екипът ни се намира на покрива на сградата „Маккандълс“ и гледката оттук е поразителна, ужасяваща. Повтарям, никой не знае какво представляват тия твари, откъде и защо са дошли...

– Това е бил Чудака – безсилно избъбри Хигинс. – Той е пуснал скунсовете. И както чувам, май е успял да се измъкне.

Джой ме погледна.

– Това ли искаше? Тая суматоха?

Кимнах.

– Сега вече знаят. Всички знаят. И ще ни изслушат.

– Ама какво става? – провикна се Хигинс. – Няма ли кой да ми обясни? Пак ли е някаква радиопиеса като оная на Орсън Уелс...

– Качвай се в колата – заповяда ми Джой. – Трябва да те откараме при лекар.

– Слушайте, мистър – жално рече Хигинс. – Не знаех в какво се забърквам. Тя ме помоли да я придружа. Зарязах таксито и тръгнах с нея. Разправяше, че трябвало незабавно да намерим Чудака. Било въпрос на живот и смърт.

– Спокойно, Лари – казах аз. – Наистина беше въпрос на живот и смърт. Никой няма да те упрекне.

– Ама тя подпали оная къща...

– Глупаво постъпих – призна Джой. – Просто ударих без да мисля. А всъщност беше съвсем излишно. Но исках да ги засегна някак и друго не ми идваше на ум. Когато позвъниха и казаха, че си мъртъв...

– Докарали сме ги до паника – казах аз. – Иначе в никакъв случай нямаше да ти позвънят. Сигурно са си мислили, че подготвяме някаква невъобразима акция. Затова искаха да ме убият; затова се опитаха да те изплашат.

– Полицията ви моли да не пътувате към центъра – крещеше гласът на коментатора. – Улиците са претъпкани с изоставени коли и идването ви само ще усложни положението. Останете си у дома, запазете спокойствие...

Те допуснаха грешка, помислих аз. Ако не бяха позвънили на Джой, вероятно всичко щеше да им се размине. Разбира се, аз бях останал жив, но за броени часове можеха да ме открият и да повторят атенатата – този път чисто, без пропуски. Но те се поддадоха на паниката, допуснаха една-единствена грешка и загубиха играта.

По пътя тромаво тичаше масивна сянка. Дружелюбна, радостна сянка, която подскачаше весело на всяка крачка. Беше едра, рошава и от предния ѝ край висеше дълъг, потрепващ език.

Сянката спря пред нас, седна на прашния път и възторжено размаха опашка.

– Приятелю, ти успя – заяви Песа. – Изкара ги от свърталищата им. Показа ги пред света. Накара ги да смъкнат маската. Сега хората знаят...

– Какво правиш тук? – възкликнах аз. – Нали беше във Вашингтон!

– Има безброй начини на пътуване – обясни Песа – и някои са по-бързи от вашите самолети. А телефоните ви не са най-добрият начин да откриеш приятеля.

Правилно, помислих аз. Нали до миналата сутрин Песа беше с нас, а след изгрев слънце изведнъж се озова във Вашингтон.

– Сега вече и аз откачих – безсилно изрече Хигинс. – Привиждат ми се говорещи кучета.

– Молим ви да запазите спокойствие – редеше като картечница човекът от радиото. – Не се поддавайте на паниката. Разбира се, никой не знае какво представляват тия твари, но трябва да има напълно логично обяснение. Полицията вече овладя положението и не бива...

– Тук някой май спомена думата „лекар“ – каза Песа. – Какво е това?

– Лекарят е човек, който поправя телата на другите – обясни Джой. – Паркър е ранен.

– А, значи това било – рече Песа. – И ние имаме нещо такова, но сигурно е съвсем различно. Просто невероятно – колко често еднакви резултати се постигат по най-различни пътища.

– Грамадата продължава да расте – крещеше коментаторът. – Вече са се натрупали до прозорците на шестия етаж и заливат околните улици. Сега сякаш прииждат още по-бързо. Издигат се с всяка отминала минута...

– А сега – каза Песа – моята мисия е изпълнена и трябва да изразя сбогуване. Не допринесох кой знае колко, но беше приятно да ви посетя. Имате красива планета. Занапред трябва да си я пазите по-добре.

– Чакай малко – помолих аз. – Има толкова много неща...

Но вече говорех на пустотата, защото Песа бе изчезнал. Не потеглил нанякъде, а именно изчезнал.

– Гръм да ме удари – рече Хигинс. – Наистина ли беше тук, или го снувах?

Всичко е наред, помислих аз. Песа бе дошъл да си свърши работата и сега отново бе отпътувал към своя дом – към далечната планета или към неизвестното измерение, където бе неговото място. А знаех, че не би ни напуснал, ако все още имахме нужда от него.

Вече всичко беше наред. Хората знаеха за черните топки и щяха да ме изслушат – Стария, сенаторът, президентът и всички останали. Щяха да предприемат необходимите действия. Може би за начало щяха да обявят мораториум върху целия бизнес, докато отделят чисто човешките сделки от машинациите на пришълците. Защото всички операции на

черните топки представляваха мошеничество, извършено с помощта на фалшиви пари. А дори и да не бяха мошеничество, това нямаше да им помогне. Човечеството вече знаеше или скоро щеше да узнае какво става и щеше да вземе мерки: с всички законни и незаконни средства хората щяха да сложат край на нашествието.

Посегнах, отворих задната врата и магнах с ръка на Джой.

– Да тръгваме – казах на Хигинс. – Работа ме чака. Трябва да пиша репортаж.

Представях си лицето на Стария, когато ме види да влизам в редакцията. Мислено вече репетирах дума по дума какво ще му кажа. А той щеше да стои кротко и да слуша, защото нямаше къде да се дява. Аз бях докопал сензацията и той трябваше да слуша.

– Редакцията ще почака – възрази Джой. – Първо трябва да намерим лекар.

– Лекар ли? Не ми трябва никакъв лекар.

Изрекох го и сам се смаях – не толкова от това, което бях казал (защото преди малко наистина се нуждаех от лекар), а от собственото си спокойствие, от небрежното приемане на нещо което бе станало неусетно – толкова неусетно, че малко по малко го бях осъзнал без удивление и изненада.

Защото вече не ми трябваше лекар. Бях съвършено здрав. Коленете ми не трепереха, болката в корема и гърдите ми бе изчезнала. За по-сигурно раздвижих ръце и наистина не усетих нищо. Дори да бе имало пукнати ребра, през изминалите минути те бяха успели да зараснат.

Просто невероятно – колко често еднакви резултати се постигат по най-различни пътища. Така бе казал Песа с онзи негов нелепо тържествен маниер.

– Благодаря ти, приятелю – също тъй тържествено изрекох аз, гледайки към небето. – Благодаря. Не забравяй да пратиш сметката.

38.

Бързака метна вестника на бюрото ми. Мاستилото беше още влажно. Най-отгоре видях заглавието на репортажа си, оградено с две дебели черти.

Не посегнах към вестника. Просто седях и го гледах. После станах, отидох до прозореца и погледнах навън. На север над хоризонта се извисяваше черна планина, която продължаваше да расте под лъчите на стотици прожектори. Още преди няколко часа спасителните екипи бяха загубили надежда да измъкнат радиорепортерите от покрива на затрупаната сграда „Маккандълс“. Сега можехме само да наблюдаваме и да чакаме.

Гевин дойде и застана до мен.

– От Вашингтон имат намерение да евакуират града и да пуснат водородна бомба – каза той. – Току-що чух по радиото. Щом купчината престане да расте, ще пратят бомбардировач.

Отстъпих от прозореца и се върнах към бюрото. Погледнах китката си да видя колко е часът и чак тогава се сетих, че часовникът ми е счупен.

Погледнах стенния часовник. Беше два и пет.

Стария се зададе откъм градския отдел и ми протегна ръка. Стиснах я и той се вкопчи в мен като с клещи.

– Добра работа, Паркър. Моите уважения.

– Благодаря, шефе – отвърнах аз и изведнъж си спомних, че не съм му казал нищо от онова, което бях подготвил. Странно, сега бях доволен, че съм премълчал.

– Имам отворено шише в кабинета.

Поклатих глава.

Той ме тупна по гърба и най-сетне пусна ръката ми.

Минах между бюрата и спрях до Джой.

– Хайде, хубавице. Остана една недовършена работа.

Тя се изправи и ме погледна въпросително.

– Имам намерение още тази вечер да ти пусна една ръка – заявих аз.

Очаквах да се разсърди, но грешах.

Тя разпери ръце и се хвърли на шията ми пред очите на цялата редакция.

Те вървяха като хора

И милион години да живея, пак няма да ги разбере тия жени.

КРАЙ

© 1962 Клифърд Саймък
© 1993 Любен Николов, превод от английски

Clifford Simak
They Walked Like Men, 1962

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

ТЕ ВЪРВЯХА КАТО ХОРА. 1993. Изд. Плеяда 7, София. Биб. Фантастика Плеяди. Фантастичен роман. Превод: от англ. Любомир НИКОЛОВ [They Walked Like Men, Clifford SIMAK]. Печат: Полипринт, Враца. Формат: 105×170 мм. (17 см.). Офс. изд. Тираж: 15 080 бр. Страници: 303. Цена: 23.00 лв. ISBN: 954–526 025–4.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/140>]